

Helyi Esélyegyenlőségi Program

Lánycsók Községi Önkormányzat

2025-2029.

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)	4
Bevezetés	4
A település bemutatása	4
Értékeink, küldetésünk	10
Célok	11
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)	12
1. Jogszabályi háttér bemutatása	12
1.1. A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása	12
2. Stratégiai környezet bemutatása	12
2.1. Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal	13
2.2. A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása	13
2.3. A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása	13
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	14
3.1. Jövedelmi és vagyoni helyzet	14
3.2. Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció	16
3.3. Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások	24
3.4. Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció	27
3.5. Telepek, szegregátumok helyzete	29
3.6. Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés	30
3.7. Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása	33
3.8. A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal	34
3.9. Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.	35
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	36
4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek	36
4.2. Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége	40
4.3. A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossgal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése	40
4.4. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége	45
4.5. Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.	51
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	52
5.1. A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége	52
5.2. A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)	56
5.3. Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe	58
5.4. A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak	58
5.5. Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaotthon, családok átmeneti otthona)	58
5.6. A nők szerepe a helyi közéletben	58
5.7. A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések	58
5.8. Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.	59
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	60
6.1. Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)	60
6.2. Idősek munkaerő-piaci helyzete	63

6.3.	A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés	64
6.4.	Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen	66
6.5.	Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.	67
7.	A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	68
7.1.	A településen fogyatékkal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái	68
7.2.	Fogyatékkal élő személyek pénzügyi és természetbeni ellátása, kedvezményei	70
7.3.	A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés	70
7.4.	Fogyatékkal élő személyek igényeinek kielégítését célzó programok a településen	72
7.5.	A fogyatékkal élőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések	72
7.6.	Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása	72
8.	Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	73
9.	A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	74
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)		75
1.	A HEP IT részletei	75
1.1.	A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	75
1.2.	Jövőképünk	75
2.	Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	76
3.	Megvalósítás	81
3.1.	A megvalósítás előkészítése	81
3.2.	A megvalósítás folyamata	81
3.3.	Monitoring és visszacsatolás	83
3.4.	Nyilvánosság	83
3.5.	Kötelezettségek és felelősség	83
3.6.	Érvényesülés, módosítás	84
4.	Elfogadás módja és dátuma	85

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

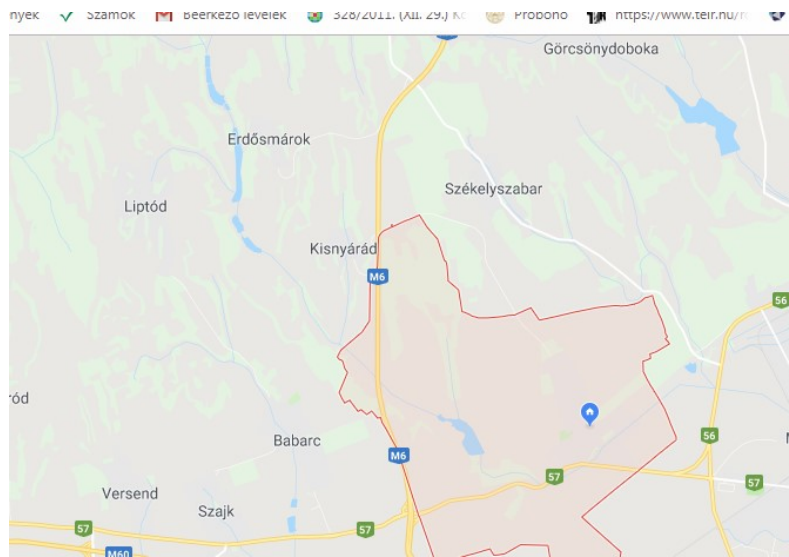
Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló **2021.06.30-án módosított 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján megjelent Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” c. dokumentum szerint elkészítve**, Lánycsók Községi Önkormányzat Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelődés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Lánycsók község több mint 4000 éves múltra tekint vissza, fennmaradását kedvező földrajzi fekvésének köszönheti. Itt található a Duna völgye sík vidéke a dunántúli dombos vidékkel.

A Baranya megyei Mohács városától nem messze fekvő Lánycsók község történelme során kilenc évszázadon keresztül a pécsi püspök uradalmához tartozott. Az első okleveles említésre 1093-ban is ehhez a tényhez kapcsolódik: a falut I. (Szent) László király Moháccsal együtt adományozta a pécsi püspökségnek. A XIII. században több oklevélben is szerepel Lánycsók

neve, amelyet Lancheknek, Lonchónak, Lonshuknak, Lancsuknak hívtak.

Lánycsók nevének származása a források szerint tisztázatlan. Talán a bizonyos nagyságú „szántó föld” – lanc szó származéka kereshető benne. A Lancyuk – Lánycsók névváltozás a Baranya megye földrajzi nevei című munka szerint 1903-ban, más kútfők szerint 1904-ben történt annak a mondának alapján, amely szerint a mohácsi csata után a környék falvait az mentettem meg a pusztulástól, hogy a legszebb lányok kegyelemért könyörögve megcsókolták a szultán ruhájának szegélyét. Ismertek más hagyományok is. Például az, hogy Lánycsóknak nevezték a falut, mert lett volna három leánytestvér, akik örökségül kapták volna. Egyikük haja vörös színű, Vörösmarton lakott (ma Horvátország) és Mártának hívták. A másik víg kedélyű és Villányban élt, a harmadik pedig lánycsóki lakos. Az utóbbi kettő Mártát kigúnyolta, de lehet, hogy öröklés miatt összerperlekedtek. Sokáig tartották a haragot, míg végül Lánycsókon összecsókolóztak és kibékültek.

A harmadik hagyomány azt állítja, hogy egy török katona egy széplányt látott itt, utána szaladt, megcsókolta és ezért ezt a falut nyerte. A negyedik hagyomány, amely már nem függ össze a falu nevének

¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

eredetével, így szól: Mondják a lánycsókiak, különösen az öregek, ha erősen hallják a vonatot sípolni vagy zakatolni, vagy az autók motorjának zaját, eső lesz. Ez különösen a téli időszakban igaz.

Egy település történetére utalnak a nép által őrzött, vagy a korabeli térképeken jelölt földrajzi nevek. Így van ez Lánycsók esetében is. A teljesség igénye nélkül néhányat felsorolunk:

- Magyar sor: Utca. Régebben csak magyarok laktak.
- Rác utca: Itt szerbek laktak.
- Vaskapu csárda: Csárda a Vaskapu közelében, már lebontották.
- Kolompéros: 1780-ban itt burgonyát termesztettek.

A mai Lánycsók területén a kőkorszaktól kezdve számos régészeti leletet találtak, amelyek az ember igen korai jelenlétét bizonyítják a település közvetlen környezetében.

A mai Baranyát átszelő legfontosabb útvonal az a hadiút volt, amely Mitrovicából indulva érintette Eszékét, Pécsét, Szombathelyt és Bécset. A megyében elhaladt a mai Majs, Töttös, Borjád, Belvárdgyula, Birján, Magyarsarlós, Nagykozár és Bogád települések mellett, elérve Sopianaét. A másik fontos megyénket átszelő út a Dunával párhuzamosan futó úgynevezett limes út, amely a megyében összekötötte Kölkedet, Mohácsot, Bárt, Dunaszekcsőt. Tehát két „főközlekedés út” lényegében körülfogta a mai Lánycsókot és tágabb környezetét. Emellett kiépültek kisebb jelentőségű utak, amelyek a két említett közlekedési lehetőséget összekötötték. Lánycsók szempontjából meg kell említenünk a kelet-nyugat átlós irányú utat, amely Birjából indult ki, Szederkényen, Versenden, Babarcon és Lánycsókra keresztül érte el a limes utat. Ennek kapcsán, Lánycsókra a XIX. század végén római-kori téglákat találtak. Később Bácsfapusztán egy összetartozó sír leleteiként mellvért, zablá, pajzsdudor került elő.

Az első világháború idején (1914. július 28-án tört ki és 1918-ig tartott) 58 lánycsóki áldozta életét. Községünk emlékművet állított egyaránt az első és második világháborús hősök emlékére is.

A település két legfontosabb épülete a templom és az iskola. Az előbbi 1766 és 1773 között épült, népi barokk stílusban. Méretei 25x12x35 méter. Megjelenésében egyszerű, de belső berendezése igazán szemgyönyörködtető. Főoltárképét a bécsi mester S.J. Köbl készítette, s a Nagyboldogasszonynak szentelt épület leggyakoribb díszai a Szűz Mária-ábrázolások. Kisebb dombon áll, a Pécs-Mohács közötti 57. számú főútról is jól látszik.

A mellette lévő plébánia műemlék épület, melyet 1771-ben építettek, s évszázadokon keresztül szolgált plébánia hivatalként, adott helyet az egyházi anyakönyveknek és a Lánycsókra szolgáló plébánosoknak.

Mint a dualista Magyarországon általában, Lánycsókra is a 19. század volt a helyi polgári kezdeményezések első fénykora. 1870-ben alakult az olvasóegylet, később az első önkéntes tűzoltó egyesület, a római katolikus gazdasági és olvasókör, majd a keresztény kör kezdte meg működését. A két világháború között főként a leventemozgalom érdemel említést, 1920-1944-ig működött, s az 1927-ben épült Népház lett tevékenységük központja. Gazdakör, katolikus leányegylet, lövészegyesület és Volksbund is létezett Lánycsókra.

A két évtizeddel ezelőtti rendszerváltás újabb sikerkorokat hozott. Már korábban kiépült a vízvezeték, ekkor a szennyvíz- és a vezetékes gázhálózat-rendszer következett. Szilárd burkolatú utak, járdák épültek, elkészült a Mohácsra vivő kerékpárút. Új lakóházak sokasága készült el az új negyedben. 1992-ben kábel-tv hálózattal és jól felszerelt sportcsarnokkal gyarapodott a falu.

A település áru-ellátottsága megfelelő: kellő számú üzlet, illetve áruház szolgálja az igényeket. A lakosság egy része mezőgazdasággal foglalkozik, többen dolgoznak Mohácsra és a környező nagyüzemekben, de helyi vállalkozások is működnek.

Forrás: Erdődy Gyula (1994): Lánycsók Község története, Lánycsók: Lánycsók Község Képviselőtestülete

Vendégvárás, vendéglátás:

A dimbes-dombos faluhatárban mindenütt folyik szőlőtermesztés. (Az 1770-ből ránk maradt első községi címer éppen hatalmas szőlőfürtöt cipelő legényeket ábrázol.) Természetes tehát, hogy a szüreti fesztivál vidám kavalkádja sokakat vonz ide szeptember utolsó hétvégéjén. Tavasszal pedig a három pincesor legjobb borai vetélkednek a díjakért, amelyeknek odaítélésében nem "hivatásos" kóstolók is közreműködhetnek.

A mindennapok kulturális-zenei életéhez tartozik a Lánycsói Roma Nemzetiségi Önkormányzat ifjúsági tambura zenekara, a fesztiválokon szép sikereket elérő Lánycsói Vegyeskar, a "Liederkrantz" Magyar-Német Kulturális Egyesület. Élénk közösségi élet folyik a Nyugdíjasok Klubjában. A községnek külföldi partnerkapcsolatai is vannak: az ausztriai Markt Hartmannsdorffal már 1993-óta tart az együttműködés; erdélyi kötődést jelentenek Székelydobó, Székelykeresztúr és Betfalva településekkel tartott barátságok. 2024. évben testvértelepülési megállapodást kötött Lánycsók a szlovákiai Nagyfödemes településsel.

Településünkön működnek különböző civil szervezetek, és egyéb, jogi keretek nélküli szerveződések: Lánycsókért Közalapítvány, Lánycsói Ifjúságért Egyesület, Lánycsókért-Egymásért Egyesület, „Liederkrantz” Magyar-Német Kulturális Egyesület, Lánycsói Felvidéki Hagyományőrző Kulturális Egyesület, Lánycsói Sportegyesület, valamint Vegyeskar, Nyugdíjas Klub, Senior Örömtánc, Lánycsói Íjászok.

Községünk nevezetességei:

- Római katolikus templom
- Római katolikus plébánia
- Sportcsarnok
- Népház
- Lánycsói Általános Iskola
- Lánycsói Óvoda és Mini Bölcsőde
- Németház kiállítóterekkel, emléktáblával
- Vadászati kiállító terem
- I-II. Világháborús emlékművek
- Felvidékiek baráti köre emlékmű

Demográfiai adatok:

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén		
Év	Fő (TS 001)	Változás
2018	2 380	bázis év
2019	2 359	99,12%
2020	2 350	99,62%
2021	2 360	100,43%
2022	2 251	95,38%
2023	2 194	97,47%
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR		

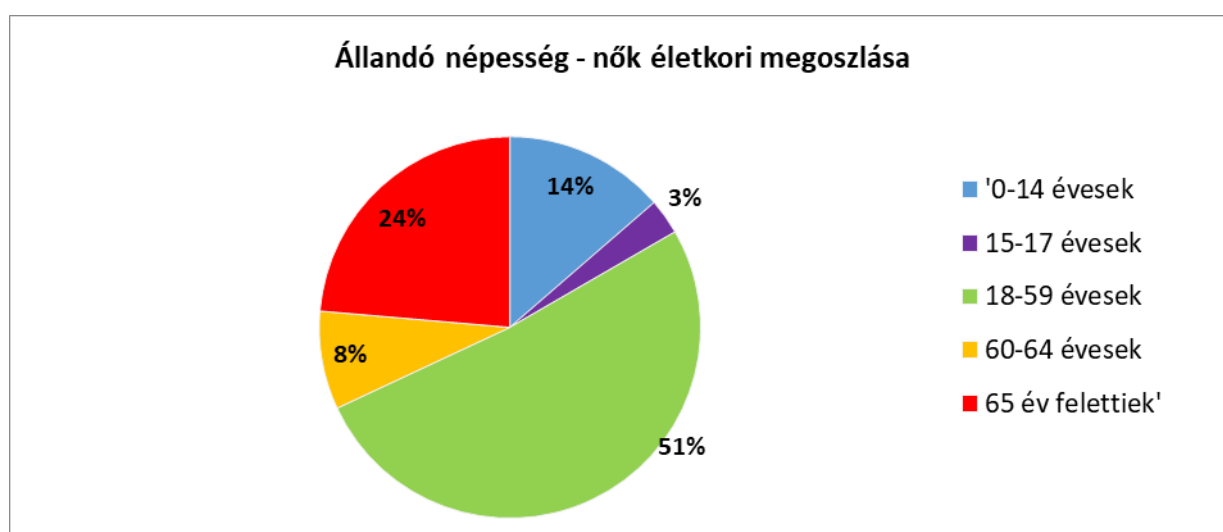

Az 1. számú táblázat adatai alapján Lánycsók község lakónépességének stagnálása, majd csökkenő tendenciája figyelhető meg az elmúlt évek során.

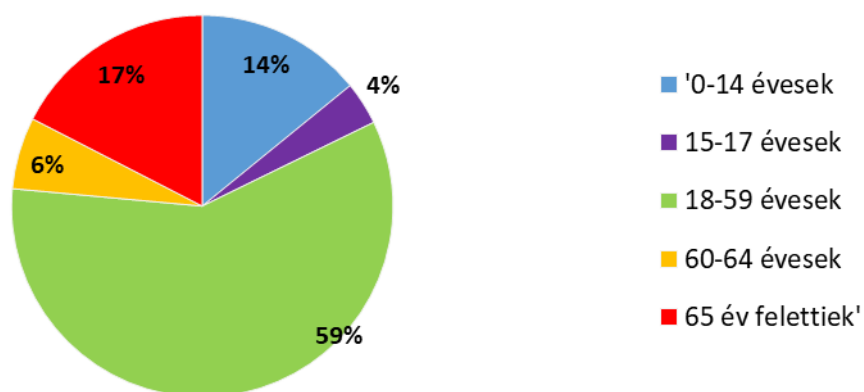
2. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2021)

Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	1 232	1 261	2493	49,42%	50,58%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			61	2,45%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	174	172	346	6,98%	6,90%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	45	38	83	1,81%	1,52%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	723	648	1371	29,00%	25,99%
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	75	105	180	3,01%	4,21%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	215	298	513	8,62%	11,95%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Állandó népesség - férfiak életkori megoszlása

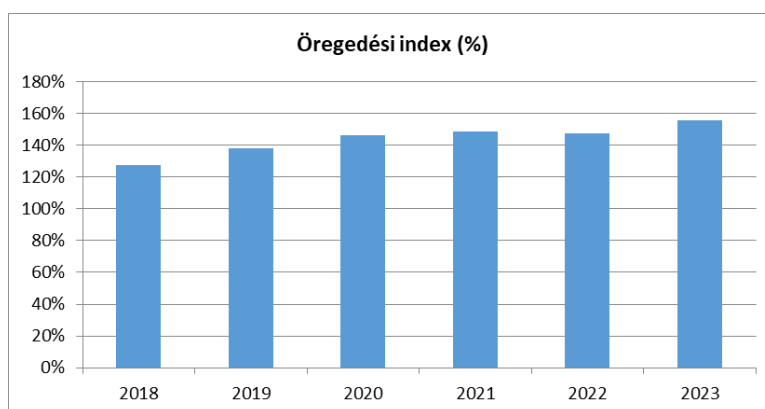
A 2. számú táblázat adatainak elemzése során kiderül, hogy a legnépesebb 18-59 év közötti korosztály tekintetében a férfi lakosság aránya valamivel magasabb, mint a női lakosoké. A 65 éven felüli lakosok tekintetében a nők száma magasabb, mint a férfiaké.

3. számú táblázat - Öregedési index

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2018	457	359	127,30%
2019	478	347	137,75%
2020	509	348	146,26%
2021	513	346	148,27%
2022	519	352	147,44%
2023	519	334	155,39%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Öregedési index (%)

Az öregedési index olyan mutatószám, amely a 14 éves és ennél fiatalabb népességre jutó idősek (65 évesek és annál idősebbek) arányát mutatja. Az index folyamatos növekedése, az öregedő lakosságot mutatja. Az öregedési index 2018-ban 127,3 % volt, ami tovább növekedett és 2023-ra elérte a 155,39 %-ot.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások	
Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő) (TS 031)
2018	-13,42
2019	-5,49
2020	-6,80
2021	7,64
2022	6,36
2023	-14,85
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR	

A településről elvándorlók száma ingadozik, de a 2018. év és a 2023. év adatai jelentősen nem térnek el egymástól, továbbra is magasabb az elvándorlók száma.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás	
Év	Az élve születések és halálozások különbözetének 1000 lakosra vetített száma (fő) (TS 032)
2018	4,19
2019	-8,44
2020	-3,40
2021	-11,04
2022	-8,06
2023	-8,55
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR	

A természetes szaporodás adatai szerint – a 2018. év kivételével – a halálozások száma magasabb volt, mint az élve születések száma.

Értékeink, küldetésünk

Az esélyegyenlőség minden ember számára fontos érték. Megléte segíti, hogy mindenkinek esélye legyen jó minőségű szolgáltatásokra, az esélyegyenlőtlenséggel küzdő emberek előnyben részesítését az élet minden területén, függetlenül attól, hogy nő vagy férfi, egészséges vagy fogyatékossgal él, milyen a származása vagy az anyagi helyzete.

Lánycsók Községi Önkormányzat folyamatosan érvényesíti az esélyegyenlőségi szempontokat a település működését, fejlesztését meghatározó alapvető dokumentumaiban. Az esélyegyenlőség megvalósítását horizontális elvnek tekinti, amely áthatja valamennyi önkormányzati tevékenységet: a kötelező és önként vállalt feladatok ellátását a helyi szintű közpolitika alakítása során.

Az önkormányzat az esélyegyenlőségi politikáját munkáltatói szerepkörben, közvetlen szolgáltatásai során és intézményfenntartói szerepkörben érvényesíti. Az esélyegyenlőséggel kapcsolatos tevékenysége folyamán mindent megtesz annak érdekében, hogy az egyes projektek kidolgozásában az érdekelt civil szervezetek is aktív szerepet játsszanak, elősegítve ezzel a település lakosságának ilyen irányú szemléletváltását is. Ennek eszközei szabályozás, támogatás és a jó gyakorlatok bevezetése, bemutatása.

A társadalmi esélyegyenlőtlenségek megszüntetése az Európai Unió és hazánk törvényi előírásainak betartása mellett a település számára is alapvető jelentőségű. Fontos, hogy végső célként minden állampolgár, ezen belül minden helyi lakos számára megteremtődjön az esélyegyenlőség az élet különböző területein.

Így különös tekintetben:

- a tanulásban,
- a szociális és egészségügyi ellátásban,
- a munkához jutásban,
- a fizikai környezetben,
- a közszolgáltatások elérésében.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Lánycsók Községi Önkormányzat az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.
- A köznevelési intézményeket érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményt fenntartó Lánycsoki Német Nemzetiségi Önkormányzattal.
- A településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének feltérképezése és a feltárt problémák komplex kezelésre szolgáló (más települési programokkal összehangolt) intézkedési terv megalkotását, a helyben érintett szereplők bevonásával, szükség szerint a települések közötti együttműködések kialakításával kívánja megvalósítani.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A HEP jelentősége

A HEP-ek nem csupán a felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmasítására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1. A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Az Alaptörvény 4. módosításával az Alaptörvény XV. cikk (4) bekezdésébe beépítésre került, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.”

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és 2021.06.30-i módosítása
- A Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 94/2018. (V. 22.) Korm. rendelet 40. § (1) bekezdés 28. pontja értelmében a Kormány társadalmi felzárkózásért felelős tagjaként, a belügyminiszter módszertani útmutatót tesz közzé a HEP elkészítésének részletes szempontjairól. különös figyelmet fordítva
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Möt.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (továbbiakban: Nkt.)

előírásaira.

2. Stratégiai környezet bemutatása

A felzárkózás politika alapdokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát [1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.], majd 2014-ben annak frissítéseként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t [1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.] 2021-ben elkészült a **Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030** (MNTFS 2030), amely a következő 10 évre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait.

Új Roma Stratégia (2019-2030)

Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)

„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)

„A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” (2021–2030)

Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)

Országos Fogyatékosügyi Program (2015-2025)

A HEP-ekben leképeződik a felzárkózási stratégia szemlélete, így azok a felzárkózás politika helyi szintű részeként és a végrehajtás eszközeiként működnek. A helyi felzárkózás politika tervezési alapjaként épít a HEP-ekre a Pénzügyminisztérium összefogásában készült **Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió** is. Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése értelmében **a programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek,**

koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.

2.1. Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

- **Költségvetési koncepció** – tartalmazza a célcsoporttal kapcsolatos kiadásokat, támogatásokat, a civil szervezetek támogatásait, akiket a HEP-pel kapcsolatban kompetenssé lehet tenni.
- **Gazdasági program** – meghatározza a választási ciklusban és a közép-, illetve hosszútávon elvégzendő fejlesztéseket.
- **Köznevelés-fejlesztési terv** – a gyermekekre fókuszáló terv, a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetben lévő gyermekek felzárkóztatását, valamint a gyógypedagógiai szolgálat igénybevételére szoruló gyermekek esélyegyenlőségét is szabályozza
- **Településrendezési terv, Településszerkezeti terv** valamint **Településképi Arculati Kézikönyv** – amely meghatározza a település építészeti és fejlesztési elképzeléseit, az egyes településrészek kiegyensúlyozott fejlesztését, biztosítva az esélyegyenlőségi szempontokat is.
- **Településfejlesztési koncepció** – a település jövőképe, fejlődési irányának egyik meghatározó dokumentuma. Fontos, hogy a vezetők jól mérjék fel a település jelenlegi adottságait, mert ez az alapja a jövőbeni hatékony feladatellátások, közszolgáltatások szervezésének.

2.2. A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Lánycsók a Mohácsi Többcélú Kistérségi Társulás tagja. Az esélyegyenlőségi tervezés segíti a térség területfejlesztési koncepciója fő célkitűzéseinek megvalósítását, amely elsősorban a foglalkoztatási helyzetre, a gazdasági és oktatási, szociális és gyermekvédelmi területek célkitűzéseinek megvalósításához járul hozzá. A térségben élők életminőségének javítása, az életszínvonal növelése a foglalkoztatottság szint emelésén és a megújulásra kész helyi közösségeken keresztül.

- Életszínvonal, munkavállalás helyi feltételeinek javítása, a településen munkahely-teremtési kezdeményezések támogatása.
- Fiatalkorú lakosság problémáinak felkarolása és kezelése
- Szociális gondoskodás – a rászoruló rétegek számára (idősek, felnőtt fogyatékosok ellátása)
- Közbiztonság, bűnmegelőzés

2.3. A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

Az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatokat a 2/2012. (VI.5) EMMI rendelet 1. sz. melléklete alapján a TeIR adatbázisból, illetve önkormányzati nyilvántartásokból származó adatokból nyertük.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

3.1. Jövedelmi és vagyoni helyzet

A XXI. század egyik globális problémája a szegénység, amelyet a növekvő egyenlőtlenségek okoznak, s amelynek egy része átmeneti jellegű, a gazdasági recesszió eredményeként jön létre. A növekvő egyenlőtlenségnek strukturális okai is vannak, ilyenek például jövedelem- és vagyoneeloszlás, egyes társadalmi rétegek és csoportok társadalmi és gazdasági alávetettsége. Az átmeneti jellegű szegénység az okok változásával magától képes megszűnni, míg a strukturális okokra visszavezethető szegénység kezelésére, megoldására beavatkozásokra, különböző programokra van szükség. A szegénység kialakulásának okait keresve első helyen a világban a munkalehetőségek hiánya, a teljes vagy részleges munkanélküliség áll. A második oka a képzetlenség és a funkcionális analfabetizmus. Ez a két ok összefügg egymással, hisz sok esetben a képzetlenség miatt nincs munkahelyük az embereknek.

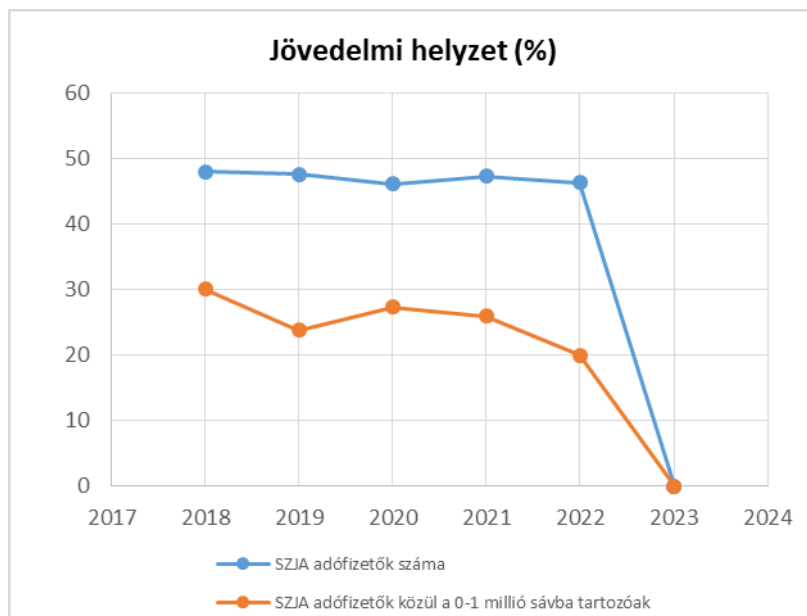
A mélyszegénység új keletű fogalom, a XX. század második felében jelent meg. Azt a jelenséget értjük alatta, amikor valaki hosszú időn keresztül a relatív szegénységi küszöb alatt él, és nem látszik annak lehetősége, hogy helyzetéből önerővel, külső beavatkozás, segítség nélkül ki tudna törni. A mélyszegénység esetén a kockázati tényezők összeadódnak: alacsony iskolai végzettség, ami miatt kiszorulnak a munkaerő-piacról, munkalehetőségek hiánya, elzárt falvakban élnek, ahonnan nehéz a közlekedés az esetleges munkalehetőségekhez, a szolgáltatások (oktatás, szociális, egészségügy) csak részlegesen érhetőek el, és ehhez még társulnak lakhatási problémák is. A mélyszegények körében felülreprezentált a romák aránya, de a többségük nem roma.

A mélyszegénység többdimenziós jelenség, amely megmutatkozik többek között a nagyon alacsony képzettségben és foglalkoztatottságban, az ebből következő súlyos megélhetési zavarokban, kihat az elemi lakhatási, táplálkozási körülményekre, az érintettek egészségi állapotára, stigmatizál és kirekesztéshez vezet. Mindezek együtt szükségszerűen előidézik a szegénység és kirekesztődés újratermelődését, generációk közötti átörökítését. Látható, hogy a mélyszegénység kialakulásához összetett folyamatok és hiányok vezetnek. Ezért a kezelésére, enyhítésére, megoldására sem lehet egyetlen szakmát, intézményt megjelölni. Többrejtű együttműködésekre épülő programokra – amelyben jelen van az oktatás, a szociális szakma, az egészségügy, a közösségi művelődés, a közösségfejlesztés, a vidékfejlesztés – és gazdaságfejlesztésre van szükség.

A szegénység számos társadalmi tényező által meghatározott, összetett jelenség, okai között szerepelnek társadalmi és kulturális hátrányok, szocializációs hiányosságok, alacsony vagy elavult iskolai végzettség, munkanélküliség, egészségi állapot, a családok gyermekszáma, a gyermekszegénység, de a jövedelmi viszonyok mutatják meg leginkább.

3.1. számú táblázat - Jövedelmi helyzet		
Év	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók
	az állandó népesség %-ában (TS 059)	az állandó népesség %-ában (TS 060)
2018	48,04	30,04
2019	47,64	23,85
2020	46,12	27,34
2021	47,33	25,93
2022	46,38	20,03
2023	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az alacsony jövedelműek bevételeinek számottevő része származik a pénzbeli juttatások rendszereiből.

Az inaktív emberek között nagy arányban fordulnak elő az alacsony iskolai végzettségűek, a megváltozott munkaképességűek. Településünkön - a tapasztalataink szerint - a munkaerő-piacra jutás fő akadályai: az alacsony iskolázottság, a tartós munkanélküli létből fakadó motivációs problémák, a társadalmi elítélet jelenléte. Településünk lakosai szerény, de egyelőre még elfogadható körülmények között élnek. Az elmúlt évtizedekben kialakított otthonok fenntartása azonban ma már egyre nehezebb. Ennek legfőbb oka a nagymértékű munkanélküliség. Az emberek többsége a korábban összegyűjtött megtakarításait feléli, újabb megtakarításokra nincs lehetőség. Sajnálatos módon a fiatalok nem tudnak segíteni az idős szülőknek, éppen ellenkezőleg, a szülők segítik ki a fiatalokat. Jelenleg a nyugdíj tűnik a legbiztosabb bevételi forrásnak.

A településen 877 db lakóingatlan található. A családok néhány kivétellel saját tulajdonú családi házban élnek. Vannak olyan otthonok, ahol több generáció él együtt. A házak jövedelmi helyzetétől, a tulajdonosok igényétől, igényességétől függően karbantartottak. A lakások nagy része összkomfortos (villany, víz, gáz, telefon, kábeltelevízió, internet).

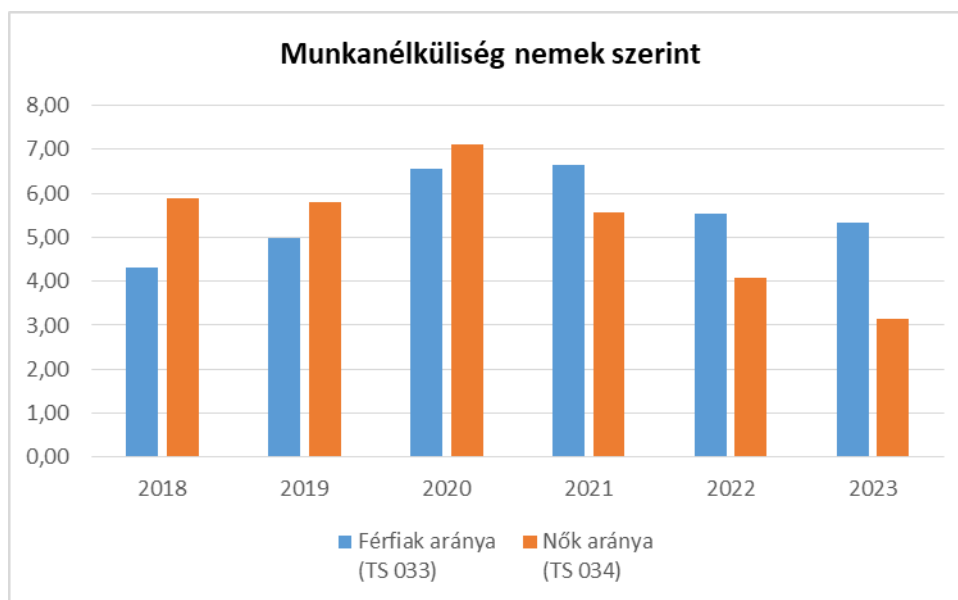
3.2. Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP-ben elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.) és a Mötv-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek helyzete

3.2. 1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
2018	4,31	5,90	5,11%
2019	4,98	5,80	5,39%
2020	6,56	7,11	6,84%
2021	6,64	5,56	6,10%
2022	5,53	4,09	4,81%
2023	5,34	3,14	4,24%

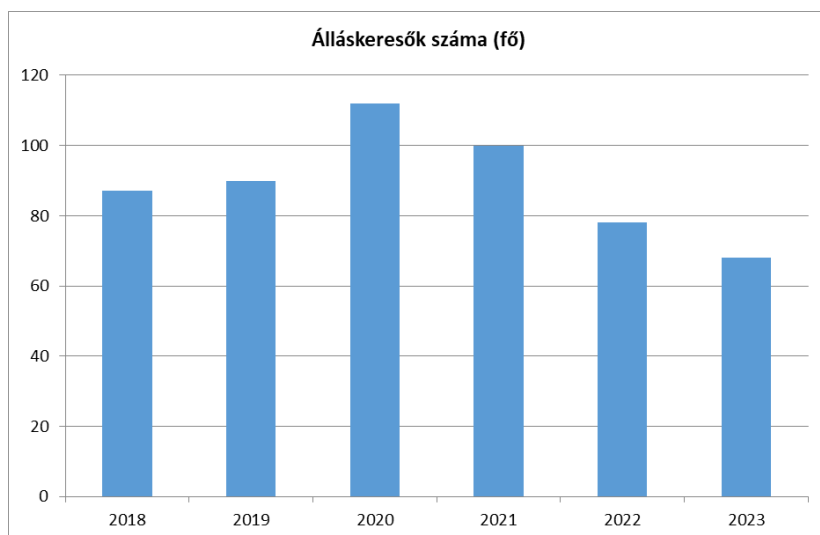
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

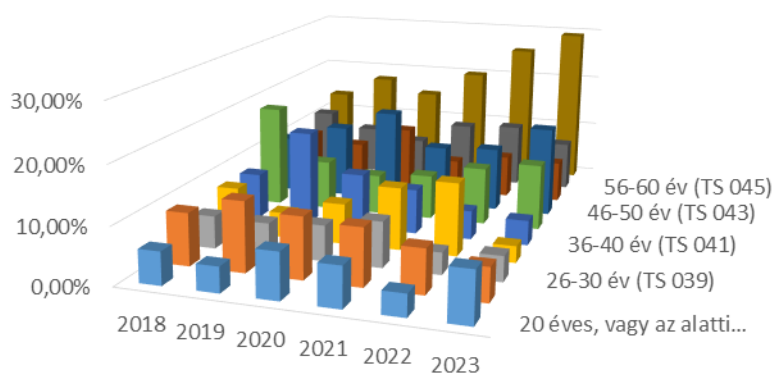
3.2.2. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint

Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2018	2019	2020	2021	2022	2023
	Fő összesen	87	90	112	100	78	68
20 éves, vagy az alatti (TS 037)	Fő	5,00	4,00	9,00	7,00	3,00	6,00
	%	5,75%	4,44%	8,04%	7,00%	3,85%	8,82%
21-25 év (TS 038)	Fő	8,00	11,00	12,00	10,00	6,00	4,00
	%	9,20%	12,22%	10,71%	10,00%	7,69%	5,88%
26-30 év (TS 039)	Fő	5,00	5,00	7,00	8,00	3,00	3,00
	%	5,75%	5,56%	6,25%	8,00%	3,85%	4,41%
31-35 év (TS 040)	Fő	7,00	4,00	8,00	11,00	10,00	2,00
	%	8,05%	4,44%	7,14%	11,00%	12,82%	2,94%
36-40 év (TS 041)	Fő	7,00	15,00	11,00	8,00	4,00	3,00
	%	8,05%	16,67%	9,82%	8,00%	5,13%	4,41%
41-45 év (TS 042)	Fő	16,00	8,00	8,00	8,00	8,00	8,00
	%	18,39%	8,89%	7,14%	8,00%	10,26%	11,76%
46-50 év (TS 043)	Fő	9,00	12,00	19,00	11,00	9,00	11,00
	%	10,34%	13,33%	16,96%	11,00%	11,54%	16,18%
51-55 év (TS 044)	Fő	8,00	7,00	13,00	6,00	6,00	5,00
	%	9,20%	7,78%	11,61%	6,00%	7,69%	7,35%
56-60 év (TS 045)	Fő	10,00	8,00	8,00	11,00	9,00	6,00
	%	11,49%	8,89%	7,14%	11,00%	11,54%	8,82%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	12,00	16,00	17,00	20,00	20,00	20,00
	%	13,79%	17,78%	15,18%	20,00%	25,64%	29,41%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Nyilvántartott álláskereső korcsoportok szerint

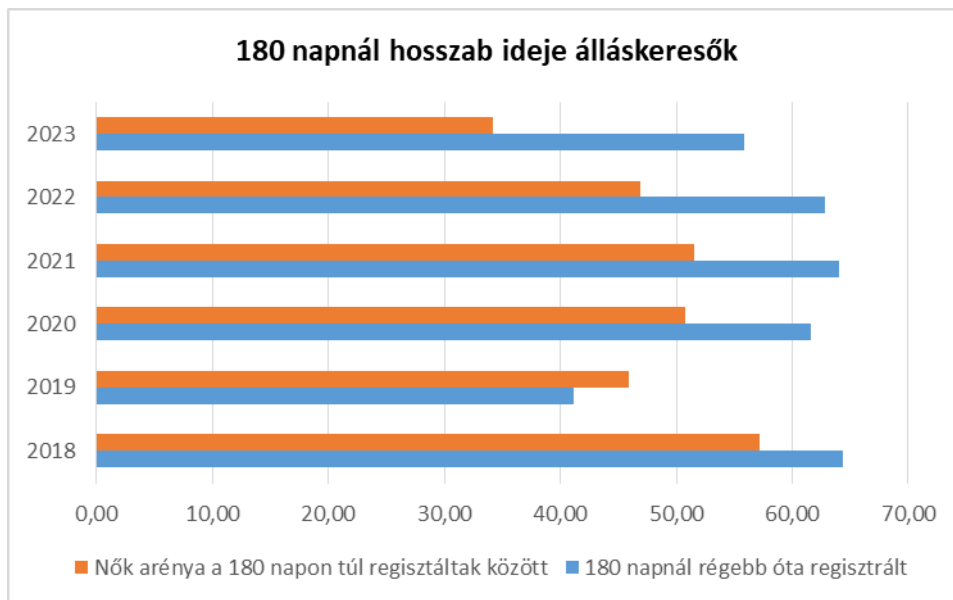

- 20 éves, vagy az alatti (TS 037)
- 21-25 év (TS 038)
- 26-30 év (TS 039)
- 31-35 év (TS 040)
- 36-40 év (TS 041)
- 41-45 év (TS 042)
- 46-50 év (TS 043)
- 51-55 év (TS 044)
- 56-60 év (TS 045)
- 61 éves, vagy afeletti (TS 046)

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők aránya

Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2018	64,37	57,14
2019	41,11	45,95
2020	61,61	50,72
2021	64,00	51,56
2022	62,82	46,94
2023	55,88	34,21

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az elmúlt időszakban a 180 napnál hosszabb ideje álláskeresőként nyilvántartottak százalékos aránya igen magas, több évben is 60 % feletti, 2018-ban és 2021-ben meghaladta a 64 %-ot. A 21-25 év közöttieknél közel a felére csökkent a munkanélküliek száma, még a 46-50 év közöttiekénél nő, a 61 év felettieknél folyamatos növekedés tapasztalható. A nők esetében ingadozik a mutató, egy év kivételével 50% körüli, van, ahol meg is haladja azt.

Foglalkoztatás szempontjából hátrányos helyzetűek közé sorolhatók az idősebb, nyugdíj előtt álló korosztályok, a gyermekvállalást követően a munkaerőpiacra visszatérő nők, valamint a megváltozott munkaképességű és fogyatékos emberek. Alacsony továbbá a 25 év alattiak munkaerő-piaci részvétele is. A fiatalok távol maradását főként az oktatási, képzési idő meghosszabbodása indokolja, ugyanakkor jelentősen megnőtt az iskola befejezése utáni munkahelykeresés ideje is. A pályakezdő fiatalok elhelyezkedését elsősorban a munkalehetőségek száma, a nem megfelelő szakmaválasztás, a szakmai tapasztalat hiánya és az iskolai végzettség befolyásolja. Az ifjúsági munkanélküliség strukturális munkanélküliség, a munkaerőpiac elvárásai ma már nemcsak a végzettségre és a szakképzettségre, hanem a különböző személyes kompetenciákra, szakmai és gyakorlati tudásra vonatkoznak.

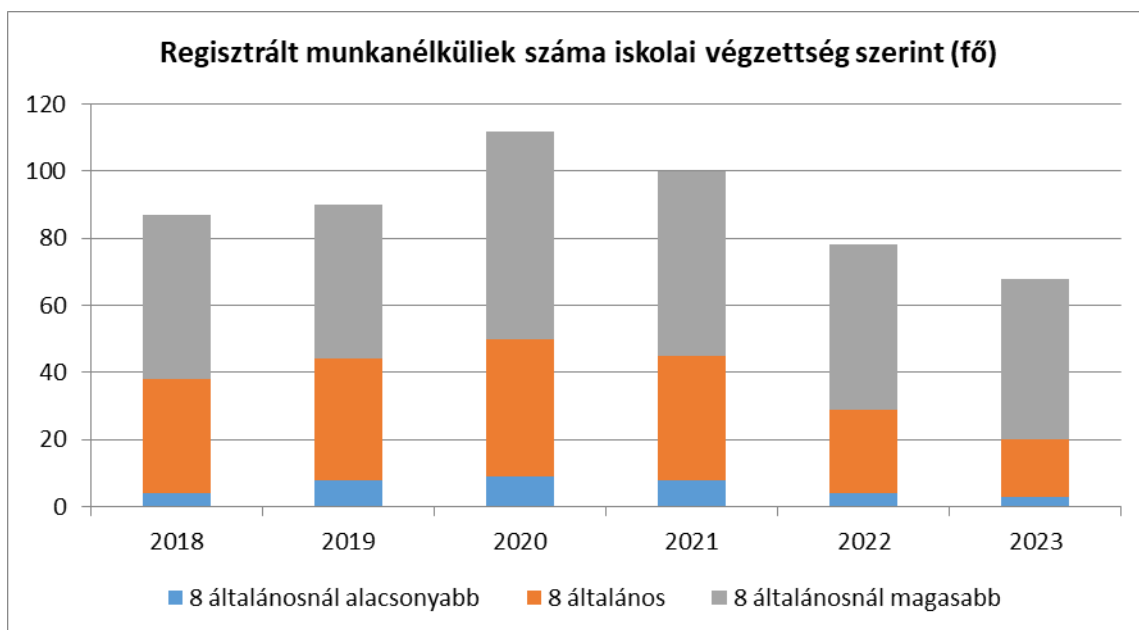
b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

A regisztrált munkanélküliek tekintetében a legkisebb a 8 általánosnál alacsonyabb végzettséggel rendelkezők száma, a 8 általános és a 8 általánosnál magasabb végzettséggel rendelkezők száma jelentős, összességében elmondható, hogy a vizsgált időszakban a 8 általánosnál magasabb végzettséggel rendelkezők között van a legtöbb munkanélküli.

3.2.4. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma iskolai végzettség szerint

Év	Regisztrált munkanélküliek /nyilvántartott álláskeresők száma összesen (TS 052)	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 036)		Általános iskolai végzettség (TS 035)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2018	87	4	4,60%	34	39,08%	49	56,32%
2019	90	8	8,89%	36	40,00%	46	51,11%
2020	112	9	8,04%	41	36,61%	62	55,36%
2021	100	8	8,00%	37	37,00%	55	55,00%
2022	78	4	5,13%	25	32,05%	49	62,82%
2023	68	3	4,41%	17	25,00%	48	70,59%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

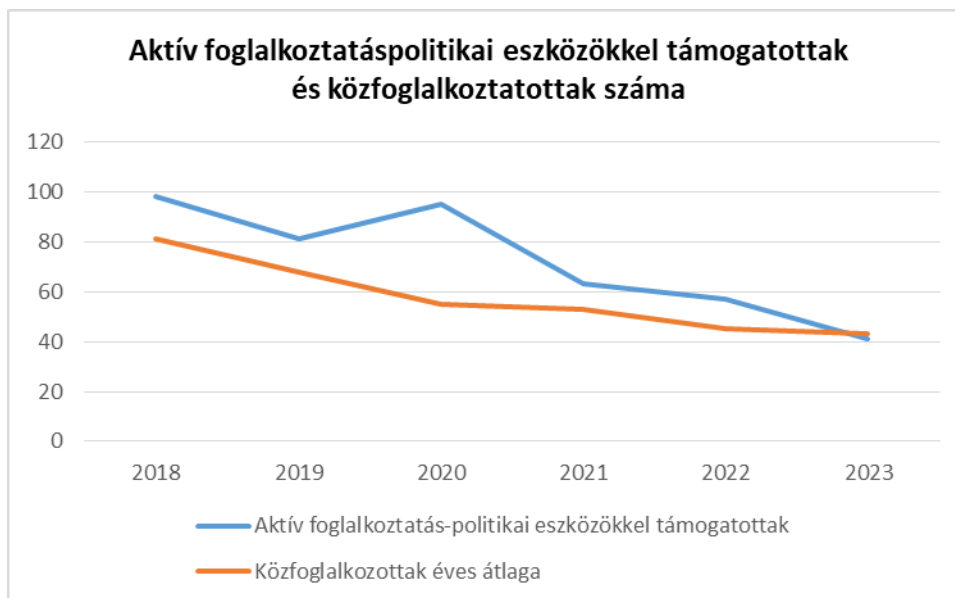

c) közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei

2011. szeptember 1. napján hatályba lépett a közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény, amely létrehozta a közfoglalkoztatás új rendszerét. Lánycsók önkormányzata minden lehetőséget kihasznál a közfoglalkoztatásra, a rövid idejű közfoglalkoztatással szemben inkább a hosszabb idejű programokat részesíti előnyben. Jelenleg 45 fő programba vonását oldottuk meg. Arra vonatkozóan nem áll rendelkezésre adat, hogy a közfoglalkoztatottak körében mekkora a roma/cigány származásúak aránya. A munkavállalóinkról ilyen jellegű adatot nem tartunk nyilván. Magyarország Alaptörvényének XIV. cikk (2) bekezdése kimondja, hogy „Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.”

3.2.5. számú táblázat - Foglalkoztatáspolitikai		
Év	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma (TS 050)	Közfoglalkoztatottak száma (TS 055)
	Fő	(éves átlag - fő)
2018	98	81
2019	81	68
2020	95	55
2021	63	53
2022	57	45
2023	41	43

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői; közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok

Lánycsók Mohács vonzáskörzetébe tartozik. A megyeszékhely, Pécs könnyen megközelíthető, főként a reggeli órákban, munkanapokon több autóbuszjárat is a lakosság rendelkezésére áll, amelyet maximálisan ki is használnak, hiszen Pécs nemcsak képzések, hanem a munkahelyek szempontjából is meghatározó, naponta sokan ingáznak. Mivel a település nem rendelkezik vasútállomással, a vasúti közlekedés nem jellemző. A legközelebbi vasútállomás Mohácson található.

3.2.11. számú táblázat – A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja - közlekedés

	elérhetőség átlagos ideje autóval	autóbusz járatpárok száma munka- napokon	átlagos utazási idő autóbuszal	vonat járatok átlagos száma munkanapokon	átlagos utazási idő vonattal	Kerékpár úton való megközelíthetőség	átlagos utazási idő kerékpáron
Legközelebbi centrum	6 perc	56	12 perc	-	-	van	25 perc
Megye-székhely	35 perc	31	56 perc	-	-	-	-
Főváros	2 óra	5	3 óra	-	-	-	-

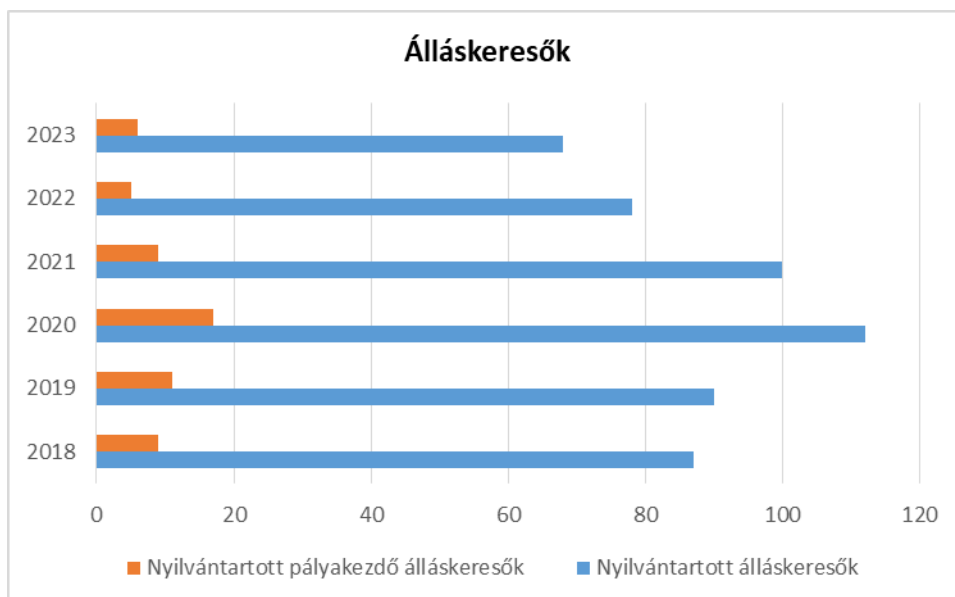
Forrás: helyi autóbusz társaság, MÁV, önkormányzat adatai

e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük

A regisztrált munkanélküliek közül a pályakezdők aránya ingadozó tendenciát mutat. A 10% érték közeléből 2020. évben megemelkedett 17%-re, majd azóta csökkent és 2023. évben 6% volt. A fiatal felnőtt lakosság egy jelentős részére jellemző a digitális írástudatlanság, mely a munkaerőpiacon hátrányt jelent. Az utóbbi időben kevés képzés indult a munkaügyi központoknál. A Hivatal folyamatosan nyomon kíséri a képzési lehetőségeket és erről tájékoztatja a lakosságot. Amennyiben lehetséges, helyben lebonyolítja a képzéseket. A Lánycsöki Roma Nemzetiségi Önkormányzat is részt vállal a képzések felkutatásában, lebonyolításában, valamint munkadóként is szerepelt vállalt pályázati támogatással pályakezdő foglalkoztatásában.

3.2.6. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma		
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	Fő	Fő
2018	87	9
2019	90	11
2020	112	17
2021	100	9
2022	78	5
2023	68	6

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése, szakképzéshez, felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok

Baranya Vármegyei Kormányhivatal Mohácsi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya, Mohácson fogadja az álláskeresőket, a nem nyilvántartott munkát keresőket. Minden esetben elsődleges szempont, hogy az ügyintézők az ügyfelek részére megfelelő állásokat keresnek és ajánlanak fel. A Hivatal a munkaerő-piaci képzések lebonyolításában, a képzési lehetőségek felkutatásában, a pályaválasztási tevékenységben az intézményi és a piaci képzőkkel tart fenn kapcsolatokat. Ebben a munkáltatók is részt vesznek, amennyiben az igényeik alapján munkaviszonyban állók, vagy felvételre kerülők előzetes képzéseit igénylik. A tanácsadás keretében: munka-, pálya-, álláskeresési-, rehabilitációs és pszichológiai egyéni tanácsadással való részvételre van lehetőség. Ezen kívül a Hivatal együttműködik még a terület szociális és más intézményeivel a konkrét feladatoknak megfelelően. A közfoglalkoztatás keretein belül az alacsony iskolai végzettséggel rendelkezők, valamint a mélyszegénységben élők egy részének az önkormányzat helyben tud munkát biztosítani.

A Lánycsöki Roma Nemzetiségi Önkormányzat aktívan közreműködik a képzések felkutatásában, közvetítésében, megvalósításában.

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

Az önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatás esetén nem szempont a foglalkoztatottak származása, ezért ilyen jellegű adatokat nem tartunk nyilván, de a munkáltató minden esetben törekszik arra, hogy a munkakörnek megfelelő végzettség mellett, lehetőleg helyi munkavállalók számára biztosítson lehetőséget.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A településen hátrányos megkülönböztetést a foglalkoztatás területén nem tapasztaltunk, ilyen irányú bejelentés önkormányzatunkhoz nem érkezett.

i) digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei

Napjainkban még mindig komoly probléma, hogy a felnőtt lakosság körében nagy mértékű a digitális írástudatlanság. Különösen nagy a lemaradás – az idősök mellett – a munkanélküliek, a hátrányos helyzetűek, a kistépüléseken élők és alacsony végzettségűek körében, akiket szinte csak a felnőttképzés keretében lehet megszólítani. Az önkormányzat a járási munkaügyi

központtal felvette a kapcsolatot és a munkaügyi központ képzéseiről tájékoztatja a település lakóit.

3.3. Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

Pénzbeli ellátások:

Járási hivatal hatáskörben:

- időskorúak járadéka
- foglalkoztatást helyettesítő támogatás,
- egészségkárosodási és gyermek felügyeleti támogatás

Polgármesteri hatáskörben:

Települési támogatások:

- eseti támogatás,
- lakásfenntartási támogatás,
- szülési támogatás,
- temetési támogatás,
- gyógyszer-támogatás,

Képviselő-testületi hatáskörben:

- rendkívüli települési támogatás

Természetbeni ellátás:

Járási hivatal hatáskörben:

- egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság,
- közgyógyellátás

Polgármesteri hatáskörben:

Települési támogatások:

- eseti támogatás (adható természetbeni formában is)

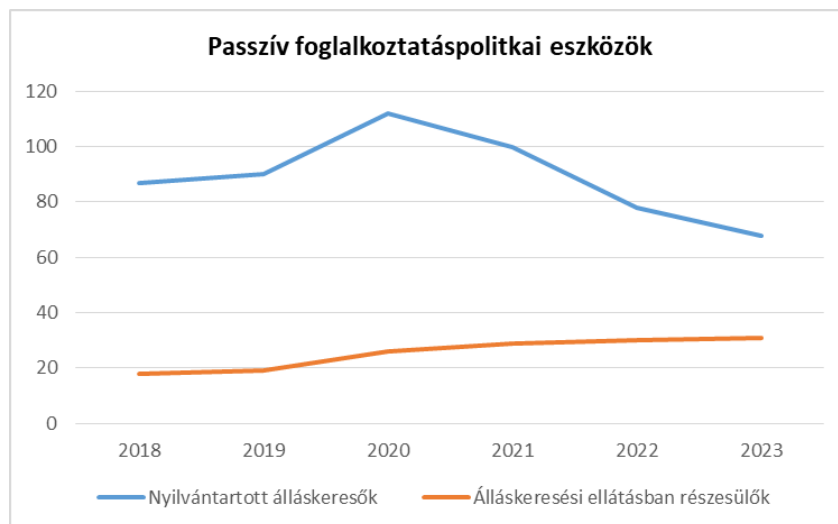
Képviselő-testületi hatáskörben:

- rendkívüli települési támogatás (adható természetbeni formában is)
- szociális célú tűzifa támogatás

A jogosultságot évente felül kell vizsgálni. Figyelmet fordítunk arra, hogy az ellátásból önhibájából ne kerüljön ki senki. Feladatunk az ellátáshoz történő hozzásegítés.

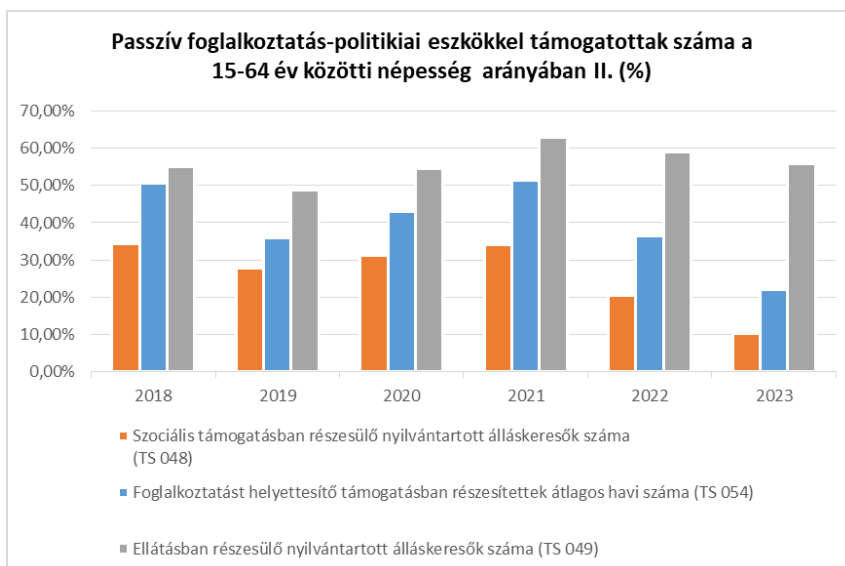
3.3. 1. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai I.				
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)		Álláskeresési ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 047)	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2018	87	5,56%	18	20,69%
2019	90	5,87%	19	21,11%
2020	112	7,50%	26	23,21%
2021	100	6,66%	29	29,00%
2022	78	5,65%	30	38,46%
2023	68	5,07%	31	45,59%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.2. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai II.						
Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 048)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (TS 054)		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 049)	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2018	30	34,48%	44	50,49%	48	55,17%
2019	25	27,78%	32	36,01%	44	48,89%
2020	35	31,25%	48	43,08%	61	54,46%
2021	34	34,00%	51	51,42%	63	63,00%
2022	16	20,51%	29	36,54%	46	58,97%
2023	7	10,29%	15	21,93%	38	55,88%

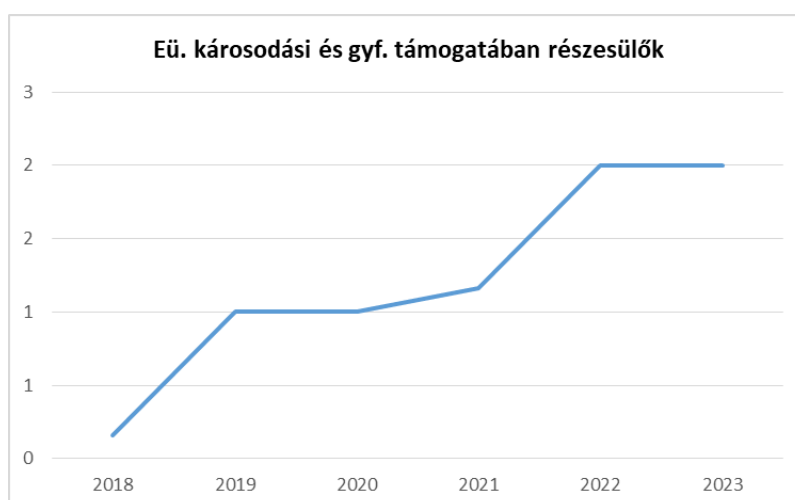
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.3. számú táblázat - Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás

Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma (TS 056)
	fő
2018	0
2019	1
2020	1
2021	1
2022	2
2023	2

Forrás: TeIR, KSH

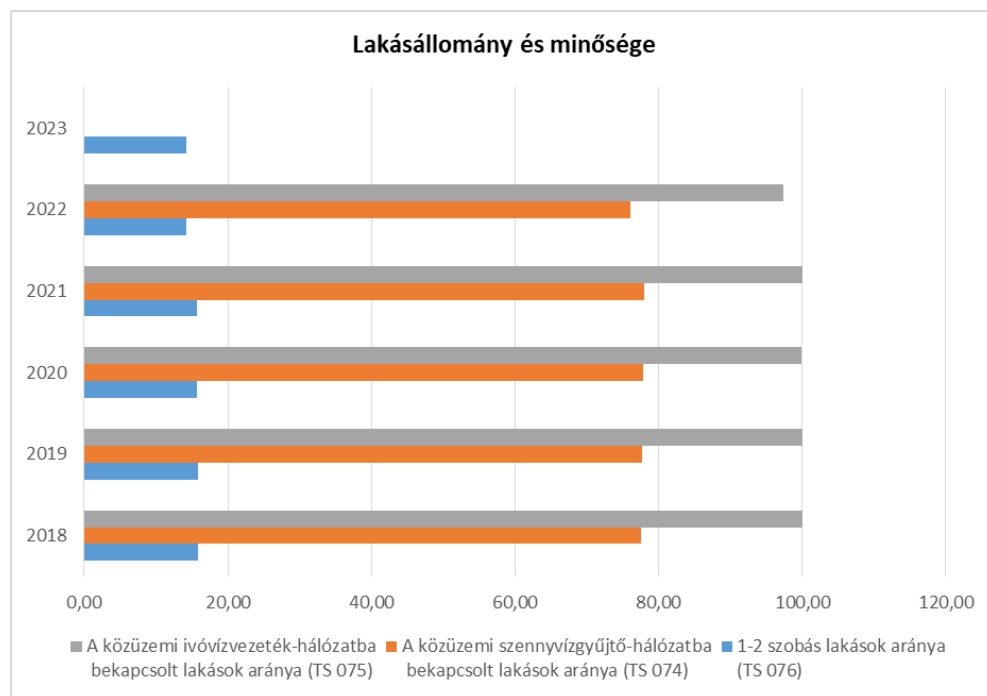
Az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesülők száma 1 főről 2-re emelkedett, így továbbra sem jellemző helyi szinten ez a támogatási forma.

3.4. Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány						
Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Épített lakások száma (TSv 077)	Épített lakások száma 1000 lakásra (TS 078)	1-2 szobás lakások aránya (TS 076)	A közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 074)	A közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 075)
	db	db	db	%	%	%
2018	867	0	0,00	15,80	77,51	100,00
2019	868	1	1,15	15,78	77,65	100,00
2020	869	1	1,15	15,77	77,91	99,88
2021	869	0	0,00	15,77	78,02	100,00
2022	891	1	1,12	14,25	76,09	97,42
2023	891	0	0,00	14,25	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

a) bérlakás-állomány

Önkormányzatunk egy szakember lakást alakított ki pályázati forrásból, egyéb bérlakással, szükséglakással nem rendelkezik. A folyamatos célok között szerepel bérlakások kialakítása.

b) szociális lakhatás

A lakások száma stagnál, 1-1 új lakás épül csak néhány évente. A településen az ingatlanok állapota jónak mondható.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Az utóbbi időben egyre több, korábban mezőgazdasági ingatlan, jellemzően prэшázba költöznek be, kisebb-nagyobb átalakítást követően. A külterületi – zártkerti ingatlanok lakosság száma növekszik.

d) elégtelen lakhatási körülmények, veszélyeztetett lakhatási helyzetek, hajléktalanság

A településen nincs olyan önkormányzati fenntartású ingatlan, mely elégtelen és veszélyeztetett lakhatási viszonyokat tükröznének. A hajléktalanság településünkön nem jellemző.

e) lakhatást segítő támogatások

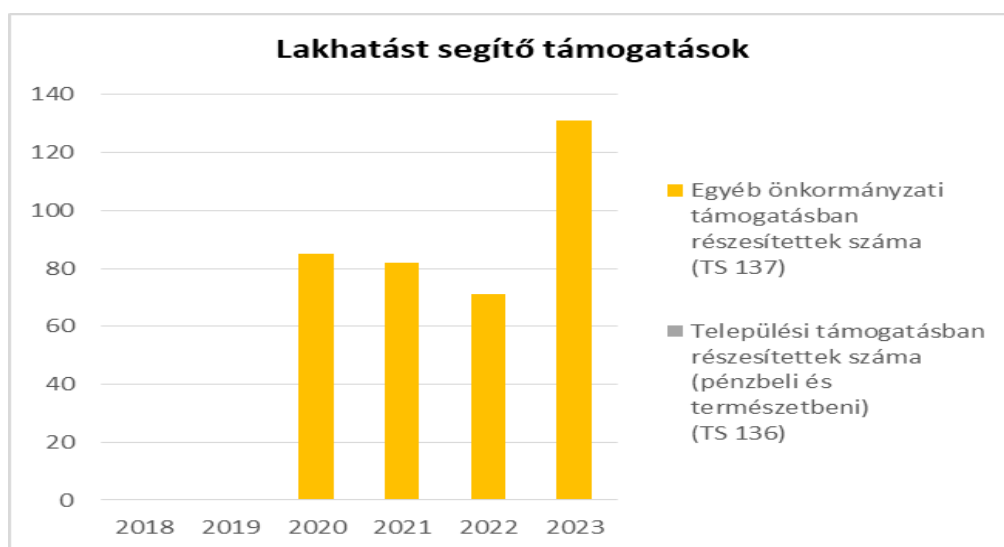
Az 1993. évi III. törvényben meghatározottak szerint önkormányzati hatáskörben normatív alapon létezett lakásfenntartási támogatási forma, ami 2013. évben megszűnt. A megszűnést követően az önkormányzat rendelete alapján települési lakásfenntartási támogatást biztosítunk az arra jogosult rászoruló családoknak, a fűtési szezonban, októbertől márciusig.

2023. évben 23 háztartás részesült települési lakásfenntartási támogatásban.

Adósságcsökkentési támogatás településünkön nem működik. Viszont egyre több család rendelkezik előre fizetős villany- illetve gázórával, mely hátralék esetén biztosít vételezési lehetőséget a rászoruló családoknak és nem halmozódik tovább a tartozás.

3.4.3. számú táblázat - Lakhatást segítő támogatások		
Év	Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni) (TS 136)	Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma (TS 137)
	Fő	Fő
2018	n.a.	0
2019	n.a.	0
2020	62	85
2021	35	82
2022	30	71
2023	23	131

Forrás: TeIR, KSH Tstar

f) eladósodottság

Településünkön a mély szegénységben élőknel jellemző a lakhatással összefüggő hátralekók felhalmozódása, és a lakossági adósságállomány folytonos újra termelődése.

A legveszélyeztetettebb csoportok a gyermekvédelmi gondoskodásból kikerülők, kedvezőtlen jövedelmi helyzetű családok, pályakezdők, nagycsaládosok, a hajléktalansággal veszélyeztetettek, az eladósodott kilakoltatás előtt álló családok, a lakásfenntartási nehézséggel küzdők, a lakhatással összefüggő adósságot felhalmozott háztartások és súlyos betegséggel küzdő családok. Településünkön az eladósodottság miatti krízishelyzetről jelenleg nincs tudomásunk.

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

A külterületen, ezen belül is különleges külterületnek számító zártkerti ingatlanokba egyre többen költöznek ki. Ezen épületek jórészt gazdasági célra épültek (présház) és ezeket alakítják át többé-kevésbé megfelelően lakás céljára. Ezekben az ingatlanokban a közműszolgáltatások nem, vagy csak részben elérhetőek. A megközelítés közúton biztosított, de ezen utak egy része szilárd burkolattal nem rendelkezik. Közösségi közlekedés a településen nem elérhető, a távolsági autóbusszjáratokkal biztosított a település megközelítése, mely járatok a településen több megállóval is rendelkeznek.

A településünk közterületein nem élnek hajléktalanok, ennek ellenére a jelzőrendszer kiépített és a segítségnyújtást végző intézmények elérhetőek. A hajléktalanság problémája sok szempontból-jogi, munkaerő-piaci, lakásügyi, pszichiátriai- értelmezhető. A hajléktalanság felé sodródók közül sokaknak még alkalmazkodási, összeférhetlenségi problémáik is vannak és nem utolsósorban valamilyen szenvedély betegségük is vélelmezhető. Egyre gyakoribb a drogfüggőség, főleg a fiatal munkanélküliek körében, még a középkorúaknál az alkoholizmus miatt kerülnek kilátástalannak tűnő helyzetbe. A függőségük miatt munkanélkülivé válókat még a közmunka program keretein belül sem lehetséges foglalkoztatni, ezért adósságot halmoznak fel, családi kapcsolataik rendszerint megromlanak, a magányosság pedig tovább fokozza a kilátástalanná váló körülményeket.

A hajléktalanná válók száma nehezen meghatározható. Többségük semmilyen szociális intézménnyel nem tart kapcsolatot, kisebb hányaduk leginkább karitatív intézményekkel, népjóléti irodákkal, munkaügyi intézményekkel áll kapcsolatban. A hajléktalanok többsége (80%-a) férfi, az átlagéletkor 39,7 év. A leggyakoribb az 55 évesek száma. Nagyobb részük egyedülálló (nőtlen/hajadon, elvált). A hajléktalanok 94,2 %-ának nincs munkája, a munkavállalók zömmel a „fekete” munkaerőpiacon dolgoznak, tehát nincs társadalombiztosításuk, nem szereznek szolgálati időt és egyáltalán nincsenek stabil megélhetési- és munkaügyi helyzetben. Ellátásukban kiemelkedő a nem állami szervezetek részvétele, ugyanakkor a szociális és egészségügyi ellátásuk nem kellően megoldott és összehangolt. Baranya megyében a TÁMASZ Alapítvány szervezésében, Pécsen jól kiépített ellátórendszer működik. A hajléktalanság kezelésében szintén fontos a társadalmi reintegráció és rehabilitáció közreműködő szereplőinek folyamatos konzultációja, programkidolgozása.

3.5. Telepek, szegregátumok helyzete

a) a telep, /szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, a közösségi közlekedés, és a munkába jutás egyéb lehetőségei, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői)

Szegregátumnak nevezzük azokat a területeket, ahol az aktív korú népességben belül a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya mindkét mutató tekintetében magasabb, mint 50%. Az általános tapasztalatok alapján elmondható, hogy ezen a területeken az alacsony státuszú mélyszegénységben élő és roma népesség koncentrációja igen magas, éppen ezért a városi szegregátumok meghatározásának egyik elsődleges célja az ilyen jellegű területek lehatárolása.

Városszerkezetileg a szegregátumoknak alapvetően kétféle típusa jelentkezik:

- a városszövetbe ágyazódott szegregált, szegregálódó területek (általában ezek jelentik a telepszerű környezetet),
- a városszövettől elkülönült, alapvetően nem lakó-funkciójú területekbe ékelődött szegregátumok (általában ezek jelentik a telepeket). A településen telep/szegregátum mint lakókörnyezet jellemző (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői stb.) nincs.

b) a telepen, /szegregátumokban élők általános jellemzői és társadalmi problémák szempontjából főbb mutatói: életkori megoszlás, iskolai végzettség, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya

A településen a telepek/szegregátumok nem alakultak ki ezért ilyen településkörnyezetben nem élnek emberek.

3.6. Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

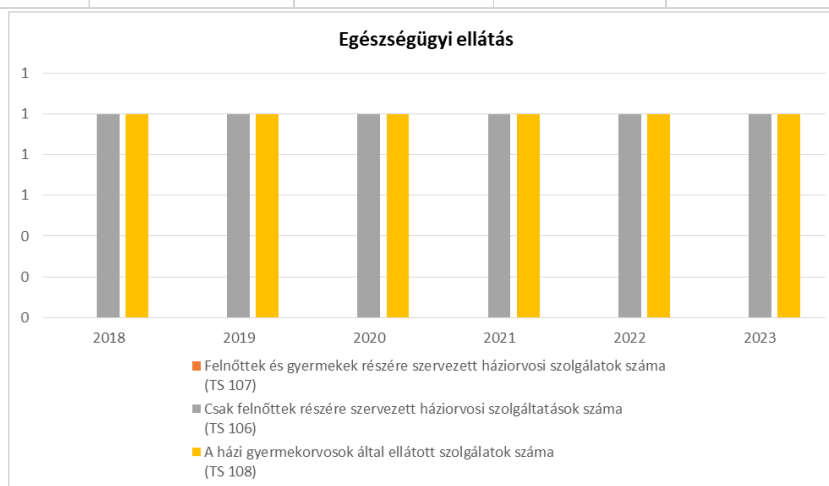
a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Az egészségügyi ellátás színvonalasan biztosított az alapellátás körébe tartozó települési önkormányzati feladatok tekintetében:

1. háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátás, (helyben lévő rendelőben, praxisjoggal rendelkező orvos által)
2. fogorvosi ellátás (Mohácsi székhelyen praxisjoggal rendelkező fogorvos által)
3. alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátás (felnőtt, gyermek) az Országos Mentőszolgálat szervezésében,
4. védőnői ellátás (helyben két körzetben, fenntartója a Pécsi Tudományegyetem),

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás						
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma (TS 110)	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott) (TS 133)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 135)
	db	db	db	db	Fő	Fő
2018	0	1	1	1	103	14,76
2019	0	1	1	1	106	9,09
2020	0	1	1	1	109	10,94
2021	0	1	1	1	89	10,61
2022	0	1	1	1	72	9,41
2023	0	1	1	1	69	8,19

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkor kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

Kötelező jellegű népegészségügyi szűrések már nem léteznek. A behívóleveles szűrések ajánlottak. Kötelezően elrendelt szűrővizsgálat járványügyi indokkal lehetséges, ezek nem tartoznak a népegészségügyi szűrések közé. Az egészségügyi mutatók viszonylag pontos képet adnak a település egészségügyi helyzetéről. Mind a méhnyakrák-, mind az emlőszűréseken viszonylag alacsony a felnőtt nők részvételi aránya. A védőnő elvégezte azt a képzést, amellyel már végezhetne a lakosság körében méhnyakrák szűrés adott korosztály tekintetében, a szükséges felszerelés közel 100%-ban rendelkezésére áll, azonban kiírt pályázat hiányában a szűrés nem tud megvalósulni.

A kötelező védőoltásokból senki sem maradt ki. A helyi önkormányzat az egészségvédelemmel kapcsolatos ismeretek terjesztésében, a helyi társadalom egészségtudatos attitűdjének formálásában közvetlenül nem vállal szerepet. A hatékony egészségvédelem hangsúlyos eleme az önkormányzat területén működő köznevelési intézmények nevelési, oktatási programjának.

A népegészségügyi, koragyermekkor kötelező szűrésekhez való hozzáférés a lakosság számára biztosított, továbbá a településen szervezett egészségügyi szűrések térítésmentesen és önkéntes bejelentkezés alapján az állampolgárok számára hozzáférhető. Ebben fontos tényező, hogy részben a szociálisan rászorult lakossági szegmens prevenciója élvez prioritást, de idetartoznak az életkor és neme által meghatározott kockázati faktor lehetőségével bíró állampolgárok is.

A településen körzeti házigyermekorvosi feladatot ellátó orvos látja el a helyben működő bölcsőde, óvoda, általános iskola intézményi orvosi feladatait. A fogászati szűrést az iskolai, óvodai- nevelési- egészségügyi feladatok közt végzi a fogorvos az oktatási intézménnyel történt megállapodás alapján. Az iskolafogászati rendelésen valamennyi tanuló megjelenik szűrővizsgálaton.

A Lánycsóki Roma Nemzetiségi Önkormányzat szervezésében 2 éve szervezett program alapján, majd 2024-ben pedig a Pécsi Tudományegyetem szervezésében településünkre érkezett szűrőbusz, ahol térítésmentesen tudta a lakosság igénybe venni az általános állapotfelmérést, továbbá az egyéb szűréseket, például anyajegy és bőrgyógyászati szűrést.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

Mohács Város Kórházában biztosított az ellátás igénybevétele.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Az önkormányzat megszervezi a közétkeztetést, amely megfelel az érintett korosztály egészséges étrendjére vonatkozó elvárásoknak. A bölcsődés korcsoporttól a felnőtt korcsoportig biztosítja az ellátást. Speciális étkezést igénylő személyek számára az állapotuknak megfelelő diétás étrendet is tudnak biztosítani. Az önkormányzat kertészetében megtermelt zöldség- és gyümölcsfélék nagyban hozzájárulnak a megfelelő tápanyag bevitelhez. A kikerülő étel minőségi és mennyiségi ellenőrzése folyamatos, szakember bevonásával történik, így az egészséges táplálkozás szempontjait mindig szem előtt tartva megfelelő táplálás biztosítható. A közétkeztetés szolgáltatója az önkormányzat, a szolgáltatást átlagosan napi 250 fő veszi igénybe.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

A sportolni vágyókat az 1992-ben elkészült Sportcsarnok, valamint a focipálya pálya várja. A sportcsarnok elsősorban az általános iskolai testnevelés órák helyszíne, ahol a foci, kosárlabda, kézilabda, röplabda, tenisz és atlétikai sportok lehetősége biztosított. A Sportcsarnok tulajdonosa a Lánycsóki Német Nemzetiségi Önkormányzat, mely az általános iskola fenntartói feladatait látja el.

A focipályán a Lánycsóki Sportegyesület sportolói tartanak edzéseket. A felnőtt csapaton kívül ifjúsági és serdülőcsapat is működik. 2024. évben a focipálya mellett új, műfüves pálya is létesült pályázati forrásból. Az iskolában ping-pongozási lehetőség biztosított. Az Ifjúsági Házban a fiatalok kipróbálhatják az íjászkodást, valamint népi sportjátékokat.

Lánycsók csatlakozott a Nemzeti Úszóprogramhoz, melynek keretein belül 3 éven keresztül tudnak a Mohácsi Uszodában a nagycsoportos óvodások és az 1. és 2. osztályos tanulók úszni tanulni, illetve a 3. év végére vízbiztossá válni. A program ingyenesen biztosítja a buszt az utazáshoz, továbbá oktatókat, felszerelést és helyet az úszáshoz. a gyerekeket pedagógusok kísérik a helyszínre. Ez nagy segítség, mivel sok helyi gyermek nem jut el máshogy az uszodába és nem tanulna meg úszni.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az önkormányzat helyi szociális rendelete értelmében az alábbi szociális szolgáltatásokat biztosítunk, a rászorulóknak részére.

Étkeztetés:

Napi egyszeri meleg étkeztetést biztosítunk a szociálisan rászorultak részére, akik egészségi állapotuk, fogyatékoságuk, hajléktalanság, jövedelmi helyzetük, vagy koruk miatt erre rászorulnak. Az ebédet az önkormányzat konyháján főzik.

Házi segítségnyújtás:

Az életvitelükhöz szükséges segítségnyújtást jelenti az időskorú személyeknek, pszichiátriai betegeknek, valamint szenvedélybetegeknek. Azoknak, akik önálló életvitelükben segítséget igényelnek, illetve önmagukat ellátni csak részben képesek, róluk nem gondoskodnak.

Nappali ellátás – idősek klubja:

Önmaguk ellátására részben képes személyek részére biztosít lehetőséget napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, az alapvető higiéniai szükségletek kielégítésére. Lehetőség van a klubban tízórai és ebéd igénylésére, de nem kötelező. Az idősek klubja a legrégebbi ellátásunk, sok hagyománnyal, kapcsolattal rendelkezik. Továbbra is az a célunk, hogy az idősek mindennapjait színesebbé tegyük, tartalommal töltsük meg.

A fenti három alapellátási feladatot a Gondozási Központ Lánycsók intézmény biztosítja a településen, melynek fenntartói feladatait az önkormányzat 2024. évtől a Mohácsi Többcélú Kistérségi Társulásnak adta át.

2020. óta a Lánycsoki Roma Nemzetiségi Önkormányzat közvetítésével a Palliatív Humán Szolgáltató népkonyhai ellátást biztosít a településen.

Családsegítés:

A feladatot az önkormányzat a Mohácsi Többcélú Kistérségi Társulás fenntartásában működő Mohácsi Kistérségi Családsegítő és Gyermejkölési Szolgálat útján látja el, a családsegítő munkatársa részére az önkormányzati hivatalban biztosít ügyintézési helyszínt.

Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás:

Lehetősége is adott a településen a Mohácsi Többcélú Kistérségi Társulás fenntartásában működő Mohácsi Egyesített Szociális Intézmény útján, de ebben gyakorlati együttműködés nem alakult ki.

g) drogreprevenációs szolgáltatások

Jelenleg ilyen szolgáltatás nem működik településünkön. A helyi iskolában felvilágosító órákon tájékoztatják a fiatalokat a drogok káros hatásairól.

h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

A településen a szolgáltatások nyújtása során nem kerül sor hátrányos megkülönböztetésre, erről bejelentés az önkormányzat felé nem érkezett.

i) előnyben részesítési (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül

A pénzügyi ellátások és a közszolgáltatások szervezése során pozitív diszkriminációval segítjük a rászorulókat. Ez részben szabályozási eszközökkel, részben eljárások bevezetésével, részben a nyilvánosság eszközeinek alkalmazásával történik.

A következő támogatásokkal igyekszik az önkormányzat segíteni a rászoruló családokat:

-rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

-települési támogatások:

- a. szülési támogatás
- b. gyógyszer-támogatás
- c. rendkívüli települési támogatás
- d. temetési támogatás
- e. eseti támogatás

-szociális célú tűzifa támogatás

3.6.2. Népkonyha	
Év	Népkonyhán kiosztott ételadagok száma (db)
2018	n.a.
2019	n.a.
2020	n.a.
2021	186
2022	189
2023	194

Forrás: Önkormányzati adat

A Lánycsóki Roma Nemzetiségi Önkormányzat aktív közreműködésével a Palliatív Humán Szolgáltató Központ ellátásában a településen az elmúlt 4 évben népkonyha üzemel. A helyszínt, és a kiosztáshoz kapcsolódó egyéb feladatok ellátását a nemzetiségi önkormányzat biztosítja. Munkanapokon napi közel 200 adag étel kerül kiosztásra a rászorulóknak között.

3.7. Községi viszonyok, helyi közélet bemutatása

a) közösségi élet szinterei, fórumai

A közösségi élet szinterei sokrétűek, ilyenek a lakóközösségek, a munkahelyek, önkormányzati intézmények, a templomok, a civil szervezetek. Településünk kedvező természeti adottságokkal, értékekkel rendelkezik, polgáraink többsége lokálpatrióta, akik külön-külön, illetve szervezetekbe tömörülve is tesznek községünkért. Az Önkormányzat gondot fordít arra, hogy az állampolgárokat bevonja a település társadalmi életébe, a településfejlesztési programok előkészítésébe. Segíti a nemzetiségi művészeti csoportok alakulását, bemutatkozását, a nemzetiségi hagyományőrző rendezvények lebonyolításához helyszínt biztosít.

A mindennapok kulturális életéhez tartozik a Lánycsóki Roma Nemzetiségi Önkormányzat támogatásával működő ifjúsági tamburazenekar, a fesztiválokon szép sikereket elérő Lánycsóki Vegyeskar, a "Liederkranz" Magyar-Német Kulturális Egyesület énekkara. Élénk közösségi élet folyik a Nyugdijasok Klubjában.

A községnek külföldi partnerkapcsolatai is vannak: az ausztriai Markt Hartmannsdorffal már 1993-óta tart az együttműködés; erdélyi kötődést jelentenek Székelydobó, Székelykeresztúr és Betfalva településekkel tartott barátságok, valamint 2024. évben testvértelepülési együttműködési megállapodást kötöttünk a szlovákiai Nagyfödemes településsel.

Településünkön működik: Nyugdijas klub, Lánycsóki Ifjúságért Egyesület, Vegyeskar, „Liederkranz” Magyar-Német Kulturális Egyesület, Lánycsókért-Egymásért Egyesület, Lánycsóki Sportegyesület, Lánycsókért Közalapítvány, ijaszat és az általános iskolában művészet oktatás is folyik.

1994. évben volt az első Szüreti Fesztivál községünkben. Az azóta hagyománnyá vált ünnepség során a választott bíró és bíróné, valamint népviseletbe öltözött kísérőik, zenével kísérve végig vonulnak a falun. Ezután veszi kezdetét egy ünnepi műsorokkal tarkított délután, mely szüreti bállal zárul.

2013. évben került először megrendezése községünkben az Aratóünnep, mely keretein belül felelevenítésre kerültek az aratás régi szokásai (kaszálás, marokszedés, kéve-kötés, kéve-hordás) korhű öltözékekben. Célunk, hogy a jól sikerült aratónap 2 évente megrendezésre kerüljön és ezáltal felelevenítsük régi hagyományainkat.

A Lánycsóki Népház, Könyvtár és Községi Tér közművelődési intézmény több helyszínt is biztosít közösségi szintéreként az egyes rendezvényeknek, közösségeknek:

- Lánycsói Népház Lánycsók, Mátyás utca 1. nagyobb létszám befogadására alkalmas ingatlan a települési, intézményi, nemzetiségi és lakossági rendezvényekhez.
- Lánycsói Ifjúsági Ház Lánycsók, Kismérés 3/2 hrsz. kisebb létszámú rendezvények helyszíne
- Kiállítótér Lánycsók, Dózsa utca 53. ahol vadászati kiállítás tekinthető meg.
- Lánycsók Községi Könyvtár Lánycsók, Dózsa utca 51. a nyilvános könyvtári feladatok mellett egyéb kulturális programok helyszínéül is szolgál.

3.7.1. számú táblázat - Intézményi ellátottság (2021)			
Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint) (TS 102)	Sportcsarnok, sportpálya léte (TS 103)	A települési könyvtárak kikölcsönzött egységeinek száma (TS 104)	Közművelődési intézmények száma (TS 105)
db	van/nincs	db	db
2	van	1506	1

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) közösségi együttélés jellemzői, konfliktuskezelési megoldások

A településen nem jellemzőek az etnikai konfliktusok, a településen működik horvát, német és roma nemzetiségi önkormányzat, a település kulturális rendezvényein kölcsönösen részt vesznek.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai

A településen önkéntes munkásokat főként tavasszal, a közterületek virágosításakor, illetve nyáron, szintén a közterületek, illetve az óvoda udvarának ápolásakor figyelhetünk meg civil szerveződések formájában. Adományozások, felajánlások legfőképpen a különféle intézmények, mint az óvoda iskola irányába történnek, ezek főként játékadományok, melyeket szívesen fogadnak.

d) a helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei

A településen működik horvát, német és roma nemzetiségi önkormányzat, valamennyi nemzetiségi önkormányzat aktív munkát végez a kulturális értékek bemutatását, identitásuk megőrzését és továbbadását tekintve. Mindegyik nemzetiség évente több alkalommal rendezi hagyományos programjait, valamint részt vesznek a települési önkormányzat által rendezett közösségi rendezvényeken is. A nemzetiségi önkormányzatok részére a települési önkormányzat lehetővé teszi, hogy a közösségi színtereit ingyenesen igénybe vehessék.

e) helyi lakossági önszerveződések

Lakossági adományokkal is találkozhatunk, ezek megszervezését és kiosztását a Mohács Kistérségi Családsegítő Szolgálat és Gyermekjóléti Központ, valamint a Katolikus Caritas végzi. Ezen kívül több helyi civil szervezet működik, valamint egyesületi formán kívül működő önszerveződő csoportok is működnek.

3.8. A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A Lánycsói Roma Nemzetiségi Önkormányzat aktívan segíti a hátrányos helyzetű célcsoportokat. Minden évben megrendezésre kerül a Hagyományörző Romanap, melyen a népi tánc-csoportok, tamburazenekar és tehetséges énekesek mutatják meg tudásukat. Ezen kívül pályázati források igénybevételevel több alkalommal szerveztek nyári tábort is. A munkaügyi szervvel

együttműködve részt vesznek támogatott foglalkoztatás szervezésében, képzési programok szervezésében és lebonyolításában is. A nemzetiségi önkormányzat által használt helyiségben biztosítanak lehetőséget a lakosság számára különböző szolgáltatások igénybevételére, mint fénymásolás, önéletrajz írás, kisebb adminisztrációs feladatokban segítség. Helyszínt és segítséget biztosítanak a népkonyhai ételosztáshoz.

A nemzetiségi önkormányzat aktívan részt vesz a település, és a települési önkormányzat intézményei rendezvényein, a nemzeti ünnepek alkalmával megtartott koszorúzáson, a Lánycsöki Általános Iskola és a Lánycsöki Óvoda rendezvényein.

3.9. Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Magas a településen a munkanélküliség száma.	Munkanélküliek a munkaerő piacra jutásának elősegítése, a közfoglalkoztatás tovább folytatása, elektronikus álláskeresésben és ügyintézésben segítség nyújtása.
Az alacsony iskolai végzettségűek magas aránya.	Képzési lehetőségek felkutatása, megszervezése.
Lakhatási problémák tapasztalhatóak.	Bérlakások építése.
Mélyszegénységben élők elégtelen ellátása.	Népkonyha üzemeltetése.
Prevenció az egészségügyben.	Szűrőbusz szervezése.

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek

Az esélyegyenlőség, az egyenlő bánásmód biztosítása mindenki számára minden ország, település központi kérdése. Földrajzi elhelyezkedéstől, származástól, nemtől, életkortól függetlenül mindenkit azonos jogok illetnek meg, tehát kivétel nélkül törekedni kell ezek érvényesítésére. A cél az, hogy mindenki egyenlő eséllyel jusson az ellátásokhoz, rendelkezzen a kellő információval, tisztában legyen vele, hol érdeklődhet, tudja, milyen ellátások illetik meg, van-e választási lehetősége. Sokszor tapasztalhatjuk, hogy ez nem valósul meg, legyen ez köszönhető vagyoni státusznak, vagy társadalmi sztereotípiának, vagy a gyermekek esetében az életkornak.

Az utóbbi években született szociális vonatkozású jogszabályokban megvalósult a jogalkotó azon törekvése, hogy az irányelveknek megfelelő, az egyenlő esélyeket biztosító jogszabályok szülessenek.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) 5. §-a szerint a veszélyeztetettség „olyan – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult – állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza”.

Ez a megfogalmazás nem ad komoly támpontot egy-egy valós eset megítélésében, és így megőrzi a mérlegelés lehetőségét és felelősségét. A veszélyeztetettség fogalmának pontosítására a gyakorlati munkában mindenképpen szükség van. Egy lehetséges megközelítés az alábbi kategóriákat jelöli meg:

Veszélyeztetett

- az alkoholista, drogfüggő, önmagát a környezetére is veszélyes módon elhanyagoló, krónikusan beteg szülő gyermeke,
- a felbomlott és ez által talaját veszített család elhanyagolt gyermeke,
- a bölcsődékben, óvodákban és iskolákban tartósan kirívó magatartású, neurotizálódott gyermek és serdülő,
- a tanulásban lemaradt, túlkoros gyermek,
- javítóintézetből vagy a nevelőotthonból elbocsátott, nem utógondozott fiatal.

Gyermekbántalmazás

A gyermekbántalmazás a gyermek veszélyeztetettségének egyik megnyilvánulási formája, de a gyermek veszélyeztetettsége bántalmazás nélkül is megvalósulhat, így például a gyermek magatartása, a szülő egészségi állapota, anyagi körülménye, életvitele lehet veszélyeztető körülmény anélkül, hogy ez a gyermek bántalmazását is jelentené.

A *gyermek bántalmazásán* azt értjük, ha valaki(k) sérülést okoz(nak) a gyermeknek, vagy a gyermek sérelmére elkövetett cselekményt, történést szándékosan nem akadályozza(ák) meg. Ez a gyermek további életére kiható, jelentős mértékű sérülés lehet testi, érzelmi, erkölcsi, szellemi, egészségügyi jellegű, illetve a gyermek méltóságát sértő, személyiségfejlődését károsan befolyásoló. A gyermekeket érheti bántalmazás családon belül, intézményi keretek között vagy – ritkább esetben – lehetnek idegen személy által okozott bántalmazás szenvedő alanyai is.

A magyar jogrendszerben nincs pontos meghatározás arra vonatkozóan, milyen eset minősül gyermekbántalmazásnak, elhanyagolásnak, a szakemberek között is vita van e tekintetben. A WHO definícióját elfogadhatónak tekinthetjük:

„A gyermek bántalmazása és elhanyagolása (*rossz bánásmód*) magában foglalja a fizikai és/vagy érzelmi rossz bánásmódot, a szexuális visszaélés, az elhanyagolás vagy hanyag bánásmód, a kereskedelmi vagy egyéb kizsákmányolás minden formáját, mely a gyermek egészségének, túlélésének, fejlődésének vagy méltóságának tényleges vagy potenciális sérelmét eredményezi egy olyan kapcsolat keretében, amely a felelősségen, bizalmon vagy hatalmon alapul.” A rossz bánásmód lehet fizikai, érzelmi, szexuális és egyéb jellegű, és megvalósulhat aktív (cselekvő) és passzív (elhanyagoló) magatartással, a gyermeket rossz bánásmód érheti családon belül, illetve családon kívül.

4.1. számú táblázat - Gyermekkorú népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2.számú táblázatból)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	1 232	1 261	2493	49,42%	50,58%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			61	2,45%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	174	172	346	6,98%	6,90%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	45	38	83	1,81%	1,52%
Forrás: TeIR, KSH Tstar					

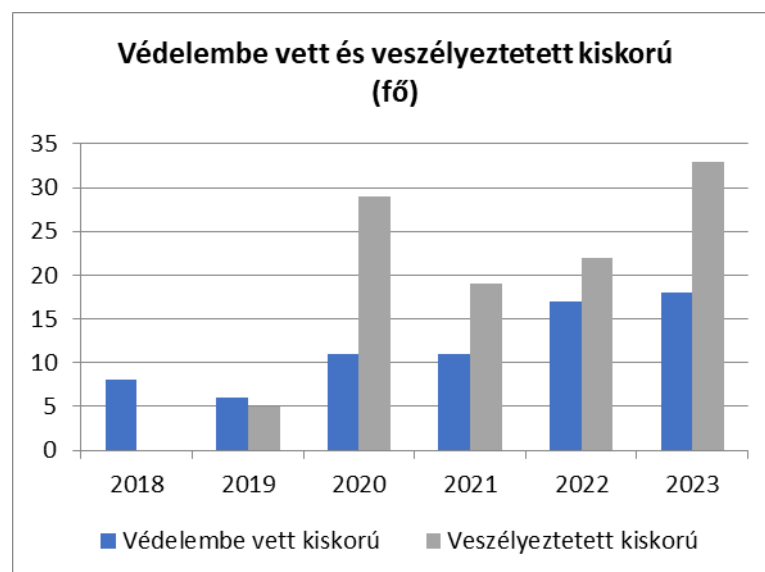
A lakosság megoszlása férfiak és nők tekintetében nagyjából 50-50%, a 0-17 év közöttiek a lakosság közel 20%-át teszik ki.

- a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékossgal élő gyermekek jellemzői, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

Önkormányzatunk és a gyermekvédelmi szakszolgálat munkatársai figyelemmel kísérik az érintett családokat és minden rendelkezésre álló eszközzel igyekszik segíteni őket.

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek		
Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma (TS 116)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma (TS 115)
	Fő	Fő
2018	8	n.a.
2019	6	5
2020	11	29
2021	11	19
2022	17	22
2023	18	33

Forrás: TeIR, KSH Tstar

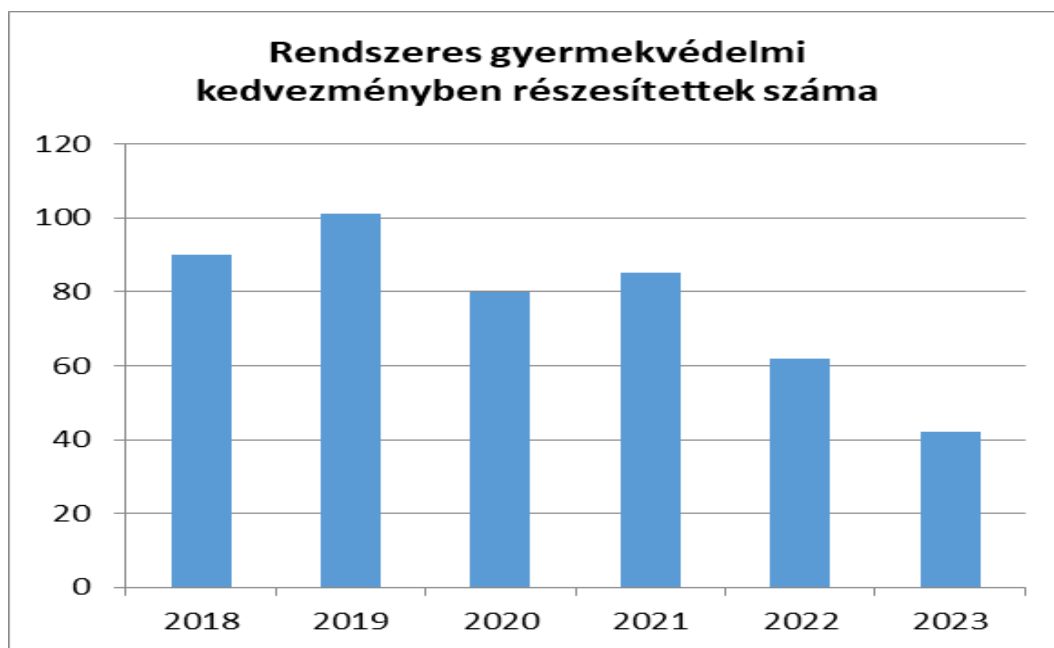
b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult a Gyvt.-ben meghatározott gyermekétkeztetés normatív kedvezményének, valamint az évente két alkalommal nyújtott pénzbeli támogatásának igénybevételére. A jogosultság feltételeit a Gyvt. és a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX.10.) Korm. rendelet (továbbiakban: Gyer.) határozza meg.

A Gyvt. szerint a gyámhatóság annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága a tárgyév augusztus 1. napján fennáll, a tárgyév augusztus hónapjára tekintettel, a tárgyév november 1. napján fennáll, a tárgyév november hónapjára tekintettel pénzbeli támogatást nyújt.

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek	
Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 111)
	Fő
2018	90
2019	101
2020	80
2021	85
2022	62
2023	42

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

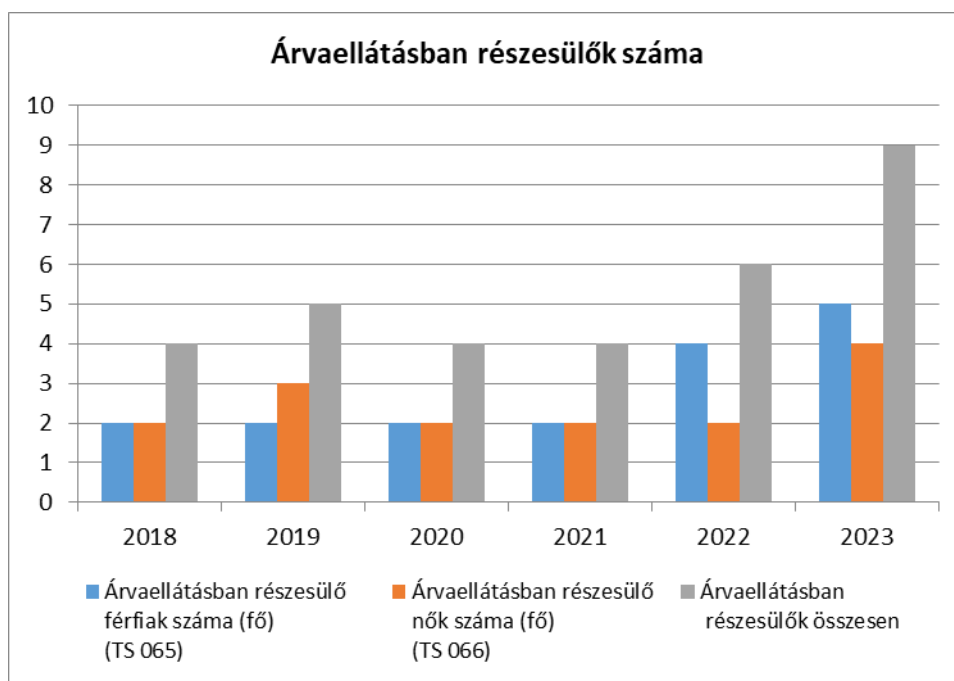
A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma évről-évre csökken, ez a családok egy főre jutó nettó jövedelmének emelkedésével hozható összefüggésbe.

c) a gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők helyzete

A településen kiegészítő gyermekvédelmi kedvezményben senki nem részesül, a gyermekek gondozását a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek esetében általában a szülők látják el, rövidebb időre 1-2 háztartásban a nagyszülő neveli az unokákat, ilyenkor ők igénylik a gyermekvédelmi kedvezményt.

4.1.3. számú táblázat - Árvaeállítás			
Év	Árvaeállításban részesülő férfiak száma (fő) (TS 065)	Árvaeállításban részesülő nők száma (fő) (TS 066)	Árvaeállításban részesülők összesen
	Fő	Fő	Fő
2018	2	2	4
2019	2	3	5
2020	2	2	4
2021	2	2	4
2022	4	2	6
2023	5	4	9

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

d) ingyenes vagy kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők jellemzői

Ingyenes iskolai étkezésben a rendszeres gyermekvédelmi kedvezménnyel rendelkezők jogosultak, 50%-os kedvezményben a nagycsaládosok (3 vagy több gyermek esetén), valamint a tartósan beteg vagy fogyatékkal élők, jogosultak, a középiskolás tanulmányok befejezéséig.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek helyzete;

Az adatok nem pontosak, a szülők erre vonatkozóan nem nyilatkoztak, de a magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek száma a településen nem jelentős.

f) magyar állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyermekek jellemzői

Jelenleg magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatérő hátrányos helyzetű családról nincs tudomása az önkormányzatnak. Jelenleg magyar állampolgársággal nem rendelkező család 1 van, ahol hátrányos helyzetű gyermekek vannak, ők ingáznak, emiatt a nagyszülő, mint családbafoogadó gyám neveli a gyermekeket.

4.2. Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

A kérdés nem releváns, szegregált, telepszerű lakókörnyezet nincs a településen.

4.3. A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

A védőnő munkáját a gyermekorvossal együttműködve, nagyfokú önállósággal végzi. A településen két védőnői körzet található, ebből az egyik körzethez tartozik Kisnyárad település területe is. Korábban a védőnői ellátást az egyik körzetben vállalkozó védőnő látta el, 2020. januárjától mindkét körzet fenntartója az önkormányzat volt és a védőnő közalkalmazottként látta el a feladatát. 2023.07.01-től a védőnő a Pécsi Tudományegyetem alkalmazásában áll. A védőnő személye a szervezeti átalakítások ellenére nem változott. Az ellátás két körzetben zajlik, de az egyik körzet védőnője látja el tartós helyettesítésben a másik körzetet is.

Feladatai:

- a **nővédelem**, ezen belül a családtervezéssel kapcsolatos tanácsadás, életmód tanácsadás, az anyaságra való felkészülés segítése, valamint a lakossági célzott szűrővizsgálatok szervezésében való részvétel;
- a **várandós anyák** gondozása
- a **gyermekágyas** időszakban segítségnyújtás és tanácsadás az egészségi állapottal, az életmóddal, szoptatással, valamint a családtervezéssel kapcsolatban;
- a **0-6 éves korú gyermekek** gondozása, ennek során a családlátogatás, védőnői tanácsadás keretében folyamatos, célzott és szükséglet szerinti gondozás végzése, továbbá a harmonikus szülő-gyermek kapcsolat kialakulásának, a gyermek nevelésének és a szocializációjának segítése, valamint a gyermek fejlődéséhez igazodóan az egészséges életmódhoz szükséges ismeretek nyújtása,
- az újszülöttek, a koraszülöttek, a kis súllyal születettek, valamint az egészségi és környezeti ok miatt veszélyeztetett **csecsemők és gyermekek pszichoszomatikus fejlődésének** fokozott figyelemmel kísérése és segítése,
- a **szoptatás és az anyatejes táplálás** fokozott figyelemmel kísérése, az anyatejjel való táplálás szorgalmazása különösen az első 6 hónapban, az anya tanítása a szoptatás helyes technikájára, a tejelválasztás fokozásának és fenntartásának módjaira,
- a **gyermek fejlődését** veszélyeztető tényező észlelésekor a háziorvos, illetve a gyermekjóléti szolgálat haladéktalan értesítése mellett a veszélyeztetett gyermek és családjának fokozott gondozásba vétele,
- a **család felkészítése** a beteg csecsemő és gyermek, otthoni ápolására,
- a családok tájékoztatása az életkorhoz kötött **védőoltások fontosságáról**, a védőoltások szervezése, nyilvántartása, jelentése,
- az **óvodába** járó gyermekek gondozása, szűrése, hygienes ellenőrzésese,
- az oktatási intézménybe nem járó **otthon gondozott tanköteles** korú gyermek gondozása;

- a gondozott családban előforduló egészségi, mentális és környezeti veszélyeztettség megelőzése, felismerése érdekében segítségnyújtás a helyes életvitelhez, a harmonikus, szerető családi környezet kialakításához,
- a gyermekjóléti szolgálat és a házi orvos értesítése, illetve hatósági eljárás kezdeményezése a gyermek bántalmazása, súlyos elhanyagolása, a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása vagy egyéb súlyos **veszélyeztető ok** fennállása esetén,
- **figyelemfelhívás a népegészségügyi szűrővizsgálaton** történő megjelenés fontosságára, továbbá tájékoztatás az önkéntesen igénybe vehető ajánlott szűrővizsgálatokról,
- az egyéni és közösségi **egészségfejlesztési, egészségvédelmi programok** tervezésében, szervezésében és megvalósításában részvétel.

A védőnő a gondozási feladatait önállóan végzi, ennek során kapcsolatot tart és együttműködik:

- az egészségügyi alapellátás és ezen belül kiemelten a házi orvosi ellátás, házi-gyermekorvosi ellátás továbbá a szakellátás,
- a köznevelési,
- a gyermekjóléti, a szociális és családsegítést végző intézmények illetékes szakembereivel.

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2018	1	62	62
2019	1	58	58
2020	1	64	64
2021	1	52	52
2022	1	62	62
2023	1	45	45

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás					
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett házi orvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett házi orvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
	db	db	db	Fő	Fő
2018	0	1	1	n.a.	0
2019	0	1	1	n.a.	0
2020	0	1	1	n.a.	0
2021	0	1	1	n.a.	0
2022	0	1	1	n.a.	0
2023	0	1	1	n.a.	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Községünkben a teljes körű gyermek-házi orvosi ellátás biztosított egészségügyi szolgáltatóval megkötött szerződés szerint vállalkozó házi orvos által megszerzett praxisjog alapján.

A házi gyermekorvos adatai:

DR. MAMMEL MARIANNA HÁZI GYERMEKORVOS

Rendelés helye: 7759 Lánycsók, II. Lajos u. 15.

Gyermekorvosi szakellátás Mohácson, községünkötől 5 km-re érhető el.

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

A szakellátási szolgáltatások a megyeszékhelyen érhetőek el. Pécssett van a székhelye a Társak Tanácsadó Központnak, ahol beszédhibával, figyelemzavarral vagy egyéb észlelési- tanulási zavarral küzdő gyermekekkel foglalkozik vagy az Apáczai Nevelési Központ Korai Fejlesztő, Logopédiai és Gyógytestnevelési Intézet korai fejlesztés, SNI ellátással, integráltan oktatott, nevelt sérült gyermekek rehabilitációs megsegítésével foglalkozik.

d) gyermekjóléti alapellátások, Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások

Jelenleg ilyen szolgáltatások nem működnek településünkön.

e) gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás

2018. év tavaszán került kialakításra a mini bölcsődei feladatellátás. Ez év szeptemberétől várják a kisgyermeket. Minden évben maximum 8 kisgyermek helyezhető el a csoportban. A Lánycsóki Óvoda és Mini Bölcsőde bölcsődei ellátása saját nevelési - gondozási program szerint dolgozik, amely összhangban áll „A bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramjával”. Egyéb bölcsődei ellátás a településen nem áll rendelkezésre (munkahelyi bölcsőde, családi bölcsőde).

4.3.3. a) számú táblázat Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2018	0	0
2019	8	7
2020	8	8
2021	8	8
2022	8	8
2023	8	8

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

4.3.3. b.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyerekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2018	0	0	0	0	0	0	0	0
2019	0	0	0	0	8	7	0	0
2020	0	0	0	0	8	8	0	0
2021	0	0	0	0	8	8	0	0
2022	0	0	0	0	8	8	0	0
2023	0	0	0	0	8	8	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

f) gyermekvédelem

A gyermekvédelmi hatósági feladatokat a hatáskörükbe tartozó ügyekben a Baranya Vármegyei Kormányhivatal Mohácsi Járási Hivatalánál működő gyámhivatal és a Lánycsói Közös Önkormányzati Hivatal Jegyzője jár el, egyéb gyermekvédelmi ellátások ügyében a Mohácsi Többcélú Kistérségi Társulás fenntartásában működő Mohács Térségi Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat valamint a védőnői szolgálat rendelkezik feladatokkal.

g) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

Az önkormányzat a települési támogatásról szóló rendeletében rendelkezik arról, hogy milyen esetekben támogatja a rászoruló családokat, a települési támogatási formák között a rendkívüli támogatás feltételeinek meghatározásával.

h) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

Az egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés a településen biztosított. A köznevelési intézmények, közművelődési intézmény valamint a helyi sport és ifjúsági egyesületek által szervezett rendezvények, programok, valamint a nemzetiségi önkormányzatok különböző rendezvényeik esetében kiemelt figyelmet fordítanak a gyermekek részére szervezett programokra. A nyári szünidőben a Lánycsói Általános Iskola, a Lánycsói Népház rendszeresen, a nemzetiségi önkormányzatok esetenként gondoskodnak napközis táborok rendezéséről.

i) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei)

A gyermekétkeztetés helyben megoldott, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők számára az ingyenes étkezés biztosított. Az évközi és a nyári szünidőben a hátrányos/halmazottan hátrányos helyzetű tanulók számára a törvényben szabályzott módon és ideig biztosított az ingyenes szünidei gyermekétkeztetés.

j) eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok

A helyben működő nemzetiségi önkormányzatok a német, horvát és roma hagyományok átörökítésével igyekeznek a gyermekekkel is megismertetni a helyi együttélés sokféleségét. Ebben a helyben működő köznevelési intézmények is részt vesznek.

k) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

Az Önkormányzattal szemben a közszolgáltatások nyújtása során hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt szankció megállapítására nem került sor.

l) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein belül

A Gyvt. 21/B § (1) bekezdés a) pontja szerint ingyenes bölcsődei, mini bölcsődei, vagy óvodai étkezést biztosít a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülőknek, aki tartósan beteg vagy fogyatékos, akinek a családjában tartósan beteg, vagy fogyatékos gyermeket nevelnek, akinek a családjában 3 vagy több gyermeket nevelnek, ahol nevelésbe vételt rendelt el a gyámhatóság, vagy akinek a családjában az 1 főre jutó havi jövedelem nem haladja meg a legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval, munkavállalói, egészségbiztosítási és nyugdíjjáruulékkal csökkentett azaz nettó összegének 130 %-át.

Az iskolai étkeztetés tekintetében a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők ingyenesen étkeznek és a zeneiskola is ingyenes. A nagycsaládosok, a tartósan betegek és a fogyatékos gyermekek 50 % díjkezdvezményben részesülnek.

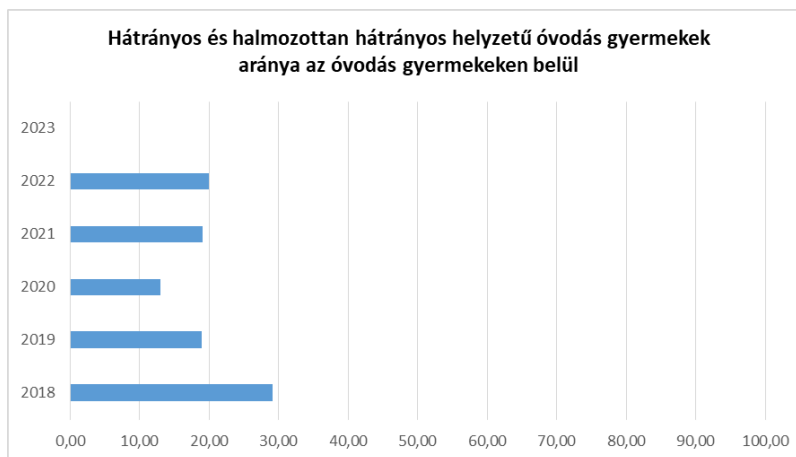
A hátrányos és a halmazottan hátrányos tanulók számára a szünidei étkezést az intézmény zárva tartásakor, a törvényben meghatározott módon és ideig az önkormányzat biztosítja.

4.4. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

- a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei

4.4. a) 1.számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek			
Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 092)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekekben belül (TS 093)
	Fő	Fő	%
2018	55	16	29,09
2019	58	11	18,97
2020	54	7	12,96
2021	68	13	19,12
2022	65	13	20,00
2023	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TelR, KSH Tstar

Óvodai programunk:

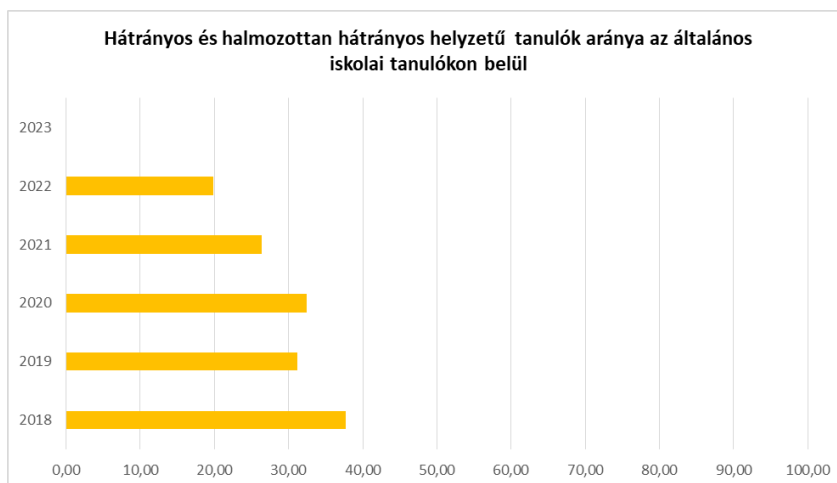
- Az óvodás gyermeket emberhez méltó, jogok és a gyermeki létehez méltó körülmények illetik meg.
- Óvodánkban a vonatkozó jogszabályok értelmében a családi nevelést segítő, kiegészítő, és korrigáló feladatokat lát el. Tudomásul vesszük, és tiszteletben tartjuk a szülők elsődleges jogait a gyermekükkel kapcsolatos döntésekben és ebben a legjobb szakmai tudásunk szerint, segítőkész szándékkal, partneri módon támogatjuk őket.
- Óvodás gyermekeinket a szeretet és gondoskodás minden formájával igyekszünk nevelni.
- Elősegítjük a szociális hátrányban lévő és a Sajátos Nevelési Igényű gyermekek egyéni fejlődési ütemben történő felzárkóztatását.
- Lehetőséget teremtünk a kiemelkedő képességgel rendelkező gyermekek tehetségének kibontakoztatására.
- Valljuk, hogy a fejlesztést csak az adott életkorra jellemző tevékenységgel (játék) és tanulási formával (tapasztalat) lehet hatékony.

- Lehetővé tesszük a gyerekeknek a többoldalú tapasztalatszerzést, a helyi adottságok teljes körű kihasználását.
- Arra törekszünk, hogy óvodásaink ismerjék és védjék az élő és élettelen környezetüket.
- Gyakoroltatjuk gyermekeinkkel a szabadban, a természetben való viselkedés szabályait.
- Mindezek érdekében:
- Megfigyelgetjük a környezetünk növény és állatvilágát.
- Kirándulásokat szervezünk közeli és távolabbi helyekre, megismertetjük az épített környezeti értékeinkkel (tájház, múzeum, színház)
- Bevonjuk óvodásainkat az óvodakert és a csoportszobák növényeinek, állatainak (halak) gondozásába, a téli madár etetésbe.
- Lehetőséget biztosítunk a szelektív hulladékgyűjtésre.
- A természet és környezetvédelem jeles napjait a csoportok tevékenységrendszerébe beépítjük. (Állatok napja, Víz Világnapja, Föld napja, Madarak és Fák napja)
- Bevonjuk a családokat az óvoda környezet és természetvédelmi programjainkba, gyermekeken keresztül formáljuk a szülők szemléletét is.
- A környezeti nevelés szorosan összefonódik az egészséges életmódra neveléssel, ezt az alábbi tevékenységekkel valósítjuk meg:
- Zöldség és gyümölcs fogyasztás szülők bevonásával
- Egészséges életmód kialakítása, fejlesztése keretében sokszínű rendezvények évszakonként. (sport nap a szülőkkel, kirándulások, mozgásos játék délelőttök a gyerekeknek.)
- Jól felszerelt tornaszobánkban napi mozgás lehetőséget biztosítunk speciális eszközeinkkel.
- Preventív láb és gerinc tornát beépítjük mozgásos programunkba.
- Önálló konyhánk a gyermekek egészséges étkeztetésének megfelelően friss zöldség és gyümölcs felhasználásával készíti el az étrendet. Biztosítjuk az esetleges étel allergiás (liszt és tej érzékeny) gyermekek ellátását is.
- Fontosnak tartjuk a szülőkkel való jó együttműködést, tiszteletbe tartjuk és elfogadjuk véleményüket, mert valljuk, hogy csak így lehet tartalmas nevelő munkát végezni.
- Ápoljuk, bővítjük a jól működő kapcsolatainkat, kitűzött céljaink elérése érdekében.
- Dolgozónk mindent megtesznek a színvonalas munka megtartásáért.

4.4. a) 2. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók			
Év	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 094)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül (TS 095)
	Fő	Fő	%
2018	n.a.	46	37,70
2019	n.a.	38	31,15
2020	n.a.	38	32,48
2021	n.a.	29	26,36
2022	n.a.	21	19,81
2023	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos, sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése mind az óvodai, mind az általános iskolai keretek között megoldott.

4.4. a) 3. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a középszintű oktatásban

Év	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gimnáziumi tanulók száma (TS 096)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a gimnáziumi tanulókon belül (TS 097)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (TS 098)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók aránya a tanulók számához viszonyítva (TS 099)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakgimnáziumi tanulók száma (TS 100)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a szakgimnáziumi tanulókon belül (TS 101)
	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2018	0	n.a.	0	n.a.	0	n.a.
2019	0	n.a.	0	n.a.	0	n.a.
2020	0	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2021	0	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2022	0	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2023	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4. a) 4. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet

Év	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 114)	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 113)
	fő	fő
2018	77	0
2019	86	0
2020	72	2
2021	71	4
2022	49	0
2023	27	7

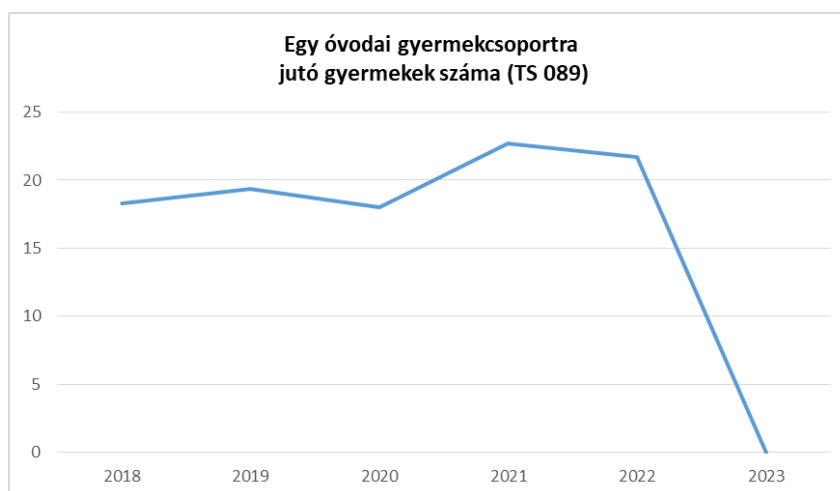
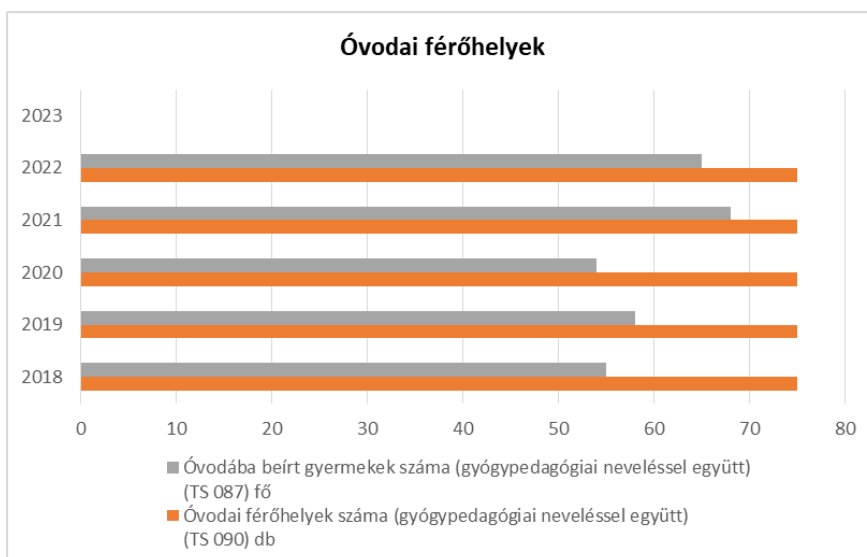
Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

Az óvodában illetve az általános iskolában minden pedagógus feladata a különleges bánásmódot igénylő gyermekek ellátása, oktatása, az óvodában ezt a feladatot esetenként gyógypedagógusok látják el (logopédus, gyógytornász).

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai								
Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 085)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 090)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 088)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma (TS 086)	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermekek száma az integráltan oktatott SNI gyermekek nélkül (TS 091)	Egy óvodai gyermekcsoportra jutó gyermekek száma (TS 089)
	fő	db	db	db	fő	db	fő	fő
2018	n.a.	3	75	1	55	0	0	18
2019	n.a.	3	75	1	58	0	0	19
2020	n.a.	3	75	1	54	0	0	18
2021	n.a.	3	75	1	68	0	0	23
2022	n.a.	3	75	1	65	0	0	22
2023	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

4.4.4. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek					
Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 080)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 081)	Általános iskolai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 079)	Egy általános iskolai osztályra jutó tanulók száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 082)	Más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban (TS 084)
	db	db	db	fő	%
2018	0	8	1	15,25	4,10
2019	0	8	1	15,25	8,20
2020	0	8	1	14,63	7,69
2021	0	8	1	13,75	8,18
2022	0	8	1	13,25	11,32
2023	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4.5. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezők a nappali oktatásban	
Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 083)
	Fő
2018	18
2019	14
2020	14
2021	12
2022	20
2023	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek

Hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregáció nincs.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések

Az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések nem jellemzőek.

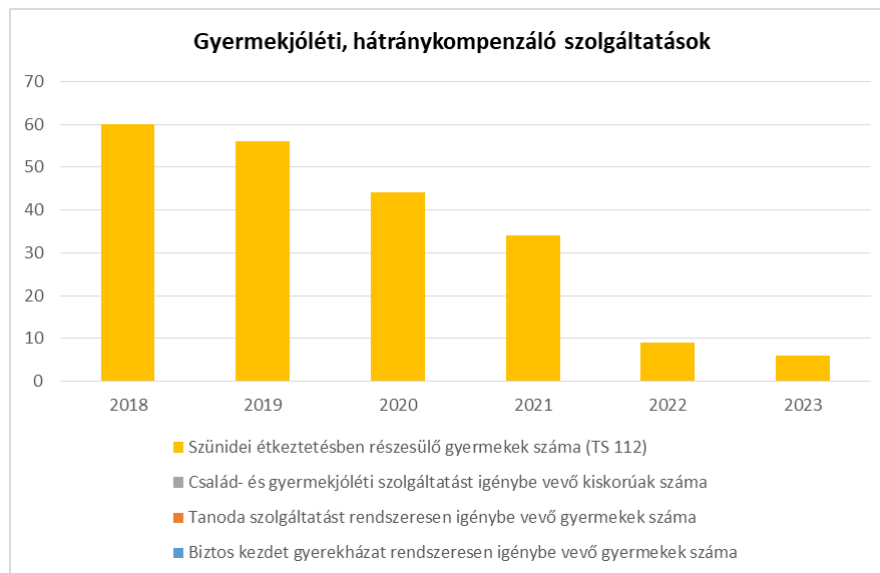
e) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások

A hátránykompenzáció tekintetében figyelmet érdemel a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény, hátrányos/halmazottan hátrányos helyzetű gyermekek részére biztosított kedvezmények, a szünidei étkezésének biztosítása, tandíjmentes zeneiskolai képzés, Nemzeti Úszóprogram.

4.4.6. számú táblázat - Gyermekjóléti, hátránykompenzáló szolgáltatások

Év	Biztos kezdet gyerekházat rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Tanoda szolgáltatást rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Család- és gyermekjóléti szolgáltatást igénybe vevő kiskorúak száma	Szünidei étkeztetésben részesülő gyermekek száma (TS 112)
	Fő	Fő	Fő	Fő
2018	0	0	n.a.	60
2019	0	0	n.a.	56
2020	0	0	33	44
2021	0	0	24	34
2022	0	0	31	9
2023	0	0	43	6

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményfenntartói adatok

4.5. Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Egészségfejlesztési és szabadidős programokbiztosítása	Egészségfejlesztési és szabadidős programszervezésre a gyerekek részére. Élménypedagógiai programok szervezése.
Szabadidős programok hiánya	Programok, táborozások, kirándulások szervezése.
Gyermekek egészségének megőrzéséhez, valamint prevenciók céljával egészségmegőrző helyiség létrehozása.	Légzőszervi betegséggel küzdők segítése-Sószoba létrehozása.+
Gyermekek szűrővizsgálatra szállítása nehezen megoldható.	Személyszállító busz beszerzése a gyermekek szállításához.

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

5.1. A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A nemek közötti hátrányos megkülönböztetést néhány jogszabály tiltja ugyan, de a nők és férfiak között a társadalmi élet minden területére kiterjedő egyenlőtlenség természetének okainak feltárását és persze felszámolását nem írja elő jogszabály. A nők és férfiak közötti társadalmi egyenlőtlenség minden bizonnyal a legmélyebben gyökerező, legnehezebben tetten érhető, a társadalom részéről a leginkább, a legtisztább lelkiismerettel támogatott igazságtalanság. Nem könnyű fellépni ellene. Pedig a nemek közötti egyenlőtlenséget – mint a társadalmi egyenlőtlenségeket általában – nem csupán azért érdemes leküzdeni, mert igazságérzetünk, emberi szolidaritás-érzésünk ezt diktálja, hanem azért is, és elsősorban azért, mert az egyenlőtlenség: pazarlás. A társadalmi csoportok – így a férfiak és nők – közötti egyenlőtlen hatalom-megosztás az erőforrások egyenlőtlen felhasználásához vezet: a rendelkezésre álló potenciálok parlagon hagyásával egyenértékű. Ahhoz, hogy egyáltalán szembenézhesünk a problémákkal, első és legfontosabb lépésként érzékeny háttérelmzésekkel kell készíteni. Látnunk kell, hogy egy sor gazdasági, szociális, gyermekvédelmi, munkaügyi, bűnözési, egészségügyi problémának nincs megoldása, ha nem gender-érzékeny eszközökkel nyúlunk hozzájuk. Az adatok elemzése, az általuk tükrözött társadalmi folyamatok feltárása segít megérteni, hogy a nők és férfiak közötti egyenlőtlenségek – a látszattal és a gyakran hangoztatott ideológiákkal szemben –nem lelki, nem is biológiai alapokon nyugszanak elsősorban, hanem politikai, hatalmi, gazdasági természetűek.

A Kormány biztosítani kívánja, hogy a nőknek a férfiakkal azonos jogai a mindennapokban is érvényesüljenek, a nők férfi társaikkal azonos esélyt kapjanak az érvényesülésre. Magyarország ígéretet tett az Európai Unió irányelveinek következetes érvényesítésére, amely irányelvek kiemelt fontosságot tulajdonítanak az élet minden területén a nők nyílt vagy rejtett diszkriminációja felszámolásának, és meghatározzák a nemek közötti egyenlőség érvényesítésének nemzetközileg elismert terminológiáját is, a gender mainstreaming szóhasználatát.

A Települési Esélyegyenlőségi Program – mint minden más fejlesztési program – két úton is szolgálhatja az egyenlőséget: közvetlen, célzott, a nők és férfiak egyenlőségének előmozdítását szolgáló eszközökkel, és általánosságban, mindenre kiterjedően, „horizontálisan”: a folyamatokban mindenütt a nők és a férfiak eltérő helyzetét és szükségleteit feltáró, ezekhez igazodó tervezés és tevékenység révén. Mindkét útra szükség van.

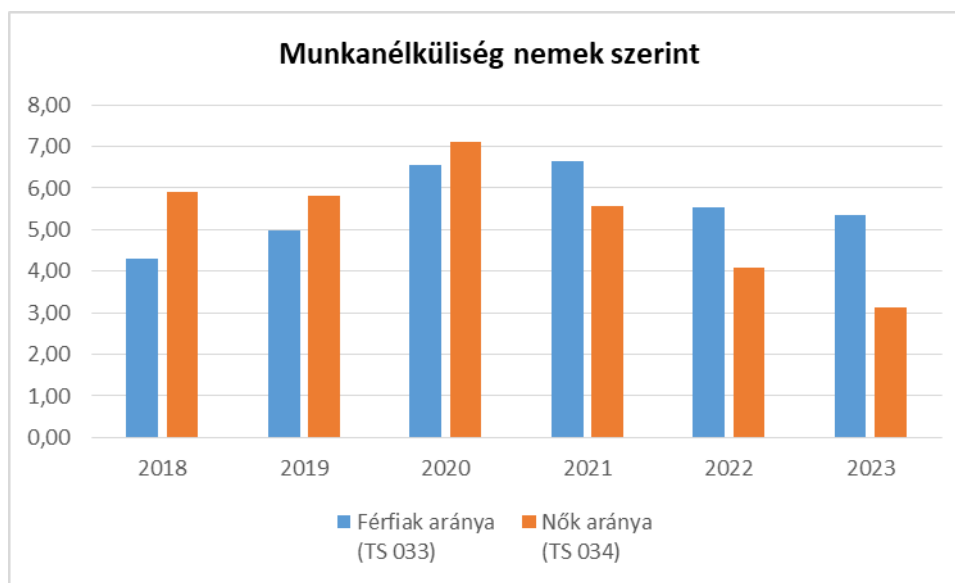
Horizontális szemléleten azt is értjük, hogy a többi, a nemek közötti egyenlőség konkrét kérdéskörén kívül eső probléma kezelésekor is tekintettel vagyunk erre: az egészségügyben, az oktatásban, a területfejlesztésben, a roma és fogyatékos emberek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedésekben, a foglalkoztatásban, a gazdaságban, a helyi- és a nagypolitikában és a kultúrában is. Figyelünk rá, tekintettel vagyunk a férfiak és nők eltérő helyzetére és szükségletére, és észrevesszük speciális, éppen nemük miatt rájuk jellemző problémáikat.

A direkt, a nők és férfiak egyenlőségét egy-egy konkrét területen előmozdítani hivatott célzott programok megtervezését és kivitelezését is ez a horizontális szemlélet alapozhatja meg. Az itt következő elemzés néhány kulcsprobléma köré szervezi a tennivalókat: mindig a helyzet megismerése, a fontosabb problémák feltárása a kiindulópont. Ezt követően a lehetséges aktorok számbavétele, feladataik megjelölése következik. A nemek egyenlőségének érdekében a helyzetelemzés mellett a legtöbb, amit tehetünk, hogy képzett és felkészült, a probléma iránt érzékeny, elkötelezett együttműködő partnerek hálózatát alakítjuk ki.

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

5.1.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint (a 3.2.1. táblával azonos)			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
	%	%	%
2018	4,31	5,9	5,11%
2019	4,98	5,8	5,39%
2020	6,56	7,11	6,84%
2021	6,64	5,56	6,10%
2022	5,53	4,09	4,81%
2023	5,34	3,14	4,24%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A népesség nemek szerinti megoszlása a népességben belül helyi szinten is jól mutatja, hogy a nők átlagosan magasabb életkort érnek meg, mint a férfiak. Az állandó népességben belül a nők aránya a vizsgált időszakban 50 % felett maradt.

Tapasztalataink szerint a gyermekvállalás, a munkahelytől való hosszabb idejű távol maradás nagymértékben rontja a nők munkaerőpiacra való visszalépésének esélyeit. Olyan önkormányzati programokat szervezünk, amely a GYES lejártát követően segíti a visszatérést.

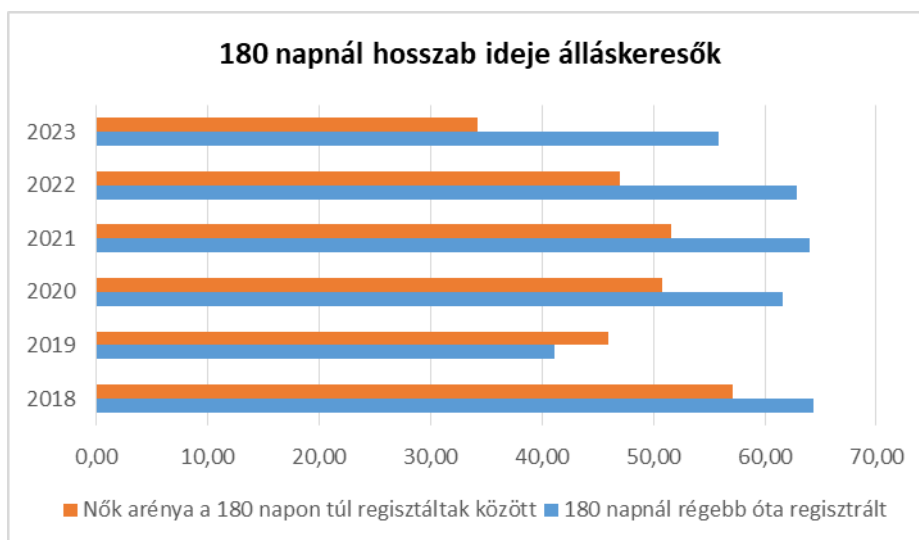
A nők között is kiemelten hátrányos helyzetben vannak

- a 45 év feletti nők a változó képzettségi követelmények,
- a pályakezdők a szakmai tapasztalat hiánya,
- a gyesen lévő, illetve a kisgyermekes anyukák a munkából való kiesés miatt.

A veszélyeztetett korcsoportba tartozó nők foglalkoztatása különös figyelmet és támogatást igényel. Az anyagi kiszolgáltatottságukat fokozza, hogy sokan nem tudják felmutatni a nyugdíjjogosultsághoz szükséges ledolgozott munkaidőt.

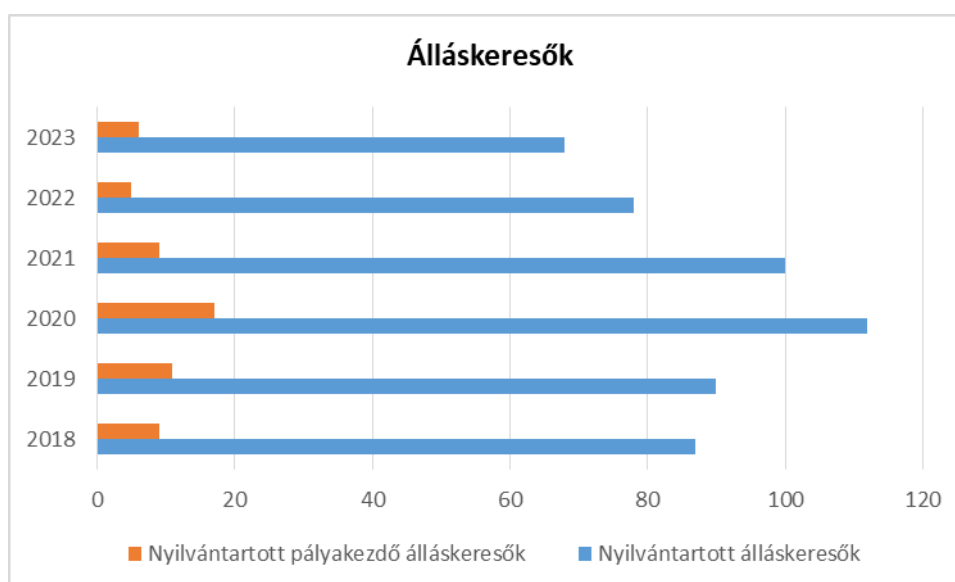
5.1.2. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők (a 3.2.3. táblával azonos)		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2018	64,37	57,14
2019	41,11	45,95
2020	61,61	50,72
2021	64	51,56
2022	62,82	46,94
2023	55,88	34,21

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

5.1.3. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma (a 3.2.6. táblával azonos)		
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	fő	Fő
2018	87	9
2019	90	11
2020	112	17
2021	100	9
2022	78	5
2023	68	6

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

Foglalkoztatást segítő képzési programok Pécssett és Mohácson érhetőek el. A programok iránti érdeklődés hiánya valószínűleg abban keresendő, hogy a nők többsége egyszerűsített foglalkoztatás keretében dolgozik és ez anyagilag előnyösebb, mint a képzésen való részvétel.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Az országos adatok alapján az alacsonyabb végzettségű nők elhelyezkedési esélyei kisebbek. A települési adatok alapján, ez Lánycsokon szintűgy hasonló. A település mezőgazdasági környezetben helyezkedik el, ezért az időnyomok is jobbra olyan fizikai munkákat jelentenek melyekre a női munkaerő nem alkalmas így férfi munkavállalókat keresnek.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbőség)

A nemek közötti hátrányos megkülönböztetést több jogszabály is tiltja, ezek között is kiemelt szerepet foglal el az Alaptörvény és a Munka Törvénykönyve. Ugyanakkor a nők és férfiak között a

társadalmi élet minden területére kiterjedő egyenlőtlenség természetének, okainak feltárását nem írja elő jogszabály. A nők között is kiemelten hátrányos helyzetben vannak

- a 45 év feletti nők a változó képzettségi követelmények,
- a pályakezdők a szakmai tapasztalat hiánya,
- a gyesen lévő, illetve a kisgyermekes anyukák a munkából való kiesés miatt.

A településen a közszférában – közoktatás, közigazgatás, közművelődés, szociális és egészségügyi ellátás – lényeges magasabb a nők aránya, mint a férfiaké. A kisgyermekes nők munkavállalását, munkába való visszatérését segíti a bölcsődei és óvodai szolgáltatások teljes körű elérése. További adatgyűjtést, vizsgálatot és elemzést igényel, hogy a közszférában érvényesül-e a nemek közötti esélyegyenlőség.

5.2. A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A nők foglalkoztatását gátló legfőbb akadály a gyermeknevelés. A családi, magánéletbeli feladatok és felelőségek általában egyoldalúan a nőket terhelik. A település nem rendelkezik adatokkal a nők családon belüli túlterheltségéről.

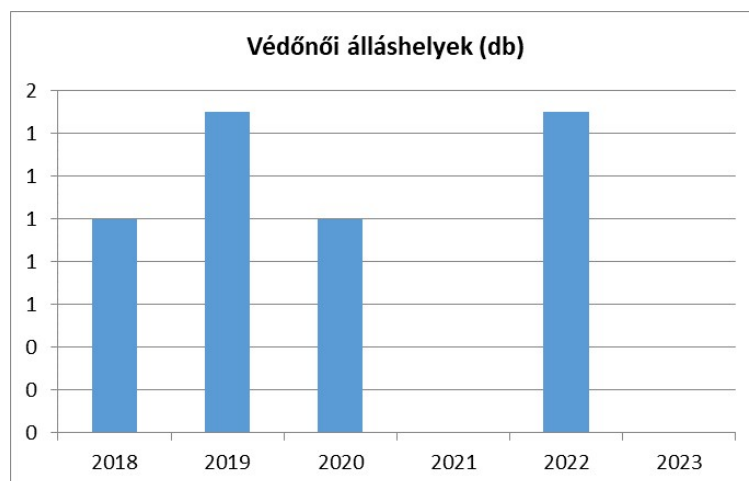
A településről a gyermekek túlnyomó többsége a helyi mini bölcsődei és óvodai ellátást veszik igénybe, melyet a Lánycsói Német Nemzetiségi Önkormányzat fenntartásában működő Lánycsói Óvoda és Mini Bölcsőde biztosít.

Az óvoda intézményen belül 2018. évtől mini bölcsődei csoport fogadja a bölcsődéskorú gyermekeket, akiknek az édesanyja munkahelyére szeretne visszatérni.

Az általános iskoláskorú gyermekek nagy része a Lánycsói Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola intézménybe jár, melyet 2021.szeptember 1. napjától a Lánycsói Német Nemzetiségi Önkormányzat tart fenn.

5. 2. 1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma (a 4.3.1. táblával azonos)			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	fő	fő
2018	1	62	-
2019	1,5	58	-
2020	1	64	-
2021	n.a.	52	-
2022	1,5	62	-
2023	n.a.	45	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

**5.2.2. a) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma
(4.3.3. a.) számú táblázatból**

Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyermekek száma
	db	Fő
2018	n.a.	n.a.
2019	n.a.	n.a.
2020	n.a.	n.a.
2021	n.a.	n.a.
2022	n.a.	n.a.
2023	n.a.	n.a.

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

5.2.2. b) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. b.) számú táblázatból

Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyermekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyermekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyermekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2018	0	0	0	0	0	0	0	0
2019	0	0	0	0	8	7	0	0
2020	0	0	0	0	8	8	0	0
2021	0	0	0	0	8	8	0	0
2022	0	0	0	0	8	8	0	0
2023	0	0	0	0	8	8	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

5.3. Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

Várandós tanácsadást heti rendszerességgel tart a védőnő. A védőnő koordinálja a terhesség idejének megfelelő vizsgálatok megtörténtét. A védőnő otthonában is meglátogatja a várandósokat és életvezetési-, lakásrendezési tanácsokat ad, hogy megfelelő legyen a csecsemő fogadása.

A családtervezés anya és gyermekgondozási feladatokat a védőnői és a gyermekjóléti szolgálat valamint a térségben található egészségügyi központok (Pécs, Bóly, Mohács) látják el.

A családtervezés, anya- és gyermekgondozás a védőnői hálózat szakmai munkájában jelenik meg. Ennek során a szociálisan nehéz helyzetben élő várandós anya és gyermekekre fokozott figyelmet fordítanak. A leendő szülők számára a gyermekgondozással kapcsolatos ismeretek átadását már várandós korban kezdik meg: tanfolyamok, beszélgetések, családlátogatások formájában. Segítséget nyújtanak a családi-, szociális juttatások megismerésében és a hozzá tartozó nyomtatványok kitöltésében. Családtervezéssel kapcsolatban a gyermekek felvilágosítására alapvetően az iskolában kerül sor. Lánycsókban két védőnői körzet van, ezek közül az egyik tartósan betöltetlen, helyettesítésben a másik körzet védőnője látja el.

5.4. A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak

Jellemzően az erőszak jó része a családban marad, hiszen a nőket, illetve a családokat érő erőszakos cselekedetek nagy része ma még felderítetlen. A gyermekvédelmi, szociális szolgáltatások, a védőnői hálózat, a rendőri tevékenység eredményeként, a jelzőrendszerek alapján egyre több esetre derül fény, egyre többen tudják, hogy problémáikkal hova fordulhatnak segítségért.

5.5. Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaothton, családok átmeneti otthona)

A szolgáltatások közvetítése Lánycsók Községi Önkormányzat feladata. A településtől 40 km-re lévő Pécs Városában található Családok Átmeneti Otthona és Alapítványi Anyaothton, illetve Bóly városában működik Önkormányzati fenntartású anyaothton.

5.6. A nők szerepe a helyi közéletben

Önkormányzat példamutatással hívja fel a figyelmet a nők társadalmi szerepvállalásának erősítésére. Az önkormányzati intézmények dolgozóinak több, mint 80 %-a nő, az intézményvezetők szintén nők. A megválasztott képviselő-testületben is biztosított a nők képviselete, a megválasztott 6 települési képviselőből 2 nő is van.

5.7. A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A roma nők, a kisgyermeket nevelő, a sokgyermekes, vagy gyermeküket egyedül nevelő anyák, valamint a 45 év feletti nők különösen, többszörösen is hátrányos helyzetben vannak a munkaerőpiacon. Ennek oka egyebek között a magyar társadalom hagyományos családmodelljében keresendő: még ma is sokan vallják, hogy a nők helye a ház körül, a családban van, nem a munkaerőpiacon. Ezt a szemléletet tovább súlyosbítják a nőkkel kapcsolatos negatív sztereotípiák.

A munkanélküliség aránya körükben magasabb, ez össztársadalmi probléma, amelyen komplex programokkal lehet enyhíteni.

Szakmai tapasztalataink szerint a gyermek születését követően az otthon maradó szülő magányosnak érzi magát. Hirtelen az eddigi aktív életéből minden háttérbe szorul, a megszokottól eltér, és fellép a félelem a „más”-tól. Ezért az Önkormányzat a közművelődés, a sport, a szabadidő eltöltésének terén olyan családbarát környezetet kíván teremteni, amely közösségi teret nyújt számukra is.

5.8. Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Szűrővizsgálatok hiánya helyben.	Részvétel növelése a szűréseken a védőnői szolgálat által szűrővizsgálatok szervezése.
Nők visszatérése a munkahelyre, a gyermekvállalást követően.	Gyermekek napközbeni felügyeletének megszervezése.
A családon belüli erőszak látenciája magas.	Családon belüli erőszak áldozatainak segítése.

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

6.1. Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

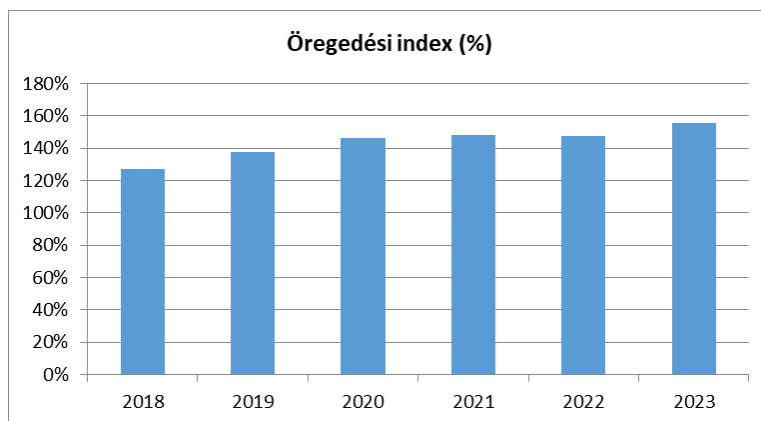
Az esélyegyenlőségi szempontok fejlesztését az európai közösségi politikában elsődlegesen gazdasági és foglalkoztatáspolitikai szempontok vezérelték, ám fokozatosan teret nyert az a felismerés, hogy az esélyegyenlőség elvének e téren történő biztosítása önmagában nem képes a már meglévő egyéb társadalmi egyenlőtlenségeket felszámolni. Azok viszont negatívan befolyásolják az országok gazdasági teljesítményét és versenyképességét. Az emberi jogi kérdések térnyerésével párhuzamosan az esélyegyenlőségi szempontok fokozatosan középpontba kerültek, velük együtt az életkor alapú diszkrimináció is. Az Európai Unió a tagországok számára fontos esélyegyenlőségi ajánlásokat fogalmaz meg a szakpolitikai stratégiák fejlesztésének érdekében. Az európai jogalkotásban az idősebb személyek csak 1987-ben, illetve 1989-ben szerepeltek először úgy, mint a közösségi cselekvés kedvezményezettjei.

Az ageizmus az életkor alapú diszkriminációt jelöli. E fogalmat Európában és a világban is főként az idősekkel szembeni diszkriminációval összefüggésben használjuk. Az ageizmus, akárcsak a más típusú megkülönböztetések, megvalósulhat direkt vagy indirekt módon, és következményei is hasonlóak az egyéb típusú diszkriminációnál tapasztaltakhoz. Az idevágó tudományos elméletek szerint, a korszerinti diszkriminációt elkövetők az idősödésről alkotott negatív nézeteket teszik magukévá, és ennek a negatív képnek megfelelően kezdenek el viselkedni. Habár a társadalom egy jelentős csoportját érinti ez a fajta diszkrimináció, mégis alig van jelen a köztudatban. Az időseket az élet számos területén éri hátrányos megkülönböztetés Magyarországon. Legjelentősebb az idősek foglalkoztatásbeli diszkriminációja, mely súlyos következményekkel jár, különösen a nők esetében. Ezen kívül gyakori még az egészségügyben és a szociális ellátások, szolgáltatások biztosítása területén elszenvedett diszkrimináció. Habár a 2003. évi CXXV. törvény (Ebkvtv.) és a munka törvénykönyve is tiltja az életkor alapú diszkriminációt, a magyarországi idősebb korosztály már 45–50 éves kortól nagyobb mértékben kitett a foglalkoztatásbeli diszkriminációnak, mint a hasonló korú Uniók állampolgárok. A kor alapú megkülönböztetés az új állások betöltésénél, a létszámleépítésnél és az elbocsátásoknál is gyakori.

6.1. számú táblázat - Öregedési index (3. táblával azonos)

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2018	457	359	127,30%
2019	478	347	137,75%
2020	509	348	146,26%
2021	513	346	148,27%
2022	519	352	147,44%
2023	519	334	155,39%

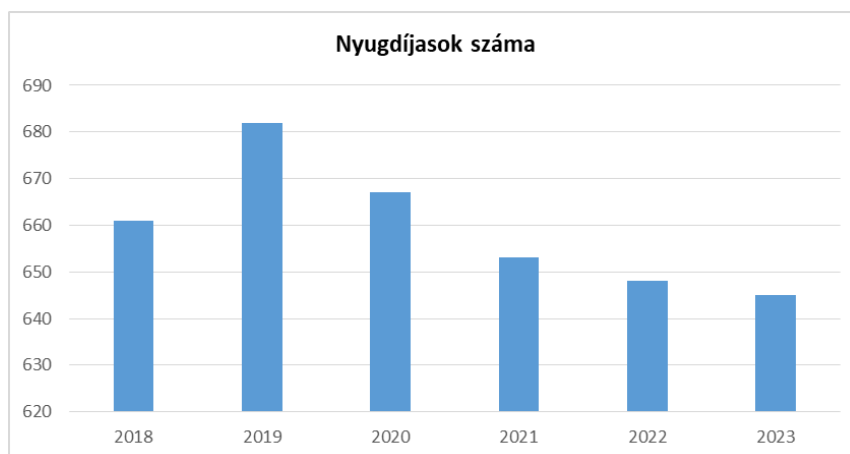
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2018	261	400	661
2019	271	411	682
2020	262	405	667
2021	248	405	653
2022	246	402	648
2023	248	397	645

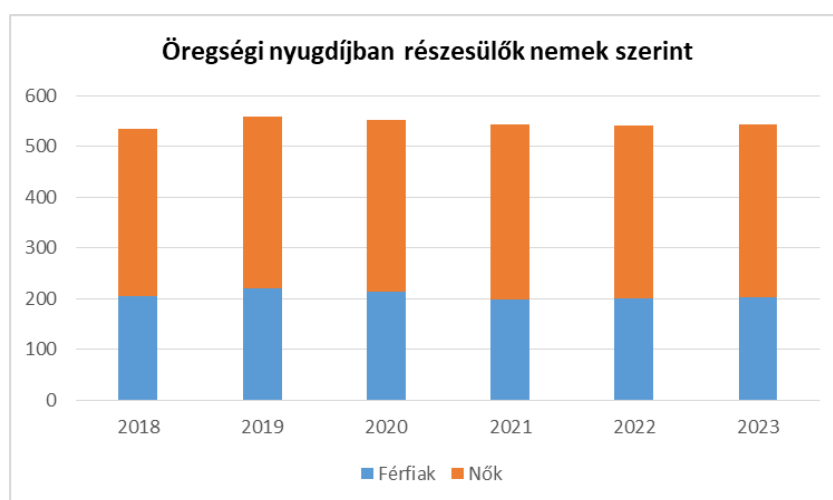
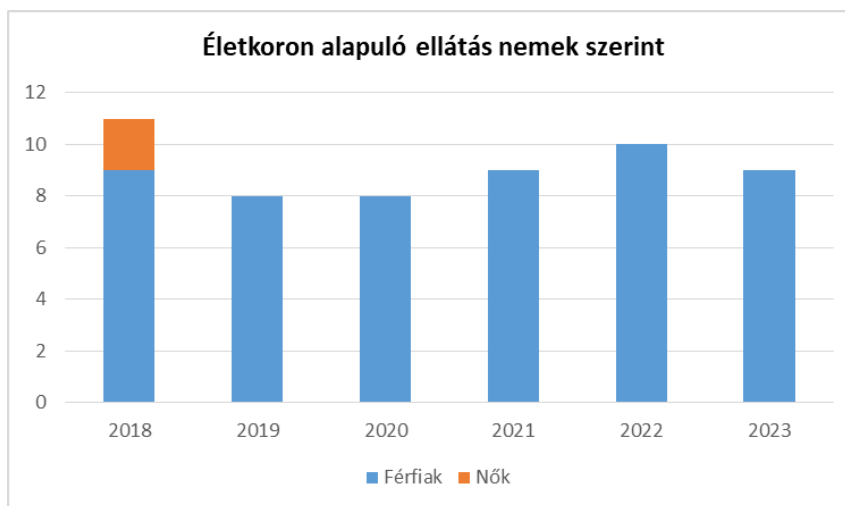
Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.1.2. számú táblázat - Nyugdíjszerű ellátások

Év	Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma (TS 067)	Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma (TS 068)	Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 069)	Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma (TS 070)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 071)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma (TS 072)	Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő) (TS 134)
2018	9	2	205	329	0	9	2
2019	8	0	219	339	1	6	2
2020	8	0	213	340	0	8	2
2021	9	0	199	345	0	8	2
2022	10	0	200	341	1	10	2
2023	9	0	203	340	0	6	3

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A népességcsökkenés mellett egy másik kedvezőtlen demográfiai tendencia az időskorúak arányának emelkedése a népességben belül. Az idősebbek részaránya egyre nagyobb a fiatalabb korosztályok részesedésének rovására. Az idősebb lakosoknak nem csak a részaránya növekedett az elmúlt tíz esztendő alatt, hanem számuk is.

Az idősödő társadalom egyik fontos mérőszáma az öregedési index, amely a 60 év felettek és a 19 év alattiak arányát mutatja. Ez az index 2001-ben 0,881 volt és folyamatos emelkedése okán 2050-re várhatóan 1,883 lesz.

A társadalom idősödésének másik fontos mutatója a születéskor várható átlagos élettartam, amely lassan, de folyamatosan növekszik. 2007-ben férfiaknál ez 69,19 év, a nőknél 77,34 év volt. A születéskor várható átlagos élettartamból is következik, hogy a nők életük utolsó éveire társ nélkül maradnak: a 60 éves és annál idősebb nők 50,4%-a, a 70 évesek és idősebbek 66,4%-a özvegy.

A nyugdíjasok között a nemzeti átlagot jelentősen meghaladja az egyszemélyes háztartások aránya. Ezen egyszemélyes háztartások nagy részét alacsony jövedelemmel rendelkező özvegy nők alkotják. Az időskorúak helyzetét negatívan érinti a lakosság kedvezőtlen egészségi állapota is, - a rokkantnyugdíjasok, csökkent munkaképességűek a körükben nagy arányban fordulnak elő. Az idős népesség ezen csoportjainál fokozott a szegénység kockázata.

Önmagát becsüli meg minden nemzedék azáltal, hogy tudomásul veszi: a világ nem vele kezdődött. Az időskorúak családi állapotára jellemző, hogy korban előrehaladva fokozatosan csökken a házások, és növekszik az özvegyek aránya. Településünkön az egyedül élő idősek aránya 62%.

A demográfiai folyamat jellemzőit az alábbiakban foglalhatjuk össze:

- növekszik az átlagéletkor,
- magasabb a középkorúak halandósága,

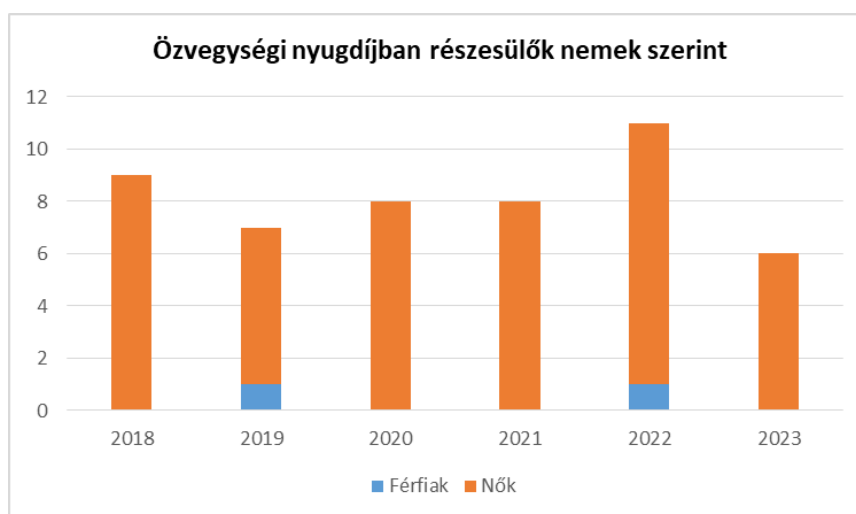
- nők hosszabb élettartama

Az időskorban jellemző megbetegedések - a daganatok, keringési zavarok, szív- és érrendszeri megbetegedések, ízületi problémák - mellett pszichés problémák is jelen vannak. Az idős ember egyedül marad, izolálódik, szellemi és fizikai aktivitása hanyatlak, önállósági képessége beszűkül. Ez nagyon sok embernél okoz pszichés megbetegedéseket. Különösen gyakori a depresszió és a demencia kialakulása. Jellemző, hogy a betegségek általában együttesen fordulnak elő, különösen 70 éves kor fölött jellemzőek a súlyos, krónikus megbetegedések és az előrehaladott demencia.

A KSH prognózisa szerint Magyarországnak, így **településnek is szembe kell néznie az elöregedés problémájával**. Évről-évre egyre kisebb létszámú korosztályok lépnek be a munkaerőpiacra, miközben a 60 év feletti korosztály aránya növekszik.

A népesség elöregedésének következtében nemcsak a nyugdíjkiadások, hanem az egészségügyi ellátások költségei is gyorsan emelkednek, és **nő a szociális szolgáltatások iránti igény is**. Ennek az igénynek a kielégítéséhez szükséges a szociális ellátórendszer rugalmas reagáló képességének, illetve a családi- és lakóköznyezetben nyújtott szolgáltatásoknak a fejlesztése.

Az idősek nyugdíjai alacsonyok, különösen a volt mezőgazdasági dolgozóké. A nyugdíjasok között igen magas az egyszemélyes háztartások száma, mely háztartások nagyobb részét özvegy nők alkotják. Az, hogy az idősek hogyan élnek meg az évek múlását, az egyedüllétet, nagymértékben függ a társadalom nyújtotta életkörülményektől, az idősekkel szemben tanúsított társadalmi magatartástól. A család fiatalabb tagjai gyakran kevés időt szánnak a velük való törődésre, gyakran távol élnek idősebb családtagjaiktól, illetve a megélhetési gondok miatt több mint 8 órát dolgoznak. A fentiek miatt megnőtt a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások iránti igény. A szociális étkeztetés keretében az időseknek igény szerint hához szállítja az önkormányzat az ebédet.

6.2. Idősek munkaerő-piaci helyzete

A munkanélküliségi ráta a térségben meghaladja az országos átlagot. A magas munkanélküliségi adatok kedvezőtlenek az idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának előmozdítására. A munkanélküliek korcsoportonkénti megoszlásából is egyértelműen kivehető, hogy az idősebb korosztályokat arányaiban jobban sújtja munkanélküliség problematikája. A nyugdíjas nők körében jellemző, hogy alkalmanként külföldön betegápolást vállalnak, mezőgazdasági alkalmi munkát végeznek, ezzel egészszítve ki a családi jövedelmet.

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága;

Az idősek, nyugdíjasok jövedelmi helyzetére tekintettel az egészségesek szívesen végeznének jövedelemkiegészítő tevékenységet. Erre esély, a munkaerő-piacon nincs, kivétel, ha speciális tudással rendelkezik. Önkormányzatunk kiemelten kezeli az időseket, és biztosítja az aktív bekapcsolódásukat a közéletbe.

6.2. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén (a 3.2.2. táblázatból)

Nyilvántartott álláskeresőik száma összesen	Év	2018	2019	2020	2021	2022	2023
	Fő összesen	87	90	112	100	78	68
41-45 év (TS 042)	Fő	16	8	8	8	8	8
	%	18,39%	8,89%	7,14%	8,00%	10,26%	11,76%
46-50 év (TS 043)	Fő	9	12	19	11	9	11
	%	10,34%	13,33%	16,96%	11,00%	11,54%	16,18%
51-55 év (TS 044)	Fő	8	7	13	6	6	5
	%	9,20%	7,78%	11,61%	6,00%	7,69%	7,35%
56-60 év (TS 045)	Fő	10	8	8	11	9	6
	%	11,49%	8,89%	7,14%	11,00%	11,54%	8,82%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	12	16	17	20	20	20
	%	13,79%	17,78%	15,18%	20,00%	25,64%	29,41%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) tevékeny idősor, élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a köztisztviselőkben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen;

A település falusias környezetben található, a helyi lakosság a házköri munkákkal és szőlőműveléssel foglalkozik. A lakosság egy része a mezőgazdaságból próbál plusz jövedelemre szert tenni.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén.

Az önkormányzatnak nincs tudomása olyan esetről, amikor hátrányos megkülönböztetés történt volna.

6.3. A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése;

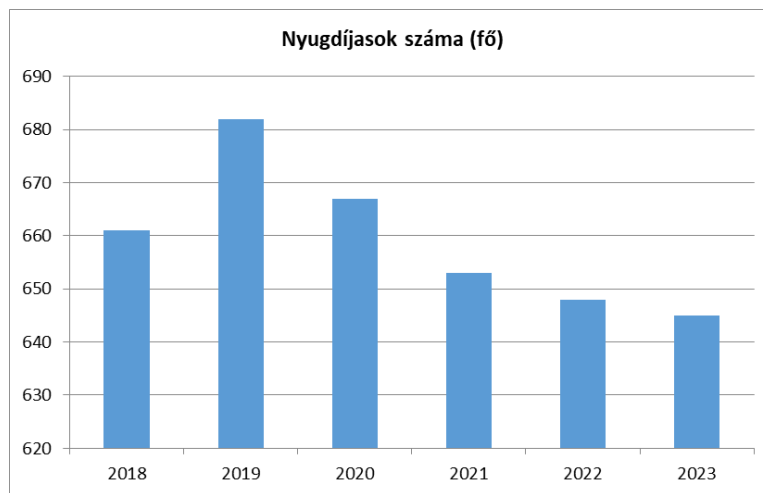
A helyi közszolgáltatások terén az idősekkel való foglalkozás magas színvonalú. Az egészségügyi, szociális, közművelődési és egyéb szolgáltatások egy része a település minden állampolgára részére biztosított, egy része kor alapján az időskorúak részére szerveződik. Településünkön a szolgáltatások köre rendkívül színes képet mutat. Az önkormányzat eleget tesz minden kötelező feladatának és emellett önként vállalt intézkedéseket is biztosít.

Helyben végzi tevékenységét a Mohácsi Többcélú Kistérségi Társulás fenntartásában működő Gondozási Központ Lánycsók, mely elsősorban az időskorú lakosság számára biztosítja a szociális alapellátás keretében a házi segítségnyújtás, szociális étkeztetés kötelező feladatát, valamint ezen felül az időskorúak nappali ellátását. A nappali ellátás keretében sokszínű, foglalkozásokat, a szabadidő hasznos eltöltését biztosítja az idősek számára. A térítési díjakkal az időskorúak jövedelmi helyzetét és figyelembe veszik, a nappali ellátást és a házi segítségnyújtást ingyenesen biztosítja az intézmény.

6.3. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma
(Megegyezik a 6.1.1-es táblázattal)

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2018	261	400	661
2019	271	411	682
2020	262	405	667
2021	248	405	653
2022	246	402	648
2023	248	397	645

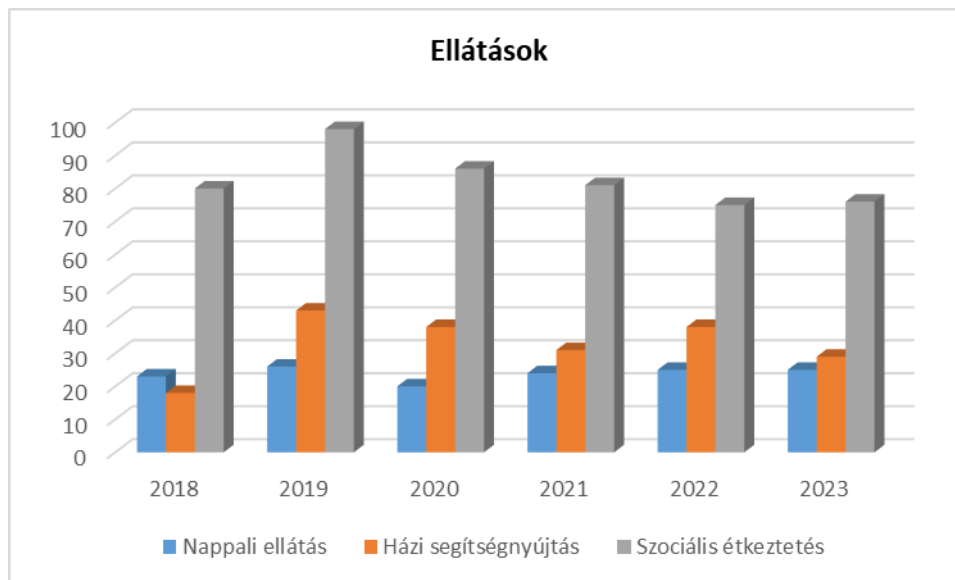
Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

Év	65 év feletti lakosság száma (férfiak TS 026, nők TS 028)	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma (TS 129)	Házi segítségnyújtásban részesülők száma (TS 130)	Szociális étkeztetésben részesülők száma (TS 131)
	Fő	Fő	fő	fő
2018	457	23	18	80
2019	478	26	43	98
2020	509	20	38	86
2021	513	24	31	81
2022	519	25	38	75
2023	519	25	29	76

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A település lakossága a közszolgáltatások többségét helyben eléri. Településünkön, mint fentiekből is kitűnik biztosítottak és elérhetőek az esélyegyenlőség szempontjából legfontosabb közszolgáltatások. A településen postai szolgáltatás áll rendelkezésre.

A közművelődési szervezetek rendezvényeinek kulturális sokszínűsége a hagyományápolásra és új értékek teremtésére épül. A programok szervezésével, valamint közösségek létrehozásával céljuk a helyi társadalom kapcsolatrendszerének építése, civil szervezetek és egyéni kezdeményezések fogadása, támogatása és az együttműködés révén az információ áramlásának biztosítása.

Az intézményi programokon kívül önszerveződő közösségek is színesítik a programlehetőségeket: Nyugdíjas Klub, gyalogló klub, Senior Örömtáncosok, szakköri csoportok működnek.

c) idősök informatikai jártassága

Az idősök informatikai jártasságára nézve adattal nem rendelkezünk. Az önkormányzat irodáiban lehetőség van ingyenes internethez hozzáféréshez a település lakóinak így az idősebb korosztálynak is.

d) a generációk közötti programok

A Lánycsói Német Nemzetiségi Önkormányzat rendezésében a Németházban közös sütés, szezonális ételkészítés van mely generációkon átívelve őrzi és adja tovább a fiatalabbaknak a helyi hagyományokat, bevált recepteket, így a gyermekek és a fiatalabb generáció is értékes időt tölthet együtt az idősekkel.

A helyi Vegyeskar tagjai között egyaránt van idős és fiatal, de ilyen lehetőséget kínál a helyi könyvtár is, ahol különböző kézműves foglalkozások várják az odalátogatókat, például gyöngyfüzés, makramé készítés, illetve karácsony és húsvét közeledtével közösen készíthetnek díszeket a falu karácsonyfájára, tojásfájára.. A szüreti fesztiválokon és az arató ünnepeken szép számban vesznek részt az idősek, így a fiatalokkal közösen ápolhatják a helyi hagyományokat.

Azok az idősek, akiknek unokájuk óvodás, vagy iskolás az intézmények által szervezett programokba is bekapcsolódhatnak, illetve a Gondozási Központ is szeretettel várja a gyerekeket, akik a nagyobb ünnepek közeledtével felkeresik az időseket, kis műsorral készülve számukra.

6.4. Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

A települési kulturális hagyományőrző programjai a helyi civilszervezetek és az önkormányzat szervezésében valósulnak meg.

6.5. Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Az idők informatikai jártassága csekély mértékű.	Idők alapszintű számítástechnikai és internethasználatának oktatása.
Idők otthona nehezen hozzáférhető ellátás.	Idők otthona létrehozása.
Idők fizikai és mentális jólétének elősegítése, az aktív időskor támogatása.	Terápiás kert létrehozása. Senior akadémia, Senior Örömtánc, Gyalogló Klub működtetése.

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

7.1. A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

Az Európai Unióhoz történő csatlakozás egyik feltétele, hogy az állampolgárok – köztük a fogyatékossgal élő emberek – számára megteremtődjön az esélyegyenlőség a társadalmi élet minden színterén; a fizikai és kulturális környezetben, a lakhatás és közlekedési eszközök használata, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatási és munkaalkalmak, a kulturális és társadalmi élet, valamint a sport és a szórakozás területén is.

Kiemelt prioritásként a minőségi szolgáltatások egyenlő hozzáféréseinek megteremtése fogalmazható meg. A fogyatékossgal élő emberek számára megszervezendő hatékony ellátórendszer kialakításához szükség van helyi, kistérségi és regionális szinten szerveződő civil szervezetekre, amelyek a klasszikus érdekvédelmi feladatok ellátása mellett aktívan szerepet vállalnak az államtól átvállalt közfeladatok megvalósításában, valamint együttműködő partnerei kívánnak lenni a területen dolgozó valamennyi állami és nem-állami szereplőnek.

Biztosítani kell az esélyegyenlőséget az intézményes ellátások szolgáltató jellegének erősítésével, az intézmények kiépítésével, korszerűsítésével és átalakításával, illetve a lakókörnyezeti és az integrált formában történő ellátásszervezés erősítésével. Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 26. cikke elismeri a fogyatékkal élő személyek jogát az önállóságuk, társadalmi és foglalkozási beilleszkedésük, valamint a közösség életében való részvételük biztosítását célzó intézkedésekre. Az Egyesült Nemzetek Közgyűlése 2006. december 13-án egyhangúan fogadta el a Fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló Egyezményt és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyvet. Az új nemzetközi egyezmény közel 650 millió fogyatékossgal élő embert érint a világon. A hazai fogyatékossgügyi politika kiemelkedő sikere, hogy hazánk volt a világon az első állam, amely mind az Egyezményt, mind pedig a Jegyzőkönyvet ratifikálta a 2007. évi XCII. törvénnyel. Az Egyezmény szerint „fogyatékossgal élő személy minden olyan személy, aki hosszan tartó fizikai, értelmi, szellemi vagy érzékszervi károsodással él, amely számos egyéb akadállyal együtt korlátozhatja az adott személy teljes, hatékony és másokkal egyenlő társadalmi szerepvállalását”.

Az egyenlőség, az egyenlőtlenségek kérdése különböző mértékben ugyan, de valamennyi – a többségtől eltérő jellemzőkkel rendelkező – személyt, csoportot érint ma Magyarországon. Különösen veszélyeztetett csoport a cigányság, más szempontból a nők, ismét más szempontból, de külön figyelmet érdemel a fogyatékos emberek helyzete is.

A fogyatékos emberek és családjaik világszerte a legsérülékenyebb társadalmi csoportot alkotják, évszázadok óta a szociális élet peremére sodródva élnek, boldogulásukat ezernyi tényező hátráltatja. Az Európai Unióban közös feladatunk annak lehetővé tétele, hogy egyenlő esélyekkel érvényesülhessenek a mindennapi életük során – a fizikai és szellemi környezetben, a lakhatás és közlekedési eszközök használata, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatási és munkalehetőségek, a kulturális és társadalmi élet valamint a sport és a szórakozás területén is. Kiemelt prioritásként a minőségi közszolgáltatások (oktatás, egészségügy, szociális ügyek, közlekedés stb.) egyenlő hozzáféréseinek megteremtése fogalmazható meg.

Magyarországon a legutóbbi népszámlálás (2022) adatai szerint 577 ezer fogyatékos ember van, az aktív korú, megváltozott munkaképességű személyek számát pedig a NYUFIG 2007-es adatai alapján mintegy 700 ezer főre tehetjük. Az Európai Unióban e populáció 40%-a dolgozik, ez az arány ma Magyarországon 7-9%, amely rendkívül alacsony, különösen amellelt, hogy az aktív korú célcsoport 80-85%-a akar és tudna is dolgozni, védett, vagy nyílt munkaerő-piaci körülmények között.

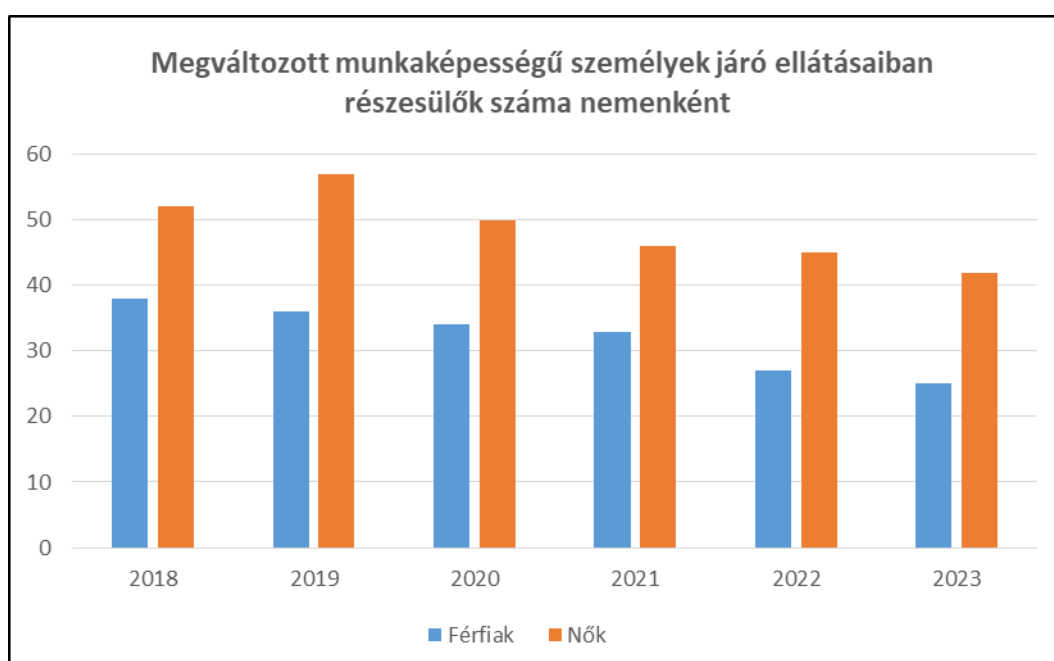
A fogyatékos személyek körén belül:

- a testi fogyatékos és mozgássérült emberek aránya együttesen 43,6%
- a vak és gyengén látó emberek aránya 14,4%.
- hallás-, beszédzavar-fogyatékossgban kb. 10%-uk szenved.
- Az egyéb fogyatékossgban szenvedők aránya 21,6%

(Forrás: 10/2006. (II. 16.) OGY határozat Az Új Fogyatékossgügyi Programról)

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként			
Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 061)	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 062)	Összesen
2018	38	52	90
2019	36	57	93
2020	34	50	84
2021	33	46	79
2022	27	45	72
2023	25	42	67

Forrás: TeIR, KSH Tstar

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékkal élők száma	
Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma (TS 128)
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0
2022	0
2023	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar; és helyi adatszolgáltatók

Településünkön nincs fogyatékosokat ellátó intézmény. Ezen feladatokat a Mohács-Kölked Református Társegyházközség Pándy Kálmán Otthona látja el, Mohácson.

a) fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága, védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás

A fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága nem megoldott a településen.

b) munkavállalást segítő lehetőségek

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Hátrányos megkülönböztetésre a foglalkoztatás területén nincs adatunk, bejelentés nem történt.

d) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

Önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok a településen nincsenek.

7.2. Fogyatékkal élő személyek pénzübeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A fogyatékkal élők támogatásai csak részben fedezik a megélhetésükkel kapcsolatos többletkiadásokat.

A 18 évnél fiatalabb gyermek után, aki a külön jogszabályban meghatározott betegsége, illetve fogyatékossga miatt állandó vagy fokozott felügyeletre, gondozásra szorul, emelt összegű családi pótlék jár.

A tizennyolcadik életévét betöltött tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos személy is jogosult a családi pótlékra, amennyiben utána tizennyolcadik életévének betöltéséig magasabb összegű családi pótlékot folyósítottak.

A súlyosan fogyatékos állapotból eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez nyújtott havi rendszeres pénzübeli juttatás, a fogyatékossgai támogatás. Rokkantsági járadékra jogosult a 18. életévét betöltött személy, ha 25. életévének betöltése előtt teljesen munkaképtelenné vált, illetve 70%-os vagy azt meghaladó mértékű egészségkárosodást szenvedett. Az ellátást legkorábban a 18. életév betöltésekor, de még a 25. életév betöltése előtt lehet igényelni. 2024-ben a rokkantsági járadék összege 58.830,- forint. Létszámukról pontos információnk nincs.

A gyermekgondozási segélyt (GYES) tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermeket nevelő szülő a gyermek 10. életévének betöltéséig igényelhetik.

Közgyógyellátásra jogosult alanyi jogon az, aki után szülője vagy eltartója magasabb összegű család pótlékban részesül.

7.3. A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

A fogyatékossgügy – és általában az esélyegyenlőség – talán legfontosabb feladata, hogy az államigazgatás területén meghonosodjon a mainstreaming elve, vagyis az a szemlélet, hogy a fogyatékos emberek ügye nem (csak) szociális kérdés: valamennyi ágazat, minden közigazgatási szereplő kötelessége és felelőssége, hogy a saját területén érvényesítse a fogyatékos emberek esélyegyenlőségének szempontjait, és tegye az ehhez szükséges szakmapolitikai lépéseket. Mint általában az esélyegyenlőség területén, a fogyatékossgügyben is a társadalmi szemléletformálás az egyik legnagyobb kihívás. Komoly kihívás, és súlyos feladat hárul a döntéshozókra és végrehajtókra a társadalom egésze tekintetében: mindenki számára világossá kell tenni, hogy a fogyatékos emberek integrációja mindannyiunk feladata, és – bár jelentős anyagi forrásokat emészt fel – nem csupán pénz kérdése. Az egyenlő hozzáférés nemcsak liftek, rámpák, speciális táblák vagy éppen hangos térkép alkalmazását jelenti, hanem azt a szemléletet is, amely a fogyatékos embert egyenjogúnak és egyenrangúnak tekinti. Ennek egyik igen fontos eszköze az esélyegyenlőségi tervek elkészítése és az abban foglalt végrehajtása is. Az egyenlő esélyű hozzáférés egyik eszköze az akadálymentesítés, amelynek fogalma az utóbbi években teljesen új tartalmat nyert: ma már valamennyi fogyatékossgai csoporthoz tartozó ember – azaz a mozgássérült, a látássérült, a hallássérült, az értelmi fogyatékos, autista és súlyosan-halmozottan fogyatékos emberek – speciális szükségleteinek figyelembevételét kell a komplex akadálymentesítés,

azaz az egyenlő esélyű hozzáférés megteremtése alatt érteni. Ez olyan eszközök és megoldások telepítését jelenti, amely lehetővé teszi, hogy egy-egy szolgáltatást a mozgássérült embereken túl látás- vagy hallássérült, valamint értelmi fogyatékos emberek is igénybe vehessenek. (Hangos térkép, indukciós hurok, könnyen érthető tájékoztató füzetek, stb.) A kulcs az, hogy ma már nem pusztán épületek akadálymentesítéséről, hanem a közszolgáltatások egyenlő esélyű hozzáféréséről beszélünk, amely tehát magában foglalja az épületek komplex akadálymentességét, de annál jóval több. Az akadálymentesítés követelménye beépítésre került a nem kifejezetten akadálymentesítési célú pályázatokba is, hogy a különböző közszolgáltatásokat nyújtó szervek vezetői szembesüljenek azzal, hogy az ő ügyfélkörükben is vannak, lehetnek fogyatékos emberek. A fentiekben túl pedig minden lehetséges eszközzel küzdeni kell azért, hogy széles körben elterjedtté váljon a mainstreaming szemlélete, vagyis az a felfogás, amely alapján az esélyegyenlőségi feladatok megoldása nem egyetlen szerv feladata, hanem természetes, hogy az ehhez kapcsolódó követelményeknek való megfelelés a saját területén mindenkinek a maga feladata és felelőssége.

a) egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetősége, együttműködése;

Az egészségügyi és rehabilitációs ellátások a járásszékhely Mohács városában, valamint a megyeszékhely Pécs városában állnak rendelkezésre a legközelebb.

b) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége;

A közszolgáltatást nyújtó intézmények akadálymentesítése folyamatos. Az Önkormányzat tulajdonában lévő zöldterületek, járdák, játszóterek felújítása során gondoskodunk a hozzáférés akadálymentességének biztosításáról, ami jelenleg még nem teljes körű.

c) közszolgáltatásokhoz, köznevelési intézményekhez, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége;

A közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségeit nyújtó intézmények akadálymentesítése folyamatos.

d) munkahelyek akadálymentesítettsége;

A településen található munkahelyek az önkormányzati fenntartású munkahelyeket is ide számítva részben akadálymentesek.

e) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége;

Településünkön a járdák zöme felújításra szorul, jelenlegi állapotukban – bizonyos szakaszokon – nehéz a közlekedés a fogyatékosokkal élő személyek számára.

f) fogyatékosokkal élő személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékosokkal élő személyek nappali intézménye, stb.);

Kifejezetten a fogyatékos személyek számára helyi szolgáltatások a településen nem állnak rendelkezésre, azok elsősorban a megyeszékhelyen és Mohácson vehetők igénybe.

g) előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások).

A fogyatékos emberek fogyatékosági támogatást igényelhetnek, melyet a Magyar Államkincstár területileg illetékes Igazgatóságánál lehet előterjeszteni.

7.4. Fogyatékkal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen

7.5. A fogyatékkal élők helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések

7.6. Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Közterületek és intézmények akadálymentesítése nem teljesen megoldott.	Közterületek és közintézmények teljes mértékű akadálymentesítése.
Fogyatékkal élők foglalkoztatási nehézségei.	Fogyatékkal élők minél szélesebb körű foglalkoztatása a településen.

<i>Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítások</i>	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A település egyes területein nem egyforma mértékben kiépített a szennyvízrendszer.	Egyenlő hozzáférés az alapvető infrastruktúrához.
Közutak burkolata rossz állapotú	Valamennyi belterületi közút állapotának javítása, burkolt úthálózat bővítése.
A 16 év feletti lakosság 51%-a digitálisan írástudatlan.	Digitális Jólét Program megvalósítása.
Energetikai korszerűsítések.	Energetikai korszerűsítések elvégzése.
Csapadékvíz elvezetés problémái.	Csapadékvíz elvezetés kezelése.
A lakosság egészségügyi szűrési, laboratóriumi minták helyben történő levétele.	Szállítás megoldása.

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

- a) a 3-7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi, karitatív szervezeti szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (közfeladatot ellátó szervezetek, közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma);**

Településünkön a civil szervezetek aktív tevékenységet folytatnak. A helyi lakosság nagy számban vesz részt a civil szervezetek programjain. Az Önkormányzat helyi rendeletben meghatározottak szerint támogatja a szervezeteket, azok rendezvényeit.

A civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége lefedi a hátrányos helyzetű gyermekek oktatásának, tehetségfejlesztésének, rehabilitációjának támogatásától kezdve az időkorúak kulturálódásáig, a hagyományőrzésen át a lakosság egészségi állapotának fejlesztéséig az alapvető közszolgáltatások (oktatás, egészségügy, szociális szolgáltatások, kultúra, művelődés, közrend, közbiztonság) ágazataiban lehetséges esélyegyenlőséget támogató szolgáltatások körét.

- b) helyi önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi, civil szektor és gazdasági szereplők közötti partnerség bemutatása**

Önkormányzatunk Együttműködési Megállapodás kötött a Lánycsói Német Nemzetiségi Önkormányzattal, a Lánycsói Horvát Nemzetiségi Önkormányzattal, valamint a Lánycsói Roma Nemzetiségi Önkormányzattal. A megállapodás keretében az önkormányzat biztosítja a nemzetiségi önkormányzat működési feltételeit, a nemzetiség számára a településen elérhető közszolgáltatásokhoz történő egyenlő esélyű hozzáférést, támogatja a nemzetiség szellemi, épített- és tárgyi örökségük védelmét.

- c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség, társadalmi felzárkózást segítő közös programok bemutatása;**

Mohácsi Többcélú Kistérségi Társulást alapító települések a döntésük alapján 2013 júniusát követően is a települési és térségi szociális és gyermekjóléti feladatokat a kistérségi intézményeken keresztül látják el.

- d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége**

Megállapodás keretében az önkormányzat biztosítja a nemzetiségi önkormányzatok működési feltételeit, a nemzetiségek számára a településen elérhető közszolgáltatásokhoz történő egyenlő esélyű hozzáférést, támogatja a nemzetiségek szellemi, épített- és tárgyi örökségük védelmét. Ingyenesen biztosít helyszínt a nemzetiségi programokhoz, közreműködik a jellemzően kulturális programjaik megvalósításában.

- e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége;**

A civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége lefedi a hátrányos helyzetű gyermekek oktatásának, tehetségfejlesztésének, rehabilitációjának támogatásától kezdve az időkorúak kulturálódásáig, a hagyományőrzésen át a lakosság egészségi állapotának fejlesztéséig az alapvető közszolgáltatások (oktatás, egészségügy, szociális szolgáltatások, kultúra, művelődés, közrend, közbiztonság) ágazataiban lehetséges esélyegyenlőséget támogató szolgáltatások körét.

- f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.**

Nincs ilyen együttműködés jelenleg a településen.

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése.

HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

- a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a HEP elkészítésének folyamatába**

Az érintettek meghívása a képviselő testület ülésére. Szervezetek tájékoztatása, folyamatos kapcsolattartás elektronikus, írásos és személyes formában. Szakmai fórumok tartása az érintett szervezeteknek.

- b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása, valamint annak rögzítése, hogy működtet-e HEP Fórumot.**

Véleményezési eljárás kialakításával folyamatos lakossági és szervezeti kontroll fenntartása. A lakosság és a szervezetek véleményének beépítése az eljárási folyamatokba. Lakossági közmeghallgatás, lakossági tájékoztatás hirdetőfalán, önkormányzati hivatal hirdetőtábláján, az önkormányzat facebook oldalán.

Az önkormányzat honlap címe: lanycsok.asp.lgov.hu

- c) A képviselő-testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot a települési önkormányzat a helyben szokásos módon közzé teszi, és megküldi a TEF esélyegyenlőségi mentora részére. A TEF az települései önkormányzatok HEP-jeit közzéteszi, honlapján megjelenti**

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

1.1. A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Vissza a munka világába Szakmaszerzés = Állászerzés Önkormányzati bérlakás létrehozása E-álláskeresés és e-ügyintézés segítése Népkonyha	Helyi és települési roma nemzetiségi önkormányzat, munkaügyi szervezetek, foglalkoztatási pályázatok kiírói, képzést kínáló szervezetek. Felelős: polgármester
Gyermekek	Vár a nyár! Sószoza létrehozása Gyermekszállító busz beszerzése Élménypedagógiai programok	Helyi és települési nemzetiségi önkormányzatok, gyermekjóléti szolgálat, civil szervezetek, védőnő, óvoda és általános iskola, könyvtár. Felelős: polgármester
Idősek	Idősek a neten Idősek otthona létrehozása Nyugdíjas Klub fejlesztése	Helyi önkormányzat, gondozási központ, könyvtár, civil szervezetek. Felelős: polgármester
Nők	Szűrővizsgálatok helyben történő biztosítása Gyermekfelügyelet biztosítása Családon belüli erőszak visszaszorítása	Helyi és települési nemzetiségi önkormányzatok, családsegítő szolgálat, védőnő, óvoda, általános iskola Felelős: polgármester
Fogyatékkal élők	Közterületek és közintézmények akadálymentesítése Fogyatékkal élők munkához jutása	Helyi és települési nemzetiségi önkormányzatok, intézményvezetők, foglalkoztatók és képző szervezetek, gondozási központ, egészségügyi ellátást biztosítók Felelős: polgármester
Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás	Szennyvízrendszer bővítése Utak javítása Digitális Jólét Program megvalósítása Épületek energetikai korszerűsítése, felújítása Csapadékvíz elvezetés	Helyi és települési nemzetiségi önkormányzatok, intézményvezetők, könyvtár Felelős: polgármester

1.2. Jövőképünk

- Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák munkaerő-piaci integrációja valóban sikeressé válhat.
- Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők legalább alapvető szükségletei kielégítettek legyenek.
- Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek egészséges élethez: szellemi és testi fejlődéshez való jogainak érvényesülését.
- Folyamatosan odafigyelünk az idősek egészségmegőrző programjaira, aktív programokkal csökkentjük a magányérzetet.
- Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén az egyenlő bánásmód érvényesülését a munka területén.
- Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők egyenlő bánásmódjára, a szociális foglalkoztatás elősegítésére, gondozásukra szolgáló intézmény működésének segítésére.

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
0. Település szintű probléma												
1	Szennyvízrendszer bővítése.	A település egyes területein nem egyforma mértékben kiépített a szennyvízrendszer.	Egyenlő hozzáférés az alapvető infrastruktúrához.	Helyi építési szabályzat és településfejlesztési terv.	Nemzeti Víziközmű-közzolgáltatási Stratégia (2021-2027).	Szennyvízhálózat bővítése.	Polgármester	2029. 12. 31. (hétfő)	ellátásba bevont ingatlanok száma	pénzügyi, humán	pályázati források keresése	Mohács Város Önkormányzatával közös szennyvízrendszer bővítésében együttműködés.
2	Utak javítása.	A közutak burkolata rossz állapotú.	Valamennyi belterületi közút állapotának javítása, burkolt úthálózat bővítése.	Helyi építési szabályzat és településfejlesztési terv.	Nemzeti Közlekedési Infrastruktúra-fejlesztési Stratégia (2014-2025)	Útburkolat javítása.	Polgármester	2029. 12. 31. (hétfő)	felújított úthálózat hossza.	pénzügyi, humán	pályázati források figyelése	Nincs más önkormányzattal együttműködés.
3	Digitális Jólét Program megvalósítása.	A digitális írástudatlanság megszüntetése.	Egyenlő esély biztosítása mindenkinek a digitális világban való boldoguláshoz.		Digitális Jólét Program	Digitális Jólét Program Pont működtetése, DJP mentor alkalmazása.	Polgármester	2029. 12. 31. (hétfő)	igénybe vevők száma	humán, technikai, pénzügyi	együttműködés ellátást biztosító szervezettel	Lánycsöki Roma Nemzetiségi Önkormányzat
4	Épületek energetikai korszerűsítése, felújítása.	Az egyes önkormányzati épületek eltérő állapotban vannak, az energetikai korszerűsítés folyamatosan zajlik, de még nem teljes.	A lakosság minden rétegének egyenlően magas szintű kiszolgálása.		Nemzeti Energiastratégia 2030	Energetikai és egyéb korszerűsítések elvégzése.	Polgármester	2029. 12. 31. (hétfő)	korszerűsített épületek száma	pénzügyi	pályázati források figyelése	Nincs más önkormányzattal együttműködés.
5	Csapadékvíz elvezetés	A település csak néhány részén megoldott a csapadékvíz	A csapadékvíz lefolyásának biztosítása a	Helyi építési szabályzat és településfejlesztési	Nemzeti Vízstratégia 2036	A csapadékvíz lefolyásának biztosítása a	Polgármester	2029. 12. 31. (hétfő)	kiépített, felújított csapadékvíz elvezető rendszer	pénzügyi	pályázati források figyelése	Nincs más önkormányzattal együttműködés.

		elvezetése. További beavatkozások szükségesek, hogy a település egészén megoldott legyen.	településen.	terv		településen.			hossza			
6	Betegszállítások kiváltása helyi mintavételezéssel, annak szállítása.	Sok betegnek nehéz megoldani a kórházba jutást mintavételezés miatt, ennek csökkentése.	Minták helyben történő levétele (pl.: vér, torok-illetve vizelet leoltás) és ennek szállítása, hogy a betege ne kelljen a kórházba beutazni mintavétel miatt.		"Egészséges Magyarország 2021-2027" Egészségügyi Ágazati Stratégia	szállító jármű biztosítása, minták beszállítása kórházba	Polgármester	2029. 12. 31. (hétfő)	mintavételezési igények száma	humán, technikai, pénzügyi	Együttműködés a helyi háziorvosokkal és a PTE-KK Mohácsi Kórház-al.	Nincs más önkormányzattal együttműködés.

I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége

1	A munkanélküliség megszüntetése.	A munkanélküliek száma magas, ami tovább fokozza az elszegényedést	A közfoglalkoztatás folytatása tovább, valamint az aktív korú munkavállalók visszavezetése a munka világába.	Közfoglalkoztatási program	Új Roma Stratégia(2019-2030) ; Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030	A közfoglalkoztatás továbbfolytatása, helyi foglalkoztatási lehetőségek maximális mértékű kiaknázása.	polgármester	2029. 12. 31. (hétfő)	munkanélküliségi mutatószámok közfoglalkozásba bevontak létszáma	humán és pénzügyi	Pályázati források függvényében	Lánycsöki Roma Nemzetiségi Önkormányzat együttműködésében.
2	Szakmaszerzés az elhelyezkedés esélyeinek javítása érdekében.	Az alacsony iskolai végzettségűek magas száma.	Az alacsony iskolai végzettséggel rendelkezők számának csökkentése. Szakmaszerzés a sikeres álláskeresés elősegítésére.	Közfoglalkoztatási program	Új Roma Stratégia(2019-2030) ; Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030	Munkaügyi Központ által szervezett tanfolyamok	Polgármester	2029. 12. 31. (hétfő)	Jelentkezők száma. Sikeres végzettséget szerzők száma.	humán, pénzügyi	Együttműködés az oktatási intézményekkel, képzési központokkal. Együttműködés a Mohácsi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályával.	Lánycsöki Roma Nemzetiségi Önkormányzattal való együttműködés
3	Önkormányzati bérlakás létrehozása	Önkormányzati bérlakás létrehozása	Lakhatási problémák kezelése.	Önkormányzati bérlakások létrehozása	Új Roma Stratégia(2019-2030)	A település jelenleg nem rendelkezik önkormányzati bérlakással, ezért önkormányzati bérlakások építése szükség van a településen.	polgármester	2029. 12. 31. (hétfő)	Mélyszegénységben élők száma a településen. Lakások száma.	pénzügyi	pályázati források keresés.	Nincs más önkormányzattal együttműködés

4	E-ügyintézésben segítség nyújtása.	Elektronikus álláskeresés és ügyintézés akadályozottak a mélyszegénységben élő és romák számára.	Segítségnyújtás az internetes álláskeresésben, elektronikus ügyintézésben a rászorulóknak számára, mivel nem rendelkeznek otthonukban számítógéppel és internetkapcsolattal.	Mélyszegénységben élők és romák segítése elektronikus ügyintézésében	Új Roma Stratégia(2019-2030)	Segítségnyújtás a számítógéppel és internetismeretekkel nem rendelkezők számára.	polgármester	2029. 12. 31. (hétfő)	jelenléti ív	pénzügyi, technikai, humán	Mélyszegénységben élők és romák létszámának függvényében	Együttműködés a Lánycsói Roma Nemzetiségi Önkormányzattal. Együttműködés a Mohács Kistérségi Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálattal.
5	Népkonyha	A mélyszegénységben élők elégtelen ellátása.	A rászorulóknak részére napi egyszeri meleg étel biztosítása.		Új Roma Stratégia (2019-2030)	Népkonyhai ellátás biztosítása.	Lánycsói Roma Nemzetiségi Önkormányzat vezetője	2029. 12. 31. (hétfő)	az ellátást igénybe vevők száma.	humán	együttműködés ellátást biztosító szervezettel.	Lánycsói Roma Nemzetiségi Önkormányzat.

II. A gyermekek esélyegyenlősége

1	Nyári gyermekfelügyelet	Gyermekek szünidei felügyeletének napközbeni biztosítása.	A gyermekek szünidei felügyeletének megszervezése és kivitelezése. Szünidei táborok szervezése. Szünidei elfoglaltság biztosítása.	Gyermekek napközis tábor szervezése	„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)	Szünidei programok szervezése pályázat források keresés. Játézterek felújítása.	polgármester	2029. 12. 31. (hétfő)	programokon résztvevők száma	pénzügyi és humán	Amíg van igény a gyermekek szünidőben történő felügyeletére. Pályázati források függvényében.	Lánycsói Német Nemzetiségi Önkormányzat és a Lánycsói Roma Nemzetiségi Önkormányzat együttműködésében.
2	Terápiás helyiség létrehozása.	Gyermekek egészségfejlesztése és a légzőszervi betegségben küzdők segítése sószoba létrehozásával. Fejlesztésre szoruló gyermekek helyben történő fejlesztése (SNI, BTM, BNO, autizmus, logopédia).	Sószoba létrehozása a gyermekek számára pályázati forrás segítségével. Terápiás helyiség megvalósítása pályázati források és a nemzetiségek segítségével.		„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)	Sószoba létrehozása a gyermekek számára pályázati forrás segítségével. Terápiás helyiség megvalósítása pályázati források és a nemzetiségek segítségével.	polgármester	2029. 12. 31. (hétfő)	résztvevők száma	pénzügyi, humán	Pályázati forrás	Lánycsói Német Nemzetiségi Önkormányzat. Lánycsói Roma Nemzetiségi Önkormányzat.
3	Gyermekszállító busz beszerzése	Gyermekek szűrővizsgálatra	Személyszállító busz beszerzése, amely		„Legyen jobb a gyermekeknek”	Személyszállító busz beszerzése pályázati	polgármester	2029. 12. 31. (hétfő)	Pályázati forrás függvényében	pénzügyi és humán	Gyermekek létszáma	Lánycsói Német Nemzetiségi

		szállítása jármű hiányában nehezen megoldható, továbbá uszoda, színház és egyéb programokon való részvétel nehezen megoldható.	segítségével a gyermekeket szűrővizsgálatra lehet szállítani, egyéb programokon való részvétel.		Nemzeti Stratégia (2007-2032)	forrás segítségével.						Önkormányzat
4	Élménypedagógiai programok	A gyermekek nem egyforma eséllyel jutnak hozzá a különböző programokhoz.	A gyermekek széles körének részére változatos programok biztosítása, gyermekek fejlesztése.		"Legyen jobb a gyermekeknek" Nemzeti Stratégia (2007-2032)	Prevenációs fejlesztő és élménypedagógiai programok biztosítása a helyi általános iskolában és óvodában.	Polgármester	2029. 12. 31. (hétfő)	programok és résztvevők száma.	pénzügyi, humán, technikai	pályázati források	Lánycsói Német Nemzetiségi Önkormányzat
III. A nők esélyegyenlősége												
1	Szűrővizsgálatok helyben történő biztosítása	Kevés résztvevő a szűrővizsgálatokon, ezért azok helyben a védőnői szolgálat által történő elvégzése.	Szűrővizsgálaton részt vevő számának növelése a személyes beszélgetések segítségével és a helyben végzett vizsgálatok által.		"A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban." (2021-2030).	Védőnői szűrések elvégzése pályázati források segítségével.	polgármester	2029. 12. 31. (hétfő)	szűrővizsgálaton megjelentek száma	humán és pénzügyi	Védőnő függvényében	Lánycsói Roma Nemzetiségi Önkormányzat. Pécsi Tudományegyetem Klinikai Központ
2	Gyermekfelügyelet biztosítása.	Gyermekfelügyelet biztosítása.	A gyermekek napközbeni felügyeletének megszervezése és kivitelezése. Tanév közben és a szünidőben.		"A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban." (2021-20230).	Óvodai nyitva tartás kialakítása a szülők igényeinek megfelelően, iskolai délutáni tanulószoba megszervezése.	Polgármester	2029. 12. 31. (hétfő)	résztvevők száma	humán, pénzügyi		Lánycsói Német Nemzetiségi Önkormányzat. Lánycsói Roma Nemzetiségi Önjormányzat.
3	Családon belüli erőszak	Családon belüli erőszak látenciája.	Családon belüli erőszak áldozatainak segítése.		"A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban." (2021-2030).	Jelzőrendszer működésében való aktív részvétel az intézmények és az egészségügyi ellátórendszer tagjai részéről.	Polgármester	2029. 12. 31. (hétfő)	feltárt esetek száma	humán		Lánycsói Roma Nemzetiségi Önkormányzat. Együttműködés a Mohács Kistérségi Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálattal.

IV. Az idősek esélyegyenlősége												
1	Idősek számára internet használat tanítása	Időskori számítástechnika és internethasználat oktatás	Időskori számítástechnika és internethasználat oktatása.		Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)	informatikai képzések megszervezése pályázati források figyelése	polgármester	2029. 12. 31. (hétfő)	képzésen résztvevők száma	humán és pénzügyi	Amíg biztosított az oktató személye.	Más önkormányzattal nincs kapcsolat ebben az intézkedésben.
2	Idősek otthon létrehozása	Idősek otthon létrehozása, mivel nincs az idősek számára bentlakásos intézmény a településen.	Idősek otthon létrehozása a településen, mivel nincs a településen az idősek számára bentlakásos intézmény.		Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)	Idősek otthon létrehozása pályázati források segítségével.	polgármester	2029. 12. 31. (hétfő)	Eladó ingatlan, idősek létszáma	humán, pénzügyi	Pályázati források keresése	Nincs más önkormányzattal együttműködés.
3	Nyugdíjas klub fejlesztése	Nyugdíjas klub közösségi tere fejlesztésre szorul.	Nyugdíjas klub közösségi tere fejlesztésre szorul.		Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)	Pályázati források keresése.	polgármester	2029. 12. 31. (hétfő)	pályázat	pénzügyi, humán	Pályázati források.	Nincs más önkormányzattal együttműködés.
4	Aktív idősor támogatása	Az idősek fizikai és mentális jólétének segítése, az aktív idősor támogatása.	Az idősek fizikai és mentális jólétének segítése, az aktív idősor támogatása.		Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)	Terápiás Kert kialakítása, Senior Akadémia, Senior Örömtánc, Gyalogló Klub működtetése.	Polgármester	2029. 12. 31. (hétfő)	résztvevők száma	humán, pénzügyi, technikai	pályázati források figyelése	M.T.K.T. Gondozási Központ Lánycsók intézménnyel együttműködésben.
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége												
1	Közterületek és közintézmények akadálymentesítése	A közterületek és közintézmények akadálymentesítése csak részben megoldott.	Közintézmények és közterületek teljes mértékű akadálymentesítése.		Országos Fogyatékosügyi Program (2015-2025)	pályázati források keresése	polgármester	2029. 12. 31. (hétfő)	Fogyatékosokkal élők létszáma, akadálymentes közintézmények száma.	humán és pénzügyi	Pályázati forrás függvényében.	Nincs más önkormányzattal együttműködés.
2	Fogyatékkal élő munkához jutása	Fogyatékkal élő foglalkoztatása.	Fogyatékkal élő minél szélesebb körű foglalkoztatása a településen.		Országos Fogyatékosügyi Program (2015-2025)	pályázati források figyelése	polgármester	2029. 12. 31. (hétfő)	akadálymentes munkahelyek száma	humán, pénzügyi, technikai	Pályázati források függvényében történik a fogyatékos személyek közfoglalkoztatása.	Nincs együttműködés más önkormányzattal.

3. Megvalósítás

3.1 A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására **Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot** hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

3.2 A megvalósítás folyamata

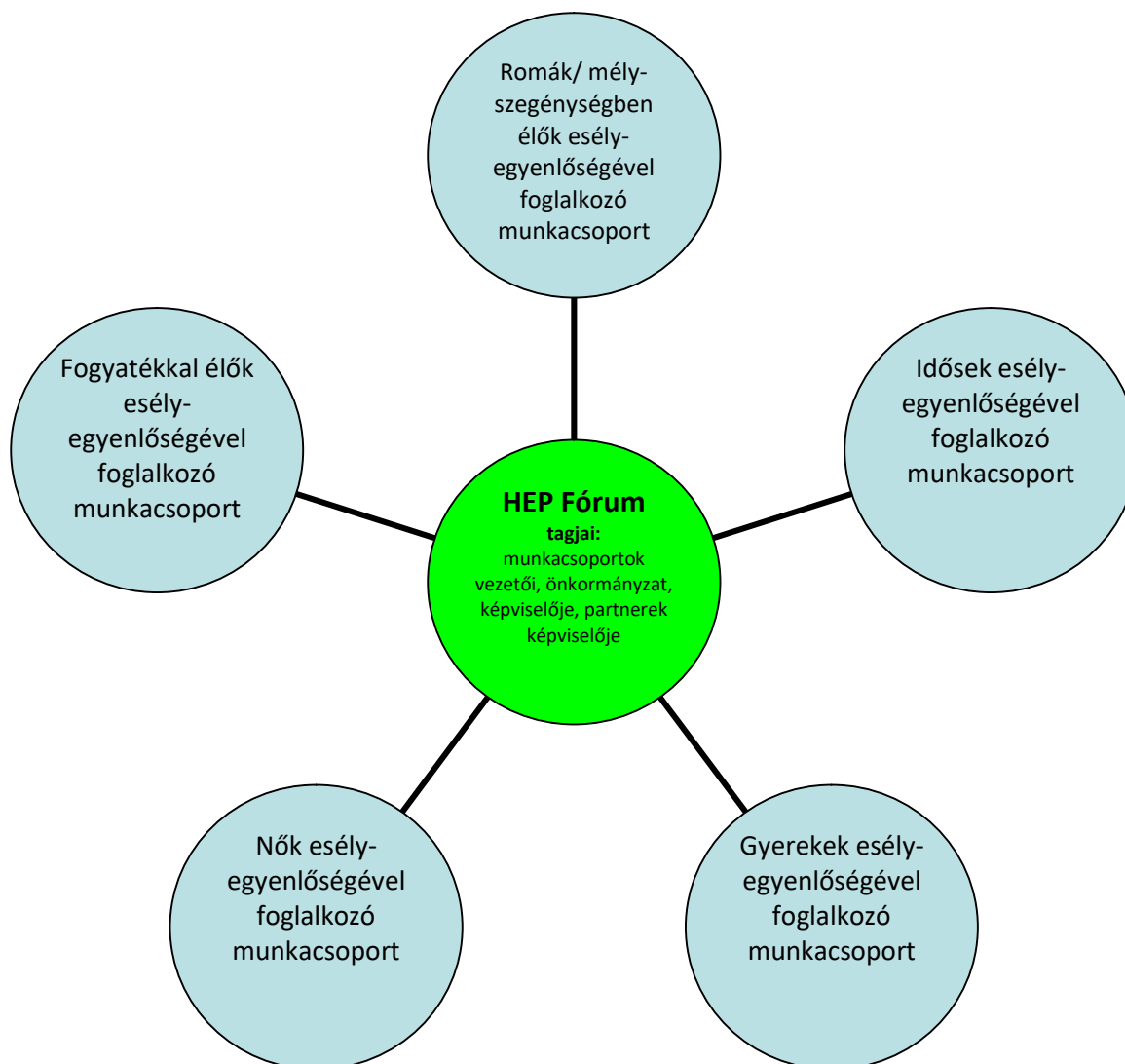
A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése lehet.

HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki. a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

A HEP Fórum feladatai:

- a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosítása, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazása, összehangolása,
- a HEP intézkedéseinek megvalósításában, az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT aktualizálása, az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, dokumentálása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakíthatunk 2 ezer fő feletti településeken (opcionális) az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább két évente, a felülvizsgálatok és az új HEP elfogadása előtt, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül.

A HEP Fórumok javasolt összetétele:

Tagok

- a település polgármestere,
- a település/közös önkormányzatok jegyzője,
- helyi nemzetiségi önkormányzatok vezetői,
- beavatkozási területekhez kapcsolódó önkormányzati bizottságok képviselői,
- helyi/térségi releváns közszolgáltató intézmények képviselői,

- meghatározó helyi/térségi gazdasági szereplők, munkáltatók képviselői,
- 2 000 fő lakosságszám feletti települések esetében a Szociálpolitikai Kerekasztal képviselői,
- helyi jelzőrendszeri felelős,
- a településen működő - a HEP célcsoportjai kapcsán érintett - civil szervezetek és egyházak képviselői,
- A HEP intézkedési tervében szereplő intézkedések végrehajtásáért felelős intézmények, szervezetek képviselői,
- a település HEP referense,
- a rendvédelmi és közbiztonsági szervezetek képviselői,
- egyéb tagok (pl. tapasztalati szakértőként valamely célcsoportban érintett személy, vagy a településen aktív szerepet vállaló személyek).

Állandó meghívottak

- a település képviselő-testületének tagjai,
- az illetékes esélyegyenlőségi mentor,
- tankerületi központ képviselője,
- környező települések önkormányzati szereplői,
- járási jelzőrendszeri tanácsadó,
- egyéb meghívottak (járási hivatalok beavatkozási területekhez és célcsoportokhoz kapcsolódó szervezeti egységeinek képviselői, térségi felzárkózási programok képviselői).

3.3 Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

3.4 Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

3.5 Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum bevonásával és támogatásával végzi. Így
  - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
  - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
  - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
  - o Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

3.6 Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a **kétévente előírt** – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - **felülvizsgálat** során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, **a HEP Fórum megvitatja a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát** annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. A Lánycsók község Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Lánycsók község képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és 84/2024. (XII.05.) Kt. számú határozatával elfogadta.

Csatolt melléklet:

- képviselő testület elfogadó határozatának kivonata

Lánycsók, 2024. december 6.

Weisz Gergő
polgármester

K I V O N A T

Készült Lánycsók Községi Önkormányzat Képviselő-testülete 2024. december 05-én tartott testületi ülésének jegyzőkönyvéből:

**Lánycsók Községi Önkormányzat Képviselő-testületének
84/2024. (XII.05.) Kt. határozata**

Helyi Esélyegyenlőségi Program elfogadásáról

Lánycsók Községi Önkormányzat Képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot a mellékelt tartalommal elfogadja.

Felelős: Weisz Gergő polgármester

Határidő: azonnal

Weisz Gergő s.k.
polgármester

Czeiner Erika s.k.
jegyző

A kiadmány hitelül: Czeiner Erika jegyző

Lánycsók, 2025. szeptember 11.

